

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcane tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 344

Poznań, wtorek dnia 29 lipca 1930

Rok XXV

Bez defetyzmu
i bez tromtadracji

Oficjalny organ systemu pomajowego „Gazeta Polska“ stara się obronić rząd przed postawionymi mu niedawno zarzutami, że nie dość mocno i energicznie stawia na terenie międzynarodowym sprawę nienaruszalności naszego terytorjum, co tylko rozzuchwala Niemcy, a wśród naszych przyjaciół wywołuje niepewność co do niezłomności naszej polityki. Ze zarzuty te są uzasadnione, tego dowodem był podawany przez prasę niezależną głos p. Bainville'a, który określał milczenie Polski, jako „flegmatyczną pogardę“, dla niego niepojętą.

Broniąc postępowania rządowego „Gazeta Polska“ stwierdza szereg rzeczy słuszych, które z zadowoleniem tu cytujemy:

„Niejednokrotnie i to aż nadto wyraźnie, zabieraliśmy głos w sprawie „rewizji granic“. Dyskusji na ten temat nie przyjmujemy dla tej prostej przyczyny, że sprawa taka dla nas nie istnieje. Pisaliśmy niedawno, że jeżeli pacyfiści zachodnio-europejscy tak bardzo pragną stworzyć Paneuropę kosztem zmian terytorjalnych, niechaj rozprawiają o swoich granicach. Wara im od naszych!

„Polityka polska nie ma celu walki z Niemcami, lecz stoi na gruncie samookreślenia narodów. Dla nikogo nie ulega wątpliwości, iż oderwane od Niemiec obszary są etnograficznie polskie, tak jak nie ulega wątpliwości, że inne obszary etnograficznie polskie pozostały przy Niemcach.

„Ludność polska wzrasta prędkiej od niemieckiej, więc czas pracuje dla Polski.
„Polska ma dziś jedną z najmocniejszych armij w Europie, a przemysł wojenny polski wzmacnia się z dniem każdym.

„Wobec powyższego realnie myślący politycy niemieccy powinni sobie raz na zawsze wybić z głowy wszelkie fantastyczne mrzonki o rewizji granic i, opierając się na przesłankach realnych, myśleć o tem, jak znaleźć z Polską w jej dzisiejszych granicach modus vivendi.

„Polska nigdy nie czyniła Niemcom żadnych utrudnień w komunikacji z Prusami Wschodnimi i nigdy ich czynić nie będzie; mogłaby w razie istotnej potrzeby mówić o dalszych ułatwieniach, ale pod warunkiem, że Niemcy przestaną pleść głupstwa o rewizji granic.

„Nic w ten sposób nie osiągną, gdyż nie znajdzie się dziś ani nigdy na świecie żaden trybunał, któryby uznał za słuszne oddawanie w niewolę niemiecką milionów Polaków, zamieszkałych na Pomorzu dla „ułatwienia“ komunikacji jednemu czy półtora milionom Niemców, których przodem podobno się założyły kolonie w etnograficznie nie niemieckich Prusach Wschodnich. Jeżeli czują się pokrzywdzeni, niech mają pretensję do Zakonu Krzyżackiego“.

Zamieszczając te ustępy artykułu „Gazety Polskiej“ musimy stwierdzić, że niestety nie wyczerpują one dla nas istotny sprawy. Najbardziej nawet stanowcze artykuły pisma oficjalnego nie zastąpią odpowiedniej akcji ze strony rządu, ani też odpowiednich czynów, o które nam właśnie chodzi.

„Gazeta Polska“ zarzuca w swoim artykule obozowi naszemu „defetyzm“. Zarzut to zupełnie niesłuszny. Nie jesteśmy defetystami. Wierzmy i jesteśmy pewni mocarstwowego rozwoju Polski, tak, jak wierzyliśmy przed wojną i w czasie wojny — wbrew tym, których reprezentuje „Gazeta Polska“ — że polskie ziemie zachodnie wraz z Pomor-

Perfidna kampanja prasy berlińskiej

Piszą o wroście nastrojów antyniemieckich w Polsce, ale przemilczają przyczynę tego faktu

Berlin, 29. 7. (Tel. wł.) Dzienniki berlińskie pełne są doniesień o wroście nastrojów antyniemieckich w Polsce. Żaden z tych dzienników jednak nie podaje, że źródłem tych nastrojów jest kampanja niemiecka o rewizji granic i o ponowne zagrabienie Pomorza.

Celność prasy niemieckiej jest tu wręcz niebywała. Wiele pism twierdzi, że ze strony niemieckiej dąży się uczciwie (!) do nawiązania dobrych stosunków z Polską, ale dążenia te nie znajdują echa po stronie polskiej. Doszło już więc do tego, że żądanie rewizji granic określane jest jako „uczciwe dążenie“ do nawiązania dobrych stosunków z Polską!

Organ centrum katolickiego „Germania“ cytuje wyjątki z artykułu „Kurjera Poznańskiego“, poświęconego rocznicy plebiscytu na Mazurach i Warmji — jako rzekomy dowód zabobnych zamiarów Polski wobec Prus Wschodnich. O tem, że w artykule tym wyraźnie podkreślono poko-

jowe stanowisko Polski, „Germania“ rozmyślnie nie wspomina. Sam fakt wydania przez „Kurjer Poznański“ osobnego numeru, poświęconego dzieścioleciu plebiscytu, wyprowadza centrowców niemieckich z równowagi. Nie przeszkodziło to jednak „Germanii“ zamieścić kilka dni temu artykułu, żądającego oddania Niemcom Pomorza polskiego i pełnego pogroźek na wypadek niespełnienia tego żądania.

W innym miejscu „Germania“ rozdziera obłudne szaty z powodu artykułu „Kurjera Poznańskiego“, w którym przedstawiono niedawne zajścia graniczne jako przejaw niemieckiego systemu prowokacji, zmierzającego do przekonania świata o niemożności utrzymania obecnej granicy polsko-niemieckiej.

„Deutsche Allgemeine Zeitung“ opisuje w kłamliwy sposób ostatnie wypadki w Gdańsku, gdzie zmasakrowano polskich marynarzy, i zwała całą winę właśnie na nich.

Konflikt prawny Watykanu z Włochami

Citta del Vaticano, 29. 7. (PAT) Wyniknął ciekawy konflikt prawny pomiędzy Watykanem a Włochami z powodu opieczętowania przez władze watykańskie oficjalnej spuścizny po zmarłym ostatnio kardynale Vanutellim. Spadkobiercy zmarłego nie sprzeciwili się opieczętowaniu przez przedstawicieli władz watykańskich gabinetu i sypialni kardynała, pozwalając jednocześnie na zabranie wszystkich papierów urzędowych, zawierających jedynie korespondencję osobistą oraz wszystko to, co nie miało charakteru oficjalnego. Dokumenty te, złożone w kufrze, zostały zdeponowane u jednego z urzędników watykańskich, obywatela włoskiego. Władze watykańskie, dowiedziawszy się o tem, wysłały sędziego śledczego adw. Angelliniego Rotta, który opieczętował kufer, dając rozkaz niewydawania nikomu depozytu bez zezwolenia władz watykańskich. Spadkobiercy Vanutelli'ego zażądali zwrotu

kufra, lecz depozytariusz odmówił, wobec czego zwrócili się oni do sądu włoskiego ze skargą o przywłaszczenie depozytu.

Miejscowe koła sądowe z wielkim zainteresowaniem oczekują wprowadzenia sprawy na wokandę trybunału włoskiego. Jest to pierwszy incydent tego rodzaju po zawarciu układu Laterańskiego. Koła adwokackie zastanawiają się nad tem, czy sędzia śledczy watykański miał prawo opieczętować kufer, należący do obywateli włoskich, znajdujących się w domu obywatela włoskiego, aczkolwiek urzędnika watykańskiego, na terytorjum włoskiem. Czy trybunał włoski będzie mógł nakazać zwrot kufra pomimo zakazu wydawania go przez władze sądowe watykańskie? A gdyby nakaz ten został wydany, jak zachowają się władze watykańskie? Na te pytania za kilka dni odpowie wyczerpująco trybunał włoski, który rozpatrzy tę ciekawą sprawę.

rzem i Śląskiem wróca do zjednoczonej ojczyzny. Kto tę wiarę posiadał, nie może być posądzony dziś o defetyzm. Ataki niemieckie można niewątpliwie z łatwością odeprzeć, trzeba tylko chcieć i umieć. Ale z drugiej strony nie należy ich lekceważyć pod pozorem, że ludność nasza wzrasta szybciej od niemieckiej, że mamy bitną armję (szkoda, że częściami demoralizowaną polityką), lub że każdy trybunał międzynarodowy przyzna nam rację. Nie wpadając w desperację, nie należy przechodzić do porządku dziennego nad atakami niemieckimi, lecz trzeba im przeciwdziałać. Tromtadracja, pokrywająca bezczynność, byłaby równie szkodliwa, jak defetyzm.

I o to mamy do obozu rządowego pretensję. Bo czy przeciwdziałaniem akcji niemieckiej mają być ustępstwa, zawarte w osławionej umowie likwidacyjnej z 31 października ub. roku, lub w traktacie handlowym? Czy ustępstwa te nie rozzuchwalały Niemiec do „plecenia głupstw“?

A dalej. My tu w Polsce możemy sobie mówić, że to jest „plecenie głupstw“, bo mamy wiarę w siebie, ale zagranicą, zasypywana dzień w dzień propagandą niemiecką na temat tak zwanego „korytarza“, zaczyna niestety ulegać sugestji berlińskiej, zaczyna wierzyć, że istotnie na granicy polsko-niemieckiej jest coś w nieporządku. Systematycznie wsączany jad pruski zaczyna działać. I dlatego, choć p. Zaleski kilka razy mówił o nienaruszalności granic, choć na ten temat pisała niedawno również „Gazeta Polska“, nasza reakcja jest za słaba i niewystarczająca. Musi być ona również systematyczna i codzienna, by Europa równie dobrze wiedziała, czego chce Polska.

Nie żądamy od rządu ani historycznych napaści, ani prowokacji pod adresem Niemiec, ani też podtrzymywania dyskusji na temat Pomorza, ale, gdy Niemcy w swojej odpowiedzi na memorandum Brianda postawiły sprawę rewizji traktatów, ze strony Polski powinno być wyjść nowe, silne i stanowcze

oświadczenie ze strony tych, którzy ponoszą odpowiedzialność za losy państwa. Przecież jakiś stosunek między obrzucaniem obelgami własnego narodu, a postępowaniem wobec wrogów państwa musi być zachowany. Tymczasem pobłażliwość, z jaką Niemcy są traktowani, rozzuchwala ich tak dalece, że śmia one za pośrednictwem organu kanclerza Brüninga, katolicko-centrowej „Germanii“, proponować nam bezpośrednio rokowania w sprawie granic. Czy też mamy na to nie zważać i milczeć pod pozorem, że to „plecenie głupstw“?

I czy pod tym samym pozorem ma być u nas zaniedbywana sprawa polskich ziem zachodnich, gdy Niemcy jednocześnie, mimo kryzysu finansowego, forsują program „Osthilfe“?

Gdybyśmy widzieli taką dbałość rządu o zachodnie ziemie Polski, jakiej wymaga interes państwa, gdyby rząd zamiast marnować pieniądze na złą gospodarkę, albo na cele uboczne, jak np. wyborcze, przeprowadzał fortyfikację granicy zachodniej, tak, jak to czyni Francja, mimo Locarna, mimo zdemilitaryzowania Nadrenji, mimo uznania przez Niemcy obecnej granicy francuskiej i zagwarantowania jej przez Anglję i Włochy, — gdyby nasza polityka zagraniczna była aktywniejsza i nie doprowadziła nas do tego odosobnienia, o jakim pisałem niedawno „Czas“, — wówczas i my byśmy mogli traktować kampanję niemiecką jako tylko wielkie głupstwo. Tymczasem my nietylko, że nie widzimy tych czynów, ale od czasu do czasu zaskakiwani jesteśmy coraz to innymi ustępstwami na rzecz Niemiec. Oby pertraktacje w sprawie unji europejskiej również nie skończyły się szkodliwym kompromisem...

Dobrze więc być pewnym siebie, ale pewność siebie nie może przeradzać się w tromtadrację i ukrywać pustki programowej i beczynności.

Mimo tej polemiki z „Gazetą Polską“ jesteśmy przekonani, że Niemcy bardzo się łudzą, jeżeli przypuszczają, iż walki wewnętrzne w Polsce umożliwią im dokonanie rozbiórów Polski. Ale niewątpliwie, gdyby stosunki wewnętrzne w Polsce były normalne, gdyby nie było walki rządu z innymi konstytucyjnymi organami państwa, gdyby nie istniała niepewność co do dalszego rozwoju wypadków w Polsce, słowem, gdyby panował ład i prawo, wówczas i kampanja niemiecka z mniejszym rozwijałaby się tupetem i mniejsze wyrządzały nam szkody. I dlatego właśnie, że nie możemy w warunkach obecnych uważać akcji niemieckiej tylko za „plecenie głupstw“, ale za robotę dla nas szkodliwą i niebezpieczną, stwierdzamy, że system obecny, koncentrujący i mobilizujący wszystkie energie krajowe do walki wewnętrznej, jest najmniej nadający się dla państwa polskiego w chwili, którą nawet „sanacyjny“ „Czas“ krakowski uznał za poważną. Wobec Niemiec nie chcemy ani hysterji desperackiej, ani dziecinnej tromtadracji. Chcemy polityki męskiej.

Dwaj ministrowie francuscy w Poznaniu

Przybyli do Poznania francuscy ministrowie robót publicznych i lotnictwa. Spotkają się oni wszędzie w Polsce z serdecznym przyjęciem. Przyjazd ich jest nowym dowodem niesłabnącego, bezpośredniego kontaktu między obu sprzymierzonymi narodami. Wizyta swego czasu w Polsce ambasadora Noulensa na czele wycieczki przemysłowców, przyjazd podsekretarza stanu dla spraw kultury i sztuki p. François Poncet, wycieczka parlamentarzystów francuskich, zeszłoroczna wizyta ministra Bonnefouasa oraz obecny przyjazd pp. ministrów Pernota i Laurent Eynaca stanowią dowody, że stosunki polsko-francuskie nie tylko nie słabną, ale są podtrzymywane przez najwyższych przedstawicieli życia francuskiego.

Jesteśmy przekonani, że obaj ministrowie, jako reprezentanci rządu francuskiego, będą mogli nie tylko zapoznać się z Polską, ale naocznie stwierdzić, ile sympatii i życzliwości żywi naród polski dla swej sojuszniczki.

Ponadto cieszyć się możemy, że przybywają do nas dwaj wybitni fachowcy, kierujący tak ważnymi dziedzinami współczesnego życia gospodarczego, jak: komunikacja i lotnictwo. Pobyt ich w Polsce, możność zaznajomienia się z życiem gospodarczym polskiem, nie pozostanie niewątpliwie bez wpływu na zacieśnienie się współpracy obu krajów w przyszłości. Przypomnieć należy, że minister Laurent-Eynac na stanowisku

podsekretarza stanu lotnictwa oddał już duże usługi tej współpracy, udzielając swego wydatnego poparcia sprawom polskim, w zakresie resortu, który kierował, za co odznaczony został wielkim krzyżem Odrodzenia Polski.

Lecz nie należy również zapominać, że goście, których widzimy dzisiaj, są to jednocześnie mężowie stanu, z których jeden, p. Laurent Eynac, zasiadał już w szeregach gabinetów, drugi zaś posiada również rozległą znajomość spraw politycznych.

Francja, przysyłając do nas dwóch tak wybitnych przedstawicieli, chciała niewątpliwie zaznaczyć w obecnej sytuacji politycznej, że sojusz z Polską pozostaje nadal jednym z jej dogmatów politycznych i że pragnie nadal z nami współpracować dla pomyślnego rozwoju pokojowych stosunków międzynarodowych na podstawie postanowień traktatów i umów sojuszniczych polsko-francuskich.

Jesteśmy przekonani, że pp. ministrowie Pernot i Laurent Eynac będą mieli możność stwierdzić, że podstawy polskiej polityki są identyczne i że, pracując nad własnym rozwojem gospodarczym, nie pragniemy niczego innego, jak rzeczywistego pokoju i bezpieczeństwa, opartego na obowiązujących traktatach. Wizyta obu ministrów francuskich odda zatem niewątpliwie duże usługi wspólnej sprawie obu sprzymierzonych narodów.

Prof. dr. Hoetzsch o położeniu wewnętrznym i polityce zagranicznej Polski

W „Frankfurter General - Anzeiger” ukazał się artykuł znanego nacjonalisty niemieckiego, prof. dr. Ottona Hoetzsch’a p. t. „Dla czego niema spokoju z Polską?”. Autor na wstępie ze złe tajonem zadowoleniem twierdzi, że Polska jest czynnikiem niepokoju na terenie międzynarodowym i że następstwem tego faktu jest brak zaufania do państwa polskiego ze strony międzynarodowego kapitału.

Prof. Hoetzsch analizuje następnie przyczyny tego zjawiska. Od maja roku 1926 Polska rządzona jest przez półdyktaturę. Najbardziej straszą obecnych rządów są na wewnątrz ogromne przekroczenia budżetu i ciężar długów w wysokości 4 miliardów złotych, a na zewnątrz niemożność uzyskania pożyczki. Wicemarszałek Senatu i b. minister handlu Gliwic wrócił z Ameryki bez żadnych rezultatów w tej dziedzinie, a nawet tak przyjaźnie dla Polski usposobiony doradca finansowy Devey nie zdołał uzyskać dla państwa polskiego zaufania kapitału amerykańskiego.

Do pogłębienia przesilenia wewnętrznego przyczynia się fakt, że rządy Piłsudskiego nie mogą się zdecydować na żaden krok stanowczy. Nie mają też żadnego jasnego poglądu na sprawę zmiany konstytucji i boją się o wyniki ewentualnego plebiscytu w tej sprawie. Otczenie Piłsudskiego, którym jest t. zw. grupa pułkowników nie zna nic innego, ponad ostre występowanie na wewnątrz, a w razie potrzeby używanie przemocy.

Rezultatem tego wszystkiego — pisze prof. Hoetzsch — jest fakt, że państwo polskie, choćby nawet nie doszło w niem do rewolucji, nie może uspokoić się na wewnątrz i dlatego nie stanowi elementu pokoju w Europie wschodniej. Ani w Rosji ani w Niemczech ani na południowym wschodzie Europy czy we Francji nie wie nikt, co właściwie będzie z tem państwem, czy kocioł wreszcie pęknie, czy nastąpi uspokojenie, czy też dojdzie do czegoś w rodzaju reformy organicznej.

Prof. Hoetzsch charakteryzuje w dalszym ciągu położenie gospodarcze Polski, stwierdzając, że Polska przeżywa w tej dziedzinie poważny kryzys. Błędna polityka doprowadziła do

wyczerpania jej organizmu gospodarczego, wysokość podatków jest za duża. Bardzo silnie daje się we znaki krajowi kryzys rolny.

Ów stan rzeczy bynajmniej nie martwi p. Hoetzsch’a, raczej napawa go zadowoleniem. „Położenie Polski — pisze autor — nie uważamy za bliskie katastrofy, ale tłumaczy ono fakt, dlaczego Polska nie może dojść do wewnątrz do spokoju i dlaczego świat nie może dojść do ładu z Polską. Świat poprostu nie wie, w jakim kierunku idzie to państwo i jego gospodarka, jakie są jego zdolności egzystencji i jego polityka zagraniczna”.

Następuje szereg uwag, poświęconych polityce zagranicznej Polski. P. Hoetzsch stwierdza, że polityka ministra Zaleskiego jest ostrożna i licząca się z rzeczywistością, natomiast nie można tego powiedzieć o polityce tak zw. grupy pułkowników. Niejasność istnieje zwłaszcza w stosunku do Rosji. Jednak wpływ tych, którzy wiedzą, że udział w krucjacie przeciw Rosji byłby dla Polski jaskrawym szaleństwem, że Polska przedewszystkiem poniosłaby ciężary tego przedsięwzięcia, jest za duży. Wśród narodowych demokratów do tej pory przeważa bezwzględnie orientacja za Rosją przeciw Niemcom, mająca zapobiec bliskiej współpracy niemiecko - rosyjskiej. — Mimo to nie ustaje mówienie o wojnie i o przygotowaniach wojennych.

„Nie można robić konstruktywnej polityki zagranicznej — pisze dalej prof. Hoetzsch — jeśli minister spraw zagranicznych nie wie sam, czym jest właściwie jego państwo, czego ono chce, w jakim stopniu zdolne jest do akcji na terenie zagranicznym i godne kredytu”.

Uwagi swoje kończy prof. Hoetzsch oświadczeniem, że Polska powinna dążyć do pokojowego porozumienia ze swymi wielkimi sąsiadami, to jest z Niemcami i Rosją. Oświadczenie to brzmi dosyć fałszywie na ustach człowieka, który jeszcze parę tygodni temu wygłosił w Reichstagu mowę skierowaną przeciw granicom Polski, oświadczaając, że celem zmiany obecnego stanu rzeczy Niemcy powinny zawrzeć sojusz albo z Rosją albo z Włochami.

Wymowa liczb

Szkolnictwo polskie w Niemczech

Kilka liczb — pisze dalej p. Pison w „Revue des Deux Mondes” — oświetli swą brutalną wymową rzeczywisty stan szkolnictwa polskiego w Niemczech.

Na Górnym Śląsku niemieckim konwencja genewska znalazła zastosowanie i to bardzo niedostateczne

jedynie w szkolnictwie początkowym: dnia 1 czerwca 1928 na 80 tys. dzieci polskich zaledwie 506 otrzymało naukę w języku polskim, 719 chodziło w szkołach niemieckich na kurs języka polskiego, a 3.706 uczyło się katechizmu po polsku.

W prowincji, które Niemcy nazy-

wają Marchją Graniczną Pozańską i Zachodnio - Pruską, a która obejmuje to, co pozostało w rękę pruskiem z dawnego Pozańskiego i Prus Zachodnich, świadomość narodu Polaków pozostała bardziej rozbudowana niż gdzieindziej, bo nie znali oni tam plebiscytów i rządów terroru, które im towarzyszyły, oraz gorzkich rozczarowań następnych. Usiłowali oni urzeczywistnić możliwości, które im dawało rozporządzenie z 31 grudnia 1918. Prawda, że na wnoszących petycje wywiera się silny nacisk polityczny i ekonomiczny, aby uzyskać cofnięcie podpisów, a oprócz tego odrzuca się często petycje. Ale Polacy nie wyrzekają się swych praw, nalegają i często udają się im pokonać bezczynność lub złą wole administracji pruskiej.

W Prusiech Wschodnich 286 dzieci polskich w 15 szkołach niemieckich chodzi na lekcje mniejszościowe języka polskiego, czyli drobny ułamek, gdyż Mazurzy, którzy zamieszkują południową część Prus Wschodnich i którzy, choć protestanci, są Polakami z rasy i z serca, nie mogą, mimo swych wysiłków, korzystać z rozporządzenia z 31-go grudnia 1918, gdyż uważani są jako stanowiący osobną narodowość.

Rozporządzenia z r. 1918 niepodobna również zastosować w Westfalji i Nadrenji, gdzie znajduje się około 100 tysięcy robotników polskich. Ale urządzili oni wśród wielkich trudności kursy prywatne nauki języka polskiego, którego uczą bardziej wykształceni z północy samych. Energia Polaków pokonywała trudności i dzieci uczą się języka macierzystego wieczorem lub popołudniu, dwie lub cztery godziny na tydzień, z roku na rok coraz liczniej. Rozrost tej nauki jest uderzający: w r. 1924 było 7 kursów z 168 dziećmi, a w r. 1928 w tej samej okolicy 39 kursów z 78 klasami i 2.379 uczniami. Liczby te świadczą o wysiłku trwałym robotników polskich zagłębia westfalsko - nadreńskiego, celem utrzymania narodowości. Trzeba jednak stwierdzić, że ucisk ze strony pracodawców jest tu mniejszy niż w innych stronach Niemiec.

W Berlinie i reszcie Niemiec, we Wrocławiu, Hanowerze, Hamburgu, Saksonji, mimo rozproszenia na wysepki urządzili Polacy kursy języka polskiego, które rozwijają się prawidłowo.

Liczby te pozwalają porównać stan

Jeśli bieliznę ochraniać chcesz, PROSZEK REGERA do prania bierz! Z brudu i kurzu i z wszelkich plam PROSZEK REGERA wypierze sam.

Pw 8744/5-R. 1651/1850

szkolnictwa polskiego, zapewnionego przez państwo, z wynikami, które Polacy osiągnęli już własnym wysiłkiem. Okazuje się, że mimo trudności wszelkiego rodzaju, z którymi Polacy codziennie się spotykają, osiągnęli oni wyniki o wiele znaczniejsze niż to, co zrobili władze Rzeszy i Prus, na których zadanie to spoczywało i które się przed niem uchyliły.

Dzieci polskie, które nie mogą lub nie chcą, gdyż rodzice ich boją się ucisku, chodzić na kursy mniejszościowe, chodzą do szkoły niemieckiej, gdzie są przedmiotem szczególnego nadzoru. Są surowo karane, jeśli między sobą mówią po polsku. Aby uniknąć tych kar zbyt okrutnych, są często zmuszane do wzajemnego szpiegowania się i donosicielstwa. Jakież sumienie może się nie oburzyć wobec tych sposobów przewrotnych, które zmierzają do zniemczenia duszy Polaków i które zarazem znieprawiają charakter dzieci, ucząc je żyć w stałej nieufności wzajemnej! Ale ludność polska jest bezbronna wobec szovinizmu nauczycieli pruskich; władze odpowiedzialne, powiadomione o wypadkach takich licznych i powtarzających się, wzbraniały się zawsze wystąpić przeciw sprawcom.

Polacy w Niemczech stawiają opór wszystkim tym prześladowaniom, wiedząc dobrze, iż wedle słów Mistrała, naród ujarzmiony nie zginie, jeśli umie wobec wszystkich i przeciw wszystkim zachować swą mowę.

Rokowania przedwyborcze rządu z Żydami

Żydowski, żargonowy „Naje Folkscajtung” donosi o rozmowach „które przyszył komisarz wyborczy „sanacji” na Kresach p. Hołówek, prowadził ze sjonistami. Robione już były oferty i wysunięte żądania. Do ut des. Więc według „N. Folkscajtung” p. Hołówek: „uważa za możliwe złagodzenie przepisów o odpoczynku niedzielnym, ale tylko w stosunku do rzemieślników; dla kresów może być usprawiedliwione żądanie szkół z językiem żydowskim i hebrajskim, ale Żydzi ma-

ją się przedtem porozumieć pomiędzy sobą co do języka; do tego czasu ma istnieć t. zw. szabasówka, t. j. szkoła polska z sobotą jako dniem odpoczynkowym, którą to szkołę p. Hołówek uważa za najbardziej odpowiednią. Można będzie dopuścić sposobem próby inteligencję żydowską do stanowisk państwowych...”

Potwierdza się więc wiadomości, że obóz majowy w Żydach szuka sprzymierzeńców oczywiście kosztem polskich interesów.

Znowu Wielkopole przenieleniu w stan nieczynny

Jak się dowiadujemy, przeniesiono w stan nieczynny dyrektora państwowej szkoły budowlanej p. inż. Maćkowiaka oraz przełożoną państwowej żeńskiej szkoły przemysłowo-handlowej p. Zofję Szumanównę.

W roku bieżącym usunięto troje Wielkopolan z kierowniczych stanowisk w szkolnictwie w mieście Poznaniu, gdyż oprócz p. inż. Maćkowiaka i p. Zofji Szumanówny poszła w stan nieczynny dyrektorka państwowego semi-

narjum nauczycielskiego żeńskiego w Poznaniu p. Wierbińska.

Przed około rokiem poszła w stan nieczynny p. Zofja Rzepecka, przełożona gimnazjum żeńskiego im. gen. Zamoyskiej. Narazie notujemy same fakty. (k)

Echo wystąpienia ks. Pansia przeciw gen. Góreckiemu

Jak wiadomo, ks. Józef Panaś, b. kapelan legionistów, wystąpił przeciwko generałowi Góreckiemu, prezesowi Banku Gospodarstwa Krajowego i prezesowi Federacji Związaków Obrony Ojczyzny, z ciężkimi zarzutami natury moralno-obywatelskiej. Generał Górecki zwrócił się do ks. arcybiskupa metropolity łwowskiego ze skargą przeciw ks. Paniowskiemu.

Odbudowa kościołów uszkodzonych trzęsieniem ziemi

Citta del Vaticano, 29. 7. (P. A. T.) Papież delegował na teny dotknięte trzęsieniem ziemi specjalną komisję, celem zbadania uszkodzeń kościołów. Kościoły będą prawdopodobnie odbudowane kosztem Watykanu.

1 dolara za każdą żywą pluskwę

znalezioną po przeprowadzeniu dezynfekcji preparatem „FUMIGATORE CIMEX” wypłacimy natychmiast „FUMIGATORE CIMEX” jest świecą dezynfekcyjną: tępiająca radykalnie w ciągu 5 godzin wszelkie insekty (pluskwy, wszę mola, karaluchy) i mikroby chorobotwórcze. Posiadamy pochwalne orzeczenia różnorodnych instytucji rządowych i komunalnych Zakłady Chemiczne-Dezynfekcyjne „Salvator” Katowice. Teatr na 10, Tel. 29-01. Do nabycia we wszystkich aptekach i drogeriach. H. B. S. Poznań. T w 8 c

Unja europejska na raty

Ameryka pragnie osłabić plan Brianda

Nowy York, 29. 7. (PAT) Tutejszy „New York Times” w artykule p. t. „Unja europejska na raty” omawiając memorandum Brianda w sprawie Paneuropę zastanawia się nad sprawą, czy jest zasadniczo potrzebne dla uskutecznienia proponowanej przez Brianda unji europejskiej aby objęła ona odrazu wszystkie 26 państw, które francuski minister w maju b. r. zaprosił na konferencję w tej sprawie? Sugerowano wskazać, nawet — pisze dziennik — że federacja europejska nie byłaby zupełna, gdyby do niej nie zaproszono również Rosji i Turcji. Z drugiej strony ton odpowiedzi dotychczas otrzymanych nie wykazuje jednomyślności poglądów. Bezwątpienia jest to już pewną zdobyczą, że państwa zgodziły się zasiąść razem do konferencji, mającej przedyskutować problemat, który jeszcze przed kilku laty byłby uważany za zbyt romantyczny nawet przez dyskusyjne zebranie gimnazjastów. Ale projektu, który raz wysunięto na forum publiczne nie da się już dzisiaj usunąć z forum dyskusyj publicznych czy to rządowych czy to prywatnych. Pierwszem jednakże wrażeniem, jakie czynią odpowiedzi, otrzymane na zaproszenie Brianda, jest to, że około dwadzieścia narodów z zapalem obstaje przy dwudziestu zasadniczo różnych poglądach. Zastępują na uwagę sugestja, wysunięta przez Austrię, iż Unja Europejska może być utworzona, zanim wszystkie narody do niej przystąpią. To co wiemy o treści odpowiedzi niemieckiej, zdaje się wskazywać, iż początek taki możnaby zrobić, włączając do Unji na początek Francję, Niemcy, Austrię, Belgję, Czechosłowację i Szwajcaryję. Taka lista założycieli z pewnością wygląda dość poważnie. Automatycznie przystąpią zapewne do niej: Polska, Rumunia i Jugosławia, nie można sobie wyobrazić, aby te trzy państwa nie szły ręką w rękę z Francją. Znaczący to zatem, że byłaby to Liga europejska,

której brakowałoby jedynie Włoch oraz może Hiszpanji, jako dwóch państw o większym znaczeniu. Państwa skandynawskie i Holandia prawdopodobnie nie odmówiłyby swojego udziału w takim europejskim związku, do którego Niemcy przyłączają się dobrowolnie. Procedura taka nie jest pozbawiona precedensu — zauważa dalej dziennik — bowiem amerykańska konstytucja federalna weszła w życie otrzymawszy ratyfikację za ledwie 9 stanów na 13, które ją stworzyły. Podobnie i Federalne Dominium Kanady i australijski Commonwealth weszły w życie po przyłączeniu się do nich za ledwie części o tych prowincji lub stanów, które później do nich przystąpiły. Wynika z tego, że taka ograniczona Unja Europejska byłaby niemal tem samym. Każdą kontynentalną organizację, która obejmuje Francję i Niemcy można uważać za ogólnie-europejską. Tak samo z drugiej strony nie można za europejską uważać żadnej organizacji, któraby nie obejmowała i Francji i Niemiec. Oczywiście, mogą się zdarzyć państwa, które nie przystąpią do takiej federacji europejskiej, do której przystąpił i Paryż i Berlin, ale państwa takie albo nieco później się do niej przyłączą, albo też będą to państwa o niewielkim znaczeniu. Szczególnie niemożliwe jest wyobrazić sobie, aby Włochy odmówiły przyłączenia się do federacji, do której należy ich sojusznik z czasów przedwojennych i ich sojusznik z czasów wojny. Z tego wszystkiego wynika, — kończy dziennik — że wprowadzenie w życie Federacji Europejskiej nie będzie przedstawiało wiele więcej trudności, czy to na wypadek rozpoczęcia jej tylko z kilku członkami, czy też z wszystkimi państwami europejskimi. W każdym razie należałoby do tej unji muszą dwie nadające jej życie, bliźniacze siły: Francja i Niemcy.

Masowa ucieczka robotników z kopalń sowieckich

Moskwa, 29. 7. (PAT) Prasa sowiecka podniosła alarm z powodu zamłamania się planu węglowego. W ciągu 25 dni lipca kopalnie Zagłębia Donieckiego wydały o 536 tysięcy ton węgla mniej niż było przewidziane. — Powodem obniżenia się produkcji poszczególnych kopalń mają być masowe ucieczki robotników z kopalń.

„Prawda” pisze, że w ciągu 20 dni lipca odeszło z kopalń Zagłębia Donieckiego 20.775 robotników a w tej liczbie 5.000 sztygarów, przyczem ucieczka robotników stale się zwiększa. Tak że między 15 a 20 lipca rzuciło pracę 4.290 robotników, w tej liczbie około 1.000 sztygarów. Jako powód opuszczenia fabryki przez robotników, dziennik podaje wyjątkowo ciężkie warunki egzystencji i aprowizacji.

Sabotaż w fabrykach sowieckich

Moskwa, 29. 7. (PAT) W wielkich fabrykach wyrobów gumowych „Treugolniki” w Leningradzie wykryto organizację sabotażową. Organizacja, do której należeli inżynierowie oraz kierownicy techniczni fabryki, istnieć miała od czasów wojny wewnętrznej przeciwdziałając odbudowie fabryki i wypełnianiu planów produkcji. Część członków tej organizacji przyznała się obecnie do winy wyrażając skrucie i rzucając oskarżenie pod adresem pozostałych.

Moskwa, 29. 7. (PAT) W Briańsku rozpoczął się proces sądowy przeciwko 16 urzędnikom administracji leśnej, oskarżonym o uprawianie akcji sabotażowej i przeciwstawianie się zarządzeniom władz sowieckich w dziedzinie eksploatacji leśnej.

Amerykańska akcja handlowa przeciw Sowietom

Nowy Jork, 29. 7. (PAT.) Władze celne, jak przypuszczają, na bezpośrednie polecenie Waszyngtonu, zabroniły okrętom angielskim i norweskim wyładowania masy drzewnej, pochodzącej z Rosji Sowieckiej, którą okręty wiozły z Archangielska. Wypadek ten jest początkiem wielkiej akcji handlowej przeciwko Sowietom. Jest to pierwszy wypadek naruszenia bezpośrednich stosunków handlowych rosyjsko-amerykańskich. Według doniesień z kół skarbowych rząd przeprowadzi szczegółowe śledztwo w tej sprawie.

Rykwon ustępuje?

Moskwa, 29. 7. (PAT) Pogłoski o mającej nastąpić dymisji Rykowa ze stanowiska szefa rządu ZSRR dotychczas nie znalazły potwierdzenia ze strony kół oficjalnych, które w tej sprawie zachowują zupełne milczenie.

Pożar fabryki olejów w Bukareszcie

Bukareszt, 29. 7. (PAT) Wczoraj w południe w fabryce olejów roślinnych i przetworów chemicznych wybuchł wielki pożar. Pomimo energicznej akcji straży pożarnej pożaru do północy nie zdołano ugasić. Szkody obliczają na zgórą 20 milj. lei.

Kongres Słowiańskich Straży Ogniwych

Lublana, 29. 7. (PAT) Są tu czynione obecnie przygotowania do Kongresu Słowiańskich Straży Ogniwych, który ma się odbyć w dn. 1—4 sierpnia br. Równocześnie lublańska straż ogniowa będzie obchodziła 60-letnie swego istnienia.

Księżce urodziny w poznańskim Ogrodzie Zoologicznym

Młode Zebu-Gujarat — to świętość indyjska, pupilek dworu Maharadzy, jego świąteczny zaprzęg on i wreszcie jedno z tych zwierząt, które ochrania może najważniejszą indyjską ustawą religijną. Należy do rzadkości nawet w handlu, gdyż trudno wydostać je od plemion indyjskich — a tylko podstępem dostaje się do Europy. To też nie miała radość dla poznańskiego Ogrodu Zoologicznego.

W niedzielę o godz. 11 w południe urodziło się zebu, a dziś już jakby świadome swego pochodzenia przechadza się majestatem po klatce i pewnie patrzy w swoją przyszość. Dyrekcja umieściła je w zagrodach niedaleko wielbłądów razem z swym rodzicami. Spieszcie zatem wszyscy do ogrodu zobaczyć świętość indyjską.

Dr. W. R & k.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płać dziś za 100 mkn. w dewizach 212.47 do 212.77 zł, gotówką 212.07 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 173.05 do 173.31 zł, gotówką 172.71 zł.

Kurs złotego. Dzisiaj rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.89 zł, w Gdańsku na Warszawę 8.885 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 29. 7. 1930 r.

Przebieg dzisiejszego zebrania giełdowego był spokojny. Na rynku pap. procent. płacono za 5% poż. konwers. 55% oraz za 8% oblig. m. Poznania z 1926 r. 95 i 27 r po nieco wyższym kursie 95%. Również poszukiwano 6% listy żytnie po 22,90, w 8% listach dolarowych była nadal większa podaż po 97% przyczem płacono 96½ proc., do notowania jednakże nie doszło. 4% listy zast. konwert. poszukiwano po 42% bez obrotów.

W akcjach przemysłowych i bankowych płacono za Bk. Polski 162,— i za Piechcin 65,—, Cegielskiego handlowano po 50,— w transakcjach.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 55,— P.
8% oblig. m. Poznania z 1926 r. 95,— P.
8% oblig. m. Poznania z 1927 r. 95,— P.
(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowe 22,90 P.

Akcje bankowe:

(Kurs w zł. za 1 akcję)

Bank Polski I. em. 162,— P.
Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję).
Cegielski H. I. em. 50,— +
Piechcin Fabr. Wapna i Cementu I. em. 65,— P.
Tendencja spokojna.

W ostatnich notowaniach giełdy zbożowej i towarowej zakradły się błędy orientacyjnych a nie transakcyjnych, jak podano.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji notowania cen.

Poznań, 29. 7. 1930 r.

Spędzono: wołów 89, buhai 167, krów 431, świń 2.105, cieląt 702, owiec 290, razem 3.784 zwierzęta.

Płacono za 100 kg żywej wagi za: (Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi).

BYDŁO:

Woly:
Pełnomięsiste wytuczzone nie-oprzęgane 120—124
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3 110—116
Mięsiste tuczone starsze 000—000
Miernie odżywione 000—000
Buhaje:
Wytuczzone pełnomięsiste 118—122
Tuczzone mięsiste 110—114
Nietuczzone, dobrze odżywione starsze 094—100
Miernie odżywione 000—000
Krowy:
Wytuczzone pełnomięsiste 120—126
Tuczzone mięsiste 108—114
Nietuczzone, dobrze odżywione Miernie odżywione 074—084 050—060

Jałowice:
Wytuczzone pełnomięsiste 124—128
Tuczzone mięsiste 116—120
Nietuczzone, dobrze odżywione Miernie odżywione 096—102 080—084
Młodzież:
Dobrze odżywione 080—084
Miernie odżywione 074—078

Cielęta:
Najprzedniejsze cielęta wytuczzone 150—156
Tuczzone cielęta 140—146
Dobrze odżywione 130—136
Miernie odżywione 110—120

OWCE:
Wytuczzone pełnomięsiste jaźnięta i młodsze skopy 130—132
Tuczzone starsze skopy i maciorki 124—128
Dobrze odżywione 106—116
Miernie odżywione 000—000

ŚWINIE (TUCZNIKI):
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi 194—196
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi 190—192
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi 186—188
Mięsiste świnie ponad 80 kg Maciory i późne kastraty 170—178
Świnie bekonowe 188—192

Przebieg targu normalny.

Z powodu przeszkód atmosferycznych dostarczenie giełdy pieniężnej w Warszawie i towarowej w Berlinie uległo spóźnieniu. Notowania podamy w jutrzejszym wydaniu porannem. (red.)

Krwawa walka socjalistów z Heimwehrą

Wiedeń, 29. 7. (PAT) W miejscowości Puntungan obok Grazu doszło wczoraj późnym wieczorem między członkami Heimwehry a socjalistami, powracającymi z uroczystości odbytych z okazji rocznicy uwolnienia Radkersburga z okupacji jugosłowiańskiej do ostrej walki, w wyniku której 8 osób odniosło ciężkie rany, zaś cały szereg lekkie. Ze względu na niewystarczającą liczbę żandarmów, którzy nie mogli sami opanować sytuacji, władze

wezwały do Grazu policję, która przybyła na miejsce starcia samochodami ciężarowymi i na motocyklach. Padło około 100 strzałów. Głównym terenem walki była gospoda, która została prawie całkowicie zniszczona. Walki toczyły się w ciemności. Przywołani lekarze spełniali swój obowiązek z narażeniem własnego życia, opatrując rannych wśród walki. 2 kobiety dostały ataku sercowego. Ciężko rannych odwieziono do szpitala w Grazu.

Podróżujący Sławek

Warszawa, 29. 7. (Tel. wł.) Premier Sławek przybył wczoraj w nocy do Warszawy zupełnie niespodziewanie. (w)

Dążenia odwetowe w Niemczech

Berlin, 29. 7. (Tel. wł.) Donosiłmy już o powstaniu w Niemczech nowego stronnictwa, noszącego nazwę Niemieckiej Partii Państwowej. Trzon tego stronnictwa stanowią demokraci i „Zakon Młodoniemiecki”.

Jaki charakter ma mieć nowe stronnictwo w dziedzinie polityki zagranicznej, tego dowodzi następujący występ z pierwszej jego odezwy:

„Po uzyskaniu ewakuacji Nadrenji staje niemiecka polityka zagraniczna wobec nowych i wielkich zadań. Musi ona przekonać świat o nie-trwałości dyktatów(!) Wersalu i St. Germain wraz z ich fatalnymi skutkami.

„Zmocnienie żywiołu niemieckiego zagranicą i ochrona mniejszości niemieckiej jest kwestją bytu niemieckiego. W obliczu nieustających zbroyen naszych sąsiadów jest obrona niemieckich granic nakazem utrzymania przy życiu żywiołu niemieckiego”.

Międzynarodowy raid awionetek

Warszawa, 29. 7. (PAT) Dwaj uczestnicy międzynarodowego konkursu samolotów turystycznych, Niemcy, Loerger na awionetce P. 9. i Krueger na awionetce P. 8. wystartowali z Warszawy do Królewca o godz. 7.27. Z Poznania do Warszawy począwszy od godziny 8.26 rano wystartowało 6 ma-

szyn w tem 5 niemieckich i jedna polska. Warunki atmosferyczne dobre. Dziś na lotnisku mokotowskim spodziewany jest przylot 20 maszyn, które są w drodze.

Berlin, 29. 7. (Tel. wł.) W ciągu przedpołudnia wylądowało na lotnisku w Tempelhofie dalszych 4 lotników Niemców: Massenbach, Notz, Pekte i Osterkamp.

Bohaterska śmierć dwóch policjantów

Warszawa, 29. 7. (Tel. wł.) W Gołanżu (w b. Kongresówce) wybuchł pożar. Spłonęły 23 domy. Podczas pożaru 2 policjantów skoczyło do jednego z domów, ażeby wydobyć dzieci. Nagle zawalił się dach i pogrzał oba policjantów, którzy ponieśli śmierć na miejscu. (w)

Wioślarze czeskosłowaccy w Warszawie

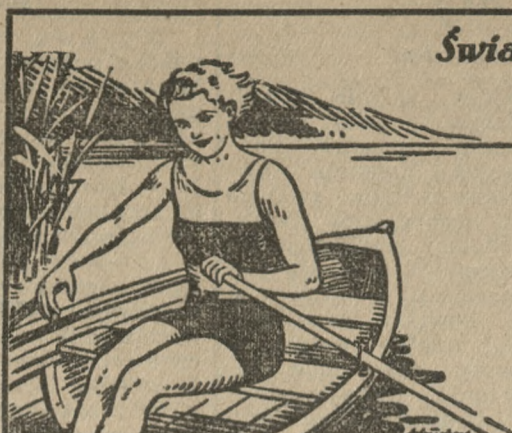
Warszawa, 29. 7. (PAT). Dzisiaj rano o godz. 9 opuściła Warszawa i udała się w dalszą drogę do Gdyni wycieczka wioślarzy czeskosłowaccy, którzy w niedzielę przybyli do Warszawy na 9 kajakach. Goście czescy, podejmowani przez polski związek towarzystw wioślarskich, zwiedzili Warszawę i Wilanów oraz wzięli udział w 2 bieгах kajaków podwójnych i pojedynczych. Wraz z Czechosłowakami popłynęło do Gdyni około 25 łodzi polskich.

Minister angielski o ustawie węglowej

Warszawa, 29. 7. (Tel. wł.) Angielski minister przemysłu Graham, przemawiając w Durham, oświadczył, że obecnie gdy ustawa węglowa jest uchwalona przez izbę, dalszym krokiem musi być porozumienie międzynarodowe z Niemcami i Polską. (w.)

W pierwszych 10-ciu latach
winna każda matka dziecko swe myć i kąpać tylko za użyciem czystego łagodnego
MYDŁA DLA DZIECI NIVEA
Dziecko będzie jej za to wdzięczne, gdyż zaoszczędzi sobie w przyszłości wiele kłopotów o zachowanie dobrej cery. Mydło Nivea jest wyrabiane według przepisów lekarskich specjalnie dla wrażliwej skóry dziecka.
Cena: Zł. 1.50

**Światła, powietrza i słońca! a do tego
KREM NIVEA**

W ten sposób otrzymamy zdrową i wspaniałą opaloną skórę. Postępujemy tak również w dni pochmurne, ponieważ już wiatr i świeże powietrze przyczyniają się do opalenia skóry. Ciało winno jednakże być suche, jeśli wystawia się je na bezpośrednie działanie słońca. Nie zapominajmy o poprzednim natarciu kremem Nivea, w ten sposób bowiem usuwamy niebezpieczeństwo bolesnego, spalenia skóry. Nivea krem jest jedynym kremem, zawierającym euceryt. Na tem właśnie polega jego skuteczność.

Tubki po Zł. 1.35 i 2.25 | Pudełko po Zł. 0.40, 0.75, 1.40 i 2.00
Wyrób krajowy firmy PEBECO, sp. z o. odp. w Katowicach

Internowany dyktator litewski

Znamienny głos prasy francuskiej

Warszawa, 29. 7. (Tel. w.) Okazuje się, że rząd Tubialisa wyznaczył Woldemarasowi miasteczko Platele na siedzibę. Woldemaras mieszka na plebanji u proboszcza, a ponieważ jest wrogiem duchowieństwa, musi się czuć w jego towarzystwie wysoce skrępowany. W dworze hr. Phoissell Woldemaras nie mógł pozostać, gdyż gospodarz wymógł się od niepożądanego gościa z względu na przybyłych gości. (w)
Paryż, 29. 7. (PAT). Omawiając znaczenie internowania Woldemarasa, „Le Journal” zapytuje, czy fakt ten nie oznacza, że rząd kowieński zdecydował się poprostu położyć kres

intrynom swojego przeciwnika, czy też zrozumiał nareszcie, jak złą dla Litwy była polityka Woldemarasa, która przyczyniła jego upadek. Należałoby się spodziewać, że równocześnie z ustąpieniem Woldemarasa położony zostanie kres bezsensownej metodzie, polegającej na bojkotowaniu stosunków z Polską i utrzymywaniu między temi dwoma krajami prawdziwego stanu wojennego, któremu brak jedynie wystrzałów armatnich. Czy zrozumieją nareszcie Litwini, że słuszne pojęcie ich interesów wymaga stanowczo ustalenia porozumienia z Polską? — kończy dziennik.

Z Watykanu

Nowe pogłoski o wyjeździe Papieża z Watykanu na odpoczynek letni

(KAP) W dziennikach włoskich i zagranicznych znów zjawiają się notatki, że Ojciec św. podobnie jak większość kardynałów, wyjedzie na czas upałów letnich na wieś lub w góry. W prasie angielskiej pisze się o możliwości pobytu Papieża w Castel Gandolfo. Tę rezydencję papieską zamieszkiwał ostatnio przed 60-ciu laty Pius IX. Zdaniem dobrze poinformowanych czynników watykańskich, wyjazd Papieża do Castel Gandolfo w ciągu tego lata jest wykluczony. Daleko bardziej liczą się z możliwością, że Ojciec św. spędzi kilka tygodni nieodzwonego wypoczynku w położonym wśród gór opactwie Montecassino. Inni znów utrzymują, że jest zupełnie prawdopodobne, iż Pius XI uda się do domu wypoczynkowego dla księży w dolinie Aosta; schronisko to znajduje się w pięknej okolicy alpejskiej na wysokości 1.600 m. i zostało zbudowane przez biskupa z Aosta.

Według informacji KAP, Ojciec św. w ciągu tego lata nie opuści Watykanu.

Ojciec św. wobec katastrofy we Włoszech

Ojciec św. niezwykle boleśnie odczuł katastrofę, spowodowaną we Włoszech przez trzęsienie ziemi. Kardynałowi Sekretarzowi stanu polecił stałe informować się o przebiegu katastrofy i jej skutkach. Papież polecił natychmiast utworzyć specjalny komitet niesienia pomocy tym, którzy zostali poszkodowani przez trzęsienie ziemi.

Księga pamiątkowa roku jubileusowego Ojca św. Piusa XI

Centralny komitet obchodu papieskiego roku jubileusowego wydał nakładem „Tipografia Poliglotta Vaticana” księgę pamiątkową, poświęconą temu jubileuszowi. Dzieło składa się z trzech części: rozważania historyczne, dane statystyczne oraz akty oficjalne, i obejmuje ponadto dodatek historyczno-bibliograficzny.

W części pierwszej przedstawiona jest ogólna sytuacja kościelna - historyczna na początku roku jubileusowego w grudniu 1928 r. ze szczególnym uwzględnieniem porozumienia Watykanu z Włochami, które nastąpiło w lutym 1929 r. i traktatów laterańskich. Potem następuje przegląd najważniejszych manifestacji religijnych i pielgrzymek, które podzielone są na trzy grupy: z pierwszych miesięcy, z okresu porozumienia i z okresu beatyfikacji i kanonizacji. Godne uwagi jest również zestawienie ciekawszych głosów prasy o rozwiązaniu kwestji rzymskiej.

W części statystycznej umieszczono przegląd działalności Papieża, wygłoszonych przezeń mów, udzielonych

audjencji oraz osobistego udziału w najważniejszych pracach nad przywróceniem państwa watykańskiego. Artykuły o porozumieniu Stolicy Apostolskiej z Włochami i o traktatach laterańskich opracował generalny konsultor miasta watykańskiego, Marchese Francesco Pacelli. Wstęp do książki napisał kardynał - wikariusz Pompili.

Ograniczenie przyjęć w Watykanie

Z racji upalnych dni zbiorowe audjencje pielgrzymek u Ojca św. zostały ograniczone do 3 dni w tygodniu, jak to zresztą dotychczas bywało corocznie.

Stan zdrowia Ojca św., wbrew wszelkim pogłoskom, jest doskonały.

Paszporty watykańskie.

(KAP) Państwo papieskie wprowadziło paszporty. Będą one wydawane tylko obywatelom Citta del Vaticano, przedstawicielom dyplomatycznym i wszystkim kardynałom, rezydującym w Rzymie, którzy de jure uważani są za obywateli państwa kościelnego.

Nowy sekretarz datarii papieskiej.

(KAP) Następcą zmarłego niedawno kardynała Vannutelli'ego na stanowisku datarii papieskiej Ojciec św. mianował kardynała Scapinelli di Legugno. Kardynał datariusz kieruje datarią papieską t. j. urzędem kurji rzymskiej do udzielania różnorodnych lask w zakresie zewnętrzno-kościelnym (dispensy in foro externo, indulty, przywileje, udzielanie beneficjów rezerwowych). Kardynał Rafael Scapinelli di Legugno urodził się w Modenie, liczy obecnie 73 lata, purpurę otrzymał w r. 1915 z rąk papieża Benedykta VX.

Kierownik radio-stacji watykańskiej.

(KAP) Kierownikiem budującej się jeszcze radio-stacji watykańskiej Ojciec św. mianował rektora papieskiego uniwersytetu „Gregoriana”, ks. Gianfanceschi T. J. Ks. Gianfanceschi brał w swoim czasie udział w wyprawie polarnej gen. Nobile.

Kto szerzy demoralizację z desk scenicznych?

Czytamy w krakowskim „Głosie Narodu”:

W ostatnich czasach ukazał się na scenach Europy środkowej (Niemcy, Austria, Czechy, Polska) szereg sztuk, podczas których publiczność wyrażała w sposób gwałtowny swoje oburzenie. Wszystkie te sztuki mają za temat kwestje drażliwe, a zwłaszcza pornografijne.

Oto lista tych sztuk i ich autorów: „Altanka” H. Ungara, wygwizdana w Pradze, — „Małżeństwa zawiera się w niebie” W. Hasenclevera, zmienione i pocięte przez cenzurę niemiecką, — „Paragraf 218” Crevego w inscenizacji Piscatora, wygwizdany w Saarbrücken, zabroniony w Bawarii i Turynji — „Opera za trzy grosze”, wygwizdany w kilku miastach austriackich, zabroniony w Gracu, — „Choro-

ba młodzieży” F. Bruecknera, która wywołała skandal w Monachjum — „Przestępcy” tegoż Bruecknera, sztuka, która stała się przedmiotem awantur w Wilnie, — „Trujący gaz” P. M. Lampla (oskarżonego obecnie o morderstwo), zabroniony w Berlinie, „Katastrofa por. Blumentala” Herzoga, zabroniona w Lipsku i Minachjum, — „Hinkemann” F. Tollera, zabroniony w Gracu, wywołał skandal w Oldenburgu, — „On” A. Savoir (jest to pseudonim Żyda z Polski, nazwiskiem Poznański), zabroniony w Wiedniu, — „Lekarz chorób kobiecych” Rehtsicha zabroniony w Szwajcarii, — „Cjanalki” F. Wolffa, która wywołała skandal w Łodzi i Warszawie.
Warto wiedzieć, przeciw komu buntuje się publiczność w teatrze, warto wiedzieć, kto to zatrzuwa ludzi jadem cynizmu i deprawacji. Wszyscy niemal wymienieni autorzy — to Żydzi lub komuniści, albo — najczęściej jedno i drugie.

Ustąpienie p. Klotza

Korespondent agencji „Press” donosi ze Lwowa: W najbliższym czasie spodziewane jest ustąpienie starosty grodzkiego we Lwowie, p. Klotza z zajmowanego stanowiska. Starosta Klotz ma być przeniesiony do centrali ministerstwa spraw wewnętrznych.

P. Klotz — jak wiadomo — „wslawil” się swemi walkami, toczonymi z narodową młodzieżą akademicką we Lwowie.

Ruch narodowy w Obornikach i okolicy

Oborniki, 28 lipca.

W niedzielę, d. 27 lipca odbyło się w lokalu p. Borowicza w Obornikach zebranie Stronnictwa Narodowego, na które przybyli również delegaci O. W. P. z Wągrowca, Obornik, Rogoźna i Murowanej Gośliny.

Referat o sytuacji gospodarczej i politycznej wygłosił znany i ceniony działacz społeczny, b. poseł red. Józef Matłoz z Pelplina.

Po wysłuchaniu referatu uchwalili zebrani poniższą rezolucję:

„Zebrani w dniu 27 lipca członkowie Stronnictwa Narodowego i delegaci O. W. P. z powiatu obornickiego, uchwala, co następuje:

„Wobec ciągłych ataków ze strony Niemiec na nasze granice zachodnie, wzywamy rząd i sfery odpowiedzialne za polską politykę państwową, do stanowczego wypowiedzenia się w tej sprawie i energicznego zaprotęstowania przeciwko podsuwanemu sferom międzynarodowym myśli o rewizji naszych granic.

„Wzywamy rząd do zwołania Sejmu celem wypowiedzenia się przedstawicielstw narodowego imieniem narodu, iż jakkolwiek próby rewizji granic będą odparte z bronią w rękę.

„Katastrofalne położenie gospodarcze wewnątrz państwa, powszechne zubożenie szerokiej warstw ludności, zastój w handlu i przemyśle, beznadziejne położenie warstw pracujących, a zwłaszcza bezrobotnych wymagających współpracy czynników państwowych a więc: rządu i Sejmu, by ratować kraj i gospodarstwo narodowe od ruiny.

„Wobec tego, że współpraca tego rządu z przedstawicielstwem narodem jest niemożliwa, wzywamy rząd do rozpisania nowych wyborów przeprowadzonych w myśl obowiązujących ustaw konstytucyjnych, bez żadnego nacisku rządowego.

„Czteroletnia działalność dotychczasowego systemu rządzenia wykazała, iż system ten nie jest zdolny opanovać ciężkiego położenia gospodarczego — jak również nie jest zdolny podnieść wpływu Polski na terenie zagranicznym do poziomu, jaki Polsce przysługuje. Rząd obecny dla dobra państwa, winien więc ustąpić miejsca rządowi powołanemu w porozumieniu z przedstawicielstwem narodu.

„Wzywamy obywateli ze wszystkich warstw społecznych do zorganizowania się i skupienia w Stronnictwie Narodo-

Chcesz oszczędzać -
Pij Kawę KNEIPPA!

P. 2248-29,57

wem i O. W. P., bo tylko ten kierunek jest w stanie zabezpieczyć rozwój sił żywotnych narodu polskiego i utrwalić przez to byt państwa”. —

Przed 10-ciu laty

29 lipca.

Front południowo - wschodni. Nieprzyjaciel zdolał sforsować Seret w kilku miejscach, Walki na linii tej rzeki trwają.

2-ga armja: Dziś o świcie rozpoczęło się natarcie oddziałów 2-giej armji w ogólnym kierunku Brody — Radziwillów. 1-szy pułk piechoty sforsował w kilku miejscach Styrię i do wieczora zajął kilka miejscowości na jego wschodnim brzegu, kilkanaście kilometrów na północny wschód od Berestecka. Natarcie naszej IV Brygady jazdy przez Szczurovice w kierunku Brodów zostało przez przeważające siły nieprzyjacielskie odrzucone zpowrotem na Szczurovice.

Front północno - wschodni. Grupa poleska pod Brześciem Litewskim. Lewe skrzydło 4-tej armji opuszcza linię rzeki Orłanki.

1-sza armja: Wskutek odwrotu lewego skrzydła 4-tej armji 1-sza dywizja litewska - białoruska mimo powodzeń na swoim odcinku zmuszona zostaje do odwrotu z linii Narwi. Dalej na północy zażarte walki o przejście na Narwi doprowadzają do sforsowania rzeki pod wsią Zółtka, w rejonie podgrupy generała Witkowskiego, Korpus jazdy Gaja posuwa się pod Łomżę.

Zgagę i inne zaburzenia żołądkowe

usuwa szybko sól owocowa Karposal.

Cena Zł. 4.00. Sposób użycia załączony.

KARPOSAL
Karpinkiego

nw 2131

PRASA

Organ Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czasopism.

Czasopismo poświęcone sprawom wydawniczo-prasowym pod redakcją Stanisława KAUZIKA

Wyszedł z druku nr. 1.

Zawiera artykuły: St. Krzywoszewskiego, Fr. Głowińskiego, W. Trzebińskiego, J. Szapiry, W. Natansona oraz dział następujące: Życie Organizacyjne. Kronika Krajowa. Rynek Krajowy. Przegląd Ustaw i Rozporządzeń. Sądownictwo a Prasa. Kronika Zagraniczna. Przegląd Piśmiennictwa.

Objętość zeszytu 40 stronnic.

Cena 1 zł 50 gr.

Do nabycia we wszystkich większych księgarniach i u sprzedawców T-wa „Ruch” na większych dworcach kolejowych oraz w administracji PRASY: Warszawa, Krakowskie-Przedmieście 40, Tel. 540-00. Konto P. K. O. nr. 18-606.

nr 24652

Tragiczny lot do Australji

Nie nie zapowiadało tragicznego wyniku, gdy dwaj lotnicy — Australijczyk Hook i Anglik Matthews — opuścili lotnisko w Lympe pięknego słonecznego ranka 20 czerwca, udając się do Australji i pragnąc pobić rekord szybkości, zdobyty na tej trasie przed dwoma laty przez Berta Hinklera. Pogoda sprzyjała lotnikom, wiatry były słabe, szybkość rozwinięto dostateczną, aby „przegonić” Hinklera. Już po dziesięciu dniach lotu Hook i Matthews byli w Kalkucie; po dwunastu dniach startowali w Akyab. I tu rozpoczynają się tragiczne dzieje dwóch lotników. Od 3 lipca zaginał wszelki ślad samolotu. Żadnych wiadomości nie otrzymano, a że przelatowali nad górzystą Burmą w okresie nieustannych deszczy musonowych, jasnym się stało, że aparat musiał rozbić się we mgle o skałę. Obydwu lotników poczytywano już niemal za zaginionych, gdy nagle w połowie lipca władzom brytyjskim w Burmie zakomunikowano, że w wiosce Padang, na odległości 200 kilometrów od Rangoonu zjawiał się lotnik Matthews, ale... sam. Co się stało z jego towarzyszem podróży, jakie koleje przechodzili w ciągu dziesięciu dni? Oповіда o tem ocalały pilot Matthews w telegraficznym sprawozdaniu do Londynu.

Wkrótce po odlocie z Akyab samolot dostał się do pasu deszczu musonowego. Ulewa smagała lotników po twarzy z taką siłą, że gdyby nie poowijali głów chustkami, trysnęłaby krew. Lot odbywał się na wysokości trzech tysięcy stóp. Samolot szybował naoslep ponad wzgórzami Burmy, tonąciami we mgle ulewy. Przesiąknięty wodą deszczową aparat zaczął jednak obniżać się coraz bardziej. Lotnicy nie mieli innej rady, jak lądować na chybił-trafił. Krażyli obecnie nad potężną gęstwiną dziewiczych dzungli, szukając odpowiedniego miejsca do lądowania. Ujrawszy większą kępę bambusów, skierowali samolot w owo miejsce i dzięki elastyczności bambusowej trzciny, która rozsunała się pod ciężarem aparatu, wylądowali szczęśliwie. Tu rozpoczął się Robinzoda dwóch rozbitków.

Dzkie, bezładne dzungle dookoła, niustająca ulewa, brak jakiegokolwiek zapasu żywności, ciemne gęstwiny nieprzebytej puszczy, obfitującej w drapieżne zwierzęta i jadowne gady... Lotnicy ruszyli pieszo we wschodnim kierunku. Po kilku godzinach błądzenia w dzungli natrafili na potok górski, dalej więc posuwali się z biegiem strumienia. Droga jednak była bardzo trudna: trzeba było przeskakiwać z kamienia na kamień, idąc dnem potoku, lub też wdrapywać się na skały, walcząc z murami mokrych ljan i zarośli, przedzierając się przez dzunglę brzegiem potoku. Lotnicy zrzucili z siebie wierzchnie odzienie, pozostając w bieliznie i bucikach. Po drodze spotykali drapieżców, słyszeli ryk dzikich słoni, poprzez zarośla dostrzegli tygrysy i pantery, na szczęście jednak zwierzęta nie tknęły rozbitków. Gorzej jednak dokuczały mniejsze stworzonka dzungli: pijawki ssąły krew niemiłosiernie, moskity chmurą krażyły nad lotnikami, a w miejscach postojów oblegały ich groźne podzwrotnikowe czarne mrówki. Pierwszą noc spędzili Hook i Matthews na mokrym glazie w potoku, pragnąc w ten sposób uchronić się od „niespodzianek” dzungli.

Zrana wyruszyli naprzód. Hook był obłączony przez pijawki i stracił wiele krwi. Połok górski stawał się coraz głębszy i szerszy: zwiastowało to zbliżenie się do jakiegoś ujścia, ale uniemożliwiło już przebywanie go wbród. Deszcz lał nieustannie. Zapalki, tytoń i baterje elektrycznych latarek przemokły zupełnie. W nocy ogarniała teraz lotników absolutna ciemność. Trzeciego dnia marszu Hookowi odpadły podszwy od butów; cały pokąsany, stracił ze 2 kwarty krwi. Posuwał się naprzód, wspomagany przez towarzysza, z wielkim wysiłkiem. Wieczorem tegoż dnia padł zemdlony i trawionny gorączką. Rozbitkowie żywili się liśmami i wodą, trudno więc było przywrócić mu siły. Nazajutrz jednak posuwali się znów, acz nader powoli, naprzód.

Czwartego dnia stała się rzecz najstraszniejsza: Hook utracił wzrok. Zrana jeszcze widział, chociaż tylko bliskie przedmioty. Później tracił je z widoku coraz częściej, aż nagle zaniewidział. Kilkakrotnie mdlał, nie mogąc brnąć dalej. Lotnicy przystanęli wreszcie, by naradzić się nad sytuacją. Ostatecznie postanowiono, że Matthews wyruszy szukać ludzkiej siedziby, a niewidomy Hook pozostanie. Przyjaciele rozstali się spokojnie. Hook pozostał sam, w gorące, ślepy, słabnący coraz bardziej od

upływu krwi, atakowany przez pijawki i roje moskitów, z rewolwerem w ręce, w obliczu dzikich dżungli, dzikich drapieżców, zmij i głodu, nie mogąc dla braku wzroku dostrzec niebezpieczeństwa lub skutecznie się obronić...

Matthews posuwał się naprzód. Szedł przeszło dwie doby, gdy usłyszał głosy ludzkie i poszczekiwanie psa. Strzelił w powietrze, ale widocznie ludzie owi nie usłyszeli strzału, gdyż nie nadeszli. Idąc dalej natrafił on po kilku godzinach na ślady bosych stóp w nadbrzeżnym mule. Rażniej szedł naprzód, a gdy ujrzał wkrótce 2 tubylców i wystrzelił w powietrze, wiedział, że jest ocalony. Burmaficy odnieśli Matthews do chatki, nakarmili go ryżem (było to pierwsze pożywienie w ciągu 9 dni) i wkrótce odwieźli łodzią do pobliskiej wioski Padang. Nikt z nich nie rozumiał po angielsku, to też lotnik znakami musiał ich objaśnić, że pozostał w drodze towarzysza, określając w przybliżeniu miejsce pobytu Hooka. Kilkunastu tubylców wyruszyło natychmiast łodziami na poszukiwania. W chwili nadania depechy przez Matthews upłynęło już sześć dni daremnych poszukiwań niewidomego rozbitka... Wszystko przemawia za tem, że zginął.

W Anglii sprawozdanie ocalałego lotnika rozpętało całą burzę. Czy miał prawo dżentelmen opuścić swego towarzysza, chorego i bezradnego, nawet za jego przyzwoleniem? Podobnie, jak i w sprawie Nobilego, opinja publiczna nader ostro reaguje na postępowanie Matthews, oczekując teraz dalszych szczegółów z Rangoonu. H.

W sprawie p. Bilana

Oświadczenie Stronnictwa Narodowego i Młodych O. W. P. w Przemyślu

W związku ze znaną sprawą red. Bilana, zarząd przemyskiego Koła Stronnictwa Narodowego ogłosił oświadczenie, w którym stwierdza:

„1) że „Ziemia Przemyska” z artykułem pt. „Moja odpowiedź” nie była rozszerzana ani przed konfiskatą, ani po konfiskacie i niezrozumiała jest fakt dostania się egzemplarzy nieskonfiskowanych w ręce osób prywatnych.
„2) że artykuł p. Bilana nie zawierał obelg, oszczerstw, i insynuacji pod adresem oficerów wojska polskiego, lecz piętnował jedynie jednostki i grupy wojskowe,
„3) że Stronnictwo Narodowe armję polską uważa za dobro całego narodu, a jego zapatrywania na obronę państwa dokładnie są omówione w programie Stronnictwa Narodowego,
„4) że Stronnictwo Narodowe z pogroźek bojkotu potrafi we właściwym czasie wyciągnąć odpowiednie konsekwencje, a narazie pogroźki te przyjmuje z całym spokojem, zapewniając równocześnie, że nie przestanie nigdy stawać w obronie gwałconego prawa bez względu na to, skąd ten gwałt pochodzi”.

Równocześnie ukazało się następujące oświadczenie Młodych:

„Wobec uchwał przemyskiego korpusu oficerskiego, ogłoszonych przez „Iskrę”, a pozostających w związku ze skonfiskowanym artykułem prze-

wodniczącego Z. M. N. i Okręg. Komitetu Młodych, kol. Włodzimierza Bilana, zatytułowanym „Moja odpowiedź”, zgromadzeni na zebraniu ogólnym Zrzeszenia Młodzieży Narodowej, odbytem 24 lipca b. r., nie dopatrują się bezwzględnie we wspomnianym artykule jakiegokolwiek obrazu armji polskiej, a tem samem uważają za nieoparte na słusznych podstawach powzięte przez korpus oficerski uchwały.

„Zgromadzeni zastrzegają się stanowczo przeciwko identyfikowaniu osób i grup o których mowa z armją polską, będącą chlubą narodu, do której stosunek całego Ruchu Młodych jak i Zrzeszenia Młodzieży Narodowej w Przemyślu jest aż nadto dobrze znany.

„Zebrani stwierdzają, że zarządzonej bojkot, mający podkład osobistej nienawiści, dotknąć w żadnym razie nie może ani kol. Bilana, ani komitetu redakcyjnego „Ziemi Przemyskiej”.

„Na koniec zebrani oświadczają, że ani na chwilę nie spoczną w dalszej walce o zwycięstwo tych idealów, którym się karnie podporządkowali”.

Kto pisze nieprawdę?

Jedno z pism „sanacyjnych” zarzuciło nam, że pisząc o komunikacie pułkownikowskiej agencji „Iskry” w sprawie „Ziemi Przemyskiej”, powołyaliśmy się na wyjątki z artykułu tego pisma, gdy tymczasem agencja „Iskra” wyjątków tych wogóle nie podawała. Wobec tego stwierdzamy, że komunikat „Iskry” wyjątki te zawierał i że „Gazeta Warszawska”, — „Kurjer Warszawski” oraz szereg innych pism, umieszczając wspomniany komunikat w całości, podały również owe wyjątki.

Na dowód przytaczamy pierwszą część komunikatu półurzędowej „Iskry”:

„Wobec ukazania się w Nr. 40 tygodnika „Ziemia Przemyska” z dnia 19 bm. artykułu p. t. „Moja odpowiedź” — odbyło się w dniu 21 b. m. w Przemyślu zebranie wszystkich obecnych tego dnia w Przemyślu oficerów w liczbie 180 osób, na którym jednomyślnie przyjęto uchwałę:

— W numerze 40 tygodnika „Ziemia Przemyska” z dnia 19. 7. 1930 r. pojawił się wstępny artykuł p. t. „Moja odpowiedź”, podpisany przez redaktora tego pisma, p. Włodzimierza Bilana.

W artykule tym autor używa następujących zwrotów:

1. „Wy krwawicie przeciwników za ich słusne zasady o „szarym woźdu”, bawiacym się w pasjansy, kiedy Polska wala się we krwi i głodzie”...
2. „Zrozumieć ludzie II-go oddziału, tajnych spisków, łajdactw i mordów, oszczerstw i kłamstw, płytkości i dyktantyzmu”...
3. „Waszą matką była zdrada, waszym ojcem zawsze nóż”...
4. „Wasze dzieciństwo upływało w spiskach i mordach, aby przy pomocy choćby najpodejszych i najbardziej nieubłaganych wrogów szykować sobie mundury na ordery i kieszenie na złoto”...
5. „Wam jutrznią i gwiazdą przewodnią był Rogoń i tysiące morderowanych ofiar na ulicach Warszawy”...
6. Wy, ludzie II-go oddziału, tysiące zapalonych głów pchałście w ogień armat na chwałę Niemcom, Austrii i sobie”...
7. „Was narodziło bezprawie, krew i pozoła”...
8. „Wy wymordowaliście w 1926 r. w Warszawie trzy tysiące ludzi, aby po rzece krwi dojść do „Astorji” i „Perskiego Oka”... „Wy — walecy — nożem i kulą bronicie dostęp do koryta, któreście jak trzo-

da chlewna i opasła opadli i nie mylicie opuścić... Starajcie się to pojąć, zbiry i bandyci”...

10. „...bandyci, znęcający się w mundurach oficerskich nad Zdziechowskim, odebrali wam prawo noszenia munduru oficera polskiego. Moralnie z życia naszego państwa zostaliście już razem z waszym „wodzem” doszczętnie wymazani... Zatem strzelajcie bandyci”...

Na podstawie tych wyjątków twierdziliśmy, że odnoszą się one nie do wszystkich oficerów armji polskiej, — lecz do pewnej tylko grupy. Ale co powie dzieć o poziomie pism „sanacyjnych”, które nawet nie czytają komunikatów własnej agencji. Dyrektor „Iskry” pułk. Wyżeł - Ścieżyński powinien je surowo skarcić.

Bolszewizm

w protestanckich kościołach

Socjalistyczni pastory wytwarzają zamęt w świątyniach

(KAP) Niedawno w kościele miejskim w Karlsruhe „ludowo-kościelny” pastor Kappes w związku z pewną uroczystością religijną swej gminy polecił odśpiewać rosyjską pieśń rewolucyjną. Wywołało to wielkie zgorzienie w szerokich kołach ewangelików i stało się przedmiotem krytyki w prasie. Do ewangelickiego synodu krajowego zwrócono się z apelem, by polecił wreszcie kres stosunkom, które pastorom socjalistycznym umożliwiają wyzykiwać kościoł dla celów propagandy rewolucyjnej. Kwestja ta nawet i w lonie synodu doprowadziła do żywej wymiany zdań. Zdecydowano wreszcie, że program „nadzwyczajnych uroczystości kościelnych” musi być przedkładany gminnym radom kościelnym do zatwierdzenia. Decyzja ta wywołała nowe niezadowolenie wśród ewangelików badenських, którzy ze względów „zasadniczych” nie chcą się zgodzić na przyznanie gminnym radom kościelnym prawa rozporządzania świątynią. Niezadowoleni żądają przeniesienia tej kompetencji na wyższą radę kościelną, której zadaniem byłoby również czuwać, by pastory socjalistyczni nie narzucali się innym gminom i występami swymi nie drażnili większości.

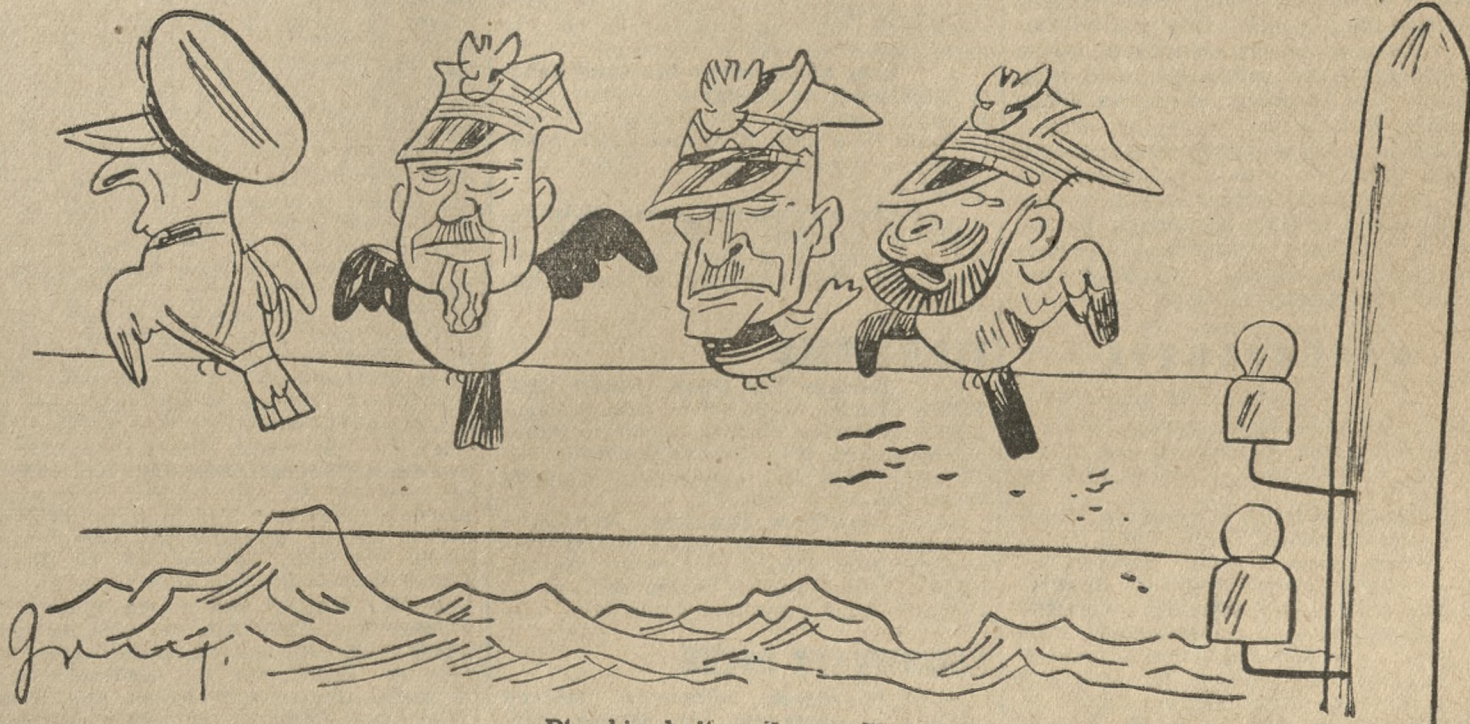
W pewnym artykule, który obiegł prasę pravicową pod nagłówkiem „Zakapturzony bolszewizm w kościołach”, podaje się, że czynniki lewicowe zażądały od ewangelickich władz kościelnych, by również i w świątyniach poza stolicą Badenji śpiewane były hymny rewolucyjne, wzorowane na marszach czerwonej gwardji rosyjskiej.

Wycieczki i pielgrzymki Ślązaków Opolskich

W najbliższych dniach przewidziany jest przyjazd do Polski szeregu wycieczek i pielgrzymek polskich ze Śląska Opolskiego.

W dniu 30 lipca przybędzie 26-osobowa wycieczka, w której wezmą udział wybitni polscy działacze społeczni na tamtejszym terenie; wycieczka zabawi w Polsce dziesięć dni i zwiedzi Częstochowę, Warszawę, Poznań, Kraków i Katowice. W dniu 8 sierpnia wyruszają dwie pielgrzymki do Częstochowy: jedna z Opola w liczbie 320 osób, druga z powiatu Raciborz, w liczbie 130 osób. W dniu 9 sierpnia przybywa do Krakowa wycieczka stu osób z Opola, która zabawi w kraju trzy dni.

Sanacyjna jesień

Płaski wkrótce od nas odleca.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Koniec kursu

higienistek społecznych, organizowanego przez kasę chorych

W sali restauracji „Belweder”, odbyło się uroczyste zakończenie kursu higienistek społecznych, zorganizowanego staraniem okręgowego związku kas chorych na województwa poznańskie i pomorskie. Kursy te, prowadzone przez dziesięć miesięcy, obejmowały różne przedmioty z dziedziny higieny. Kierownictwo spoczywało w rękach p. Szlagowskiej, jako głównej instruktorki. Wykładowcami byli pp.: dr. med. Staroniewicz, dr. Boczkowski, dr. Labendziński, dr. E. Wierzbicki, dr. Jakubiak, doc. dr. Bajoński, dr. Z. Górczyna, dr. M. Krotowska, dr. E. Kucharska, dr. J. Zeyland, prof. dr. Jonscher, S. Radajewska, K. Chelmińska, kpt. lekarz Gurtys, dr. J. Domaszewicz, ks. prof. dr. Baranowski, prof. dr. Kowalenko, dr. St. Rutkowski, dyr. Barański i naczelnik Wilczyński.

Jest to już dziewiąty z rzędu kursu. Egzamin zdało 41 osób, posiadających przeważnie sześć klas gimnazjalnych. Część przyjęta była na podstawie egzaminów wstępnych. Kursistki, obejmują obecnie posady w t. zw. ośrodkach zdrowia, stacjach opieki nad matką i dzieckiem, oraz innych podobnych instytucjach społecznych, mających na celu leczenie zapobiegawcze.

Zakończenie kursu odbyło się uroczystie. Zebranych powitał dyrektor okręgowy związku kas chorych na województwo poznańskie dr. Rutkowski. Następnie szczegółowe sprawozdanie złożyła kierowniczka kursów p. Jadwiga Szlagowska i rozdała następnie dyplomy. Po przemówieniach naczelnego lekarza zakładu dla płucno-chorych w Ludwikowie p. dr. Staroniewicza i naczelnego lekarza Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłu dr. Boczkowskiego, odpowiedział imieniem kursistek p. Borowska. Miłą uroczystość zakończyła wspólna kawa w sali restauracji „Belweder”. (k)

Defraudacja

w miejskiej kasie w Rakoniewicach

Odbyła się w Sądzie Okręgowym w Lesznie rozprawa karna przeciwko woźnemu Mikołajczakowi z Rakoniewic, pełniącemu obowiązki inkasenta i egzekutora danin miejskich jak również składek do pow. kasy chorych. Z powodu nawału pracy nie mógł w pełni należycie wykonywać swoich obowiązków i popełnił defraudację. Gdy Kasa Miejska upominała się o zapłacenie podatków od obywateli, okazało się, że ci wszystko niemal uścili. Wdrożono dochodzenia i stwierdzono, że sprzeniewierzenia były od dłuższego czasu; wynosiły one 1.800 zł na rzecz miasta i 5.000 zł kasy chorych na powiat Wolsztyn.

Na rozprawie przyznał się woźny do winy, tłumacząc się jedynie, że nawał pracy, budowa boiska, pomnika, prywatne interesy przy ściąganiu składek ubezpieczeniowych itd., które mu burmistrz zlecał, skłoniły go do tych czynów.

Prokurator zrozumiał ciężkie położenie woźnego, obwiniając nadzór kasy, t. j. burmistrza p. Śniateckiego, który pobiera miesięczne za kontrolę pewne wynagrodzenie. Sąd skazał woźnego na 5 i pół miesiąca więzienia, zaliczając areszt śledczy a dalsze odsiedzenie kary odroczył na 3 lata. Oskarżonego bronili p. mecenas Klauziński z Wolsztyna.

Jest to jeszcze jeden smutny wypadek, który dołącza się do poprzednich defraudacji popełnionych w Kasie Miejskiej w Rakoniewicach. Gdyby nadzór nad kasą sumiennie wykonywał swoje obowiązki, wypadek powyższy nie miałby miejsca.

KALENDARZYK

Wtorek, 29 lipca 1930.

Słońce: wschód 4,06; — zachód 19,51; — długość dnia 15 godz. 45 min.
Księżyc: wschód 8,47; — zachód 21,41; — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.:
Wtorek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 15 st. C., pogodnie, wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 751 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 19 st. C., najniższa + 13 st. C. Ilość opadu 1 mm.

Przepowiednia pogody na środek: Poga

w dalszym ciągu zmienna; wiatry zachodnie.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Dzisiaj + 0,18 m.

Kal. rzek.: Marta P.; jutro Abdon M. Kal. słow.: Cierpiślaw; jutro Ludomir.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37.

Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31.

Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18.
Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ulica Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka Łazarska, ul. Strusia.
Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61.
W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

Pogotowie Lekarskie Związku Lekarzy, ulica Poczтовая 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Uroczystość w kościele OO. Jezuitów.** Dnia 31 bm. przypada w kościele O. O. Jezuitów uroczystość Ignacego Lojoli, twórcy zakonu Tow. Jezusowego. Suma z kazaniem odbędzie się o godz. 10; niezsopry z kazaniem i procesją o 18,30. — Z okazji święta można w kościele OO. Jezuitów zyskać od środy w południe do czwartku wieczorem — przy zachowaniu zwykłych warunków — tyle razy odpust zupełny, ilekroć kto zwróci się do modlitwy na intencję Ojca św.

— **Całodzienna adoracja.** Dnia 1-go sierpnia w kościele Serca Jezusowego na Jeżycach wystawienie Najśw. Sakramentu, począwszy od godz. 6. O godz. 8 uroczysta msza św. Wieczorem o godz. 7 odśpiewanie ostatnich dwóch godzin o Sercu Jezusowym, poczem kazanie, procesja, a na zakończenie błogosławieństwo. Dnia 30 i 31 bm. od godz. 17 okazja do spożycia św.

OSOBISTE

— **P. Cezary Szulczewski,** prezes Koła Polonistów Uniwersytetu Poznańskiego otrzymał dyplom magistra filozofii w zakresie polonistyki.

— **Srebrne gody małżeńskie** obchodzą dnia 1 sierpnia br. pp. Michał i Joanna z Olszewskich Jesse, zamieszkałi przy ul. Staszica. Msza św. na intencję Jubilatów odbędzie się tegoż dnia o godz. 9 w kościele Serca Jezusowego na Jeżycach.
— **† S. p. Zofia Sieniawska-Majewska.** Dnia 21 bm. zmarła w Tczewie, w przejeździe na kurację, znana w Poznaniu i w Krakowie artystka-malarka Zofia Sieniawska. Sp. Zofia Sieniawska wystawiła w Salonie Tow. Przyj. Sztuk Pięknych i w Stowarzyszeniu Artystów, gdzie jako Wielopolanka należała do grona założycieli i brała czynny udział w życiu artystycznym. W ostatnich trzech latach dotknęła ciężką chorobą, zmuszona była usunąć się prawie zupełnie od życia artystycznego.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Stow. Pań Miłosierdzia św. Winc. a Paulo przy Farze pod wezw. Najśw. Marij Panny.** Zebranie miesięczne odbędzie się dnia 31 bm. o godz. 19,15 w sali Marianum OO. Jezuitów. Na porządku obrad wykład ks. dyrektora oraz ważne komunikaty, p. in. kwestja wenty. O liczne przybycie członków i pań, zajmujących się sprawą ubogich, prosi Zarząd.

— **Narodowa Organizacja Kobiet — Jeżyce.** Plenarne zebranie odbędzie się dnia 30 bm. o godz. 20 w lokalu p. Tomikowskiego przy ul. Szamarzewskiego 18.

— **Polski Związek Krawców Konfekcyjnych.** Nadzwyczajne zebranie odbędzie się dnia 30 bm. o godz. 19 w lokalu p. Tomczyka przy ul. Wroneckiej 13. Na porządku obrad sprawa zawarcia umowy cennikowej dla konfekcji męskiej. Upraszają się wszystkich krawców, tak zorganizowanych jak niezorganizowanych do gremjalnego udziału w zebraniu.

— **Koło Absolwentów Miejskiej Szkoły Handlowej w Poznaniu.** Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się dnia 1-go sierpnia rb. o godz. 20 w małej sali Domu Królowej Jadwigi przy Al. Marcinkowskiego 1.

— **Grono Przyjaciół Sceny Polskiej.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 31 bm. o godzinie 20 w lokalu przy ul. Wroneckiej 6. Dnia 3 sierpnia wyjazd do Kościana.

ZYCIE SOKOLE

— **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół” XIII Wilda** urządza w niedzielę, dnia 3 sierpnia br. pierwszy wieniec sokolic w Domu Szwajcarskim przy Drodze Dębińskiej. — Początek koncertu o godz. 15. Występy rozpoczną się o godz. 16.

— **„Sokół” w Rogoźnie.** Miesięczne zebranie odbędzie się dnia 1 sierpnia br. o godz. 20 w lokalu p. Jarosza. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy. — Liczny udział członków konieczny.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Obowiązek zgłaszania zmiany miejsca zamieszkania.** W okresie urlo-

pów wypoczynkowych kwestją na czasie dla osób, obowiązanych do służby wojskowej jest sprawa zgłaszania u odpowiednich władz zmiany miejsca zamieszkania. Obowiązujące w tej sprawie przepisy wojskowe postanawiają, że każdą zmianę miejsca zamieszkania należy zgłaszać do właściwego urzędu gminnego, celem uzyskania przy odjeździe wymeldowania na dokumentach wojskowych. Poza tem po przybyciu na miejsce wyjazdu należy zgłosić się również w odnośnym urzędzie gminnym. W związku z urlopami i okresem wyjazdów na letniska i do uzdrowisk stwierdzono, że wiele osób nie zgłasza się do meldunku. Nowe rozporządzenie wykonawcze do ustawy wojskowej wprowadza pewne ułatwienia w tej sprawie i postanawia, że tylko wyjazd w celu stałego zamieszkania ulegać musi obowiązkowi meldunkowemu. Postanowienia te jednak nie odgrywają dużej roli, gdyż nie są jeszcze wprowadzone w życie, co nastąpi z chwilą ogłoszenia rozporządzenia min. spraw wojskowych w sprawie meldunków cywilnych. Wobec takiego prawnego stanu rzeczy władze centralne wydały przypomnienie w tej sprawie, zaznaczając, że niestosowanie się do przepisów pociąga za sobą kary grzywny.

— **Kat. Tow. Robotników Polskich przy Farze** organizuje dnia 14 września rb. pielgrzymkę do Dąbrówki Kościelnej. Pielgrzymka wyrusza w niedzielę rano o godz. 4,30 z Kolegiaty św. Marij Magdaleny na dworzec przy Tamie Garbarskiej. Koszty podróży tam i zpowrotem wynoszą 4 zł. Bliższe szczegóły dotyczące pielgrzymki ogłosimy wkrótce.

— **Tow. Śpiewu im. F. Nowowiejskiego — Łazarz** urządza dnia 3 sierpnia rb. na b. arenie P. W. K. swój pierwszy wielki staropolski wieniec, czyli dożynki. w dzielnicę łazarskiej od przeszło 20 lat niewidziany. Program obfituje w wiele ciekawych momentów z życia ludu wiejskiego. Kierownictwo artystyczne wieńca spoczywa w rękach wytrawnego dyrygenta, p. Osowskiego. Tańce są układy i reżyserji p. M. Sawickiego, artysty baletu opery poznańskiej. Początek o godz. 17. Na zakończenie dożynków żywe obrazy przy oświetleniu reflektorów, oraz odpalanie ogni sztucznych. Przeprowadza biletów w składzie papieru „Aurora” przy ulicy Marsz. Focha 75 oraz w firmie Trybus przy ul. Marsz. Focha 73.

— **Koło Towarzystwa Rękodzielników** urządza dnia 3 sierpnia br. popołudniową wycieczkę do ogrodu p. Godurkiewicza w Szlagu. Na miejscu rozmaite gry dla pań i panów o wartościowe premje. Początek o godz. 14. Zebranie miesięczne odbędzie się dnia 5 sierpnia br. o godz. 19 w lokalu p. Gaworskiego przy Nowym Rynku 4. Na porządku obrad ważne sprawy, m. in. odczyt p. Stanisława Gostyńskiego.

— **Koło Śpiewackie im. B. Dembińskiego.** Przypomina się wszystkim czynnym członkom, iż lekcje śpiewu odbywają się regularnie co wtorki i piątki o godz. 20 w salce „Domu Królowej Jadwigi” przy Alejach Marcinkowskiego 1. Zebranie odbędzie się dnia 4 sierpnia o godz. 20 w lokalu p. Wróblewicz, Chwaliszewo 68.

— **4 Kompanja Marynarzy Powstańców.** Wycieczka do Krzesin 4 Kompanji Marynarzy Powstańców z r. 1918 im. Adama Białoszyńskiego nie odbędzie się dnia 3 sierpnia br., ponieważ ogród w tym dniu jest zajęty.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Siostry miłosierdzia z Brazylii w Poznaniu.** W tych dniach przybyły do Poznania dwie siostry miłosierdzia z Brazylii: wizatorka S. Olsztyńska i przełożona S. Szandrek. Są to pierwsze misjonarki, które poświęciły się dla naszych emigrantów Polaków w Brazylii. Pracują one tam od 26 lat, oddając niemałe usługi Ojczyźnie i Kościołowi. Wspomagają tysiące rodzin emigrantów i otaczają opieką ich dzieci, chroniąc je przed wynarodowieniem. Niestety siły ich są zbyt nikłe, aby mogły podołać pracy w licznych placówkach. Potrzeba jeszcze dużo wykwalifikowanych sił nauczycielskich. Obie siostry wracają za pięć tygodni do Brazylii i gdyby jakie dzielne nauczycielki pragnęły oddać się pracy dla naszego wychodźstwa w Brazylii, mogły zgłosić się do S. wizatorki Olsztyńskiej, która chętnie udzieli informacji. Zgłoszenia należy skierować do Chełmna na Pomorzu, Dom Centralny S. S. Miłosierdzia. (We.)

— **Z Stow. Mistrzów Kominarskich.** Dnia 19 bm. odbyło się w sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8 roczne walne zebranie Stow. Przem. Mistrzów Kominarskich w Poznaniu na okreg Izby Przemysłowo-Handlowej Województwa Poznańskiego. Obrady zagałi cechmistrz p. Glabiszewski, witając licznie przybyłych członków. Sekretarz odczytał protokół z ostatniego walnego zebrania, który zebrani przyjęli do wiadomości. Następnie przedstawił Izby Przem.-Handlowej o-mówił sprawę przywrócenia przymusowych obwodów, ogłoszonych w Pozn. Dzien. Wojewódzkim z dnia 1 bm. Nr. 30 poz. 332. Dłuższy czas zajęła sprawa u-normowania wpłacania składek, poczem przystąpiono do wyboru zarządu i cechmistrza. Został nim p. Glabiszewski z Wrześni. Do zarządu weszli pp.: Kołodziejczak z Poznania, Szubert z Ostrowa,

Czytelnikom Naszym,
przejeżdżającym
przez

Berlin

przypominamy, że otrzymują naj-
świeższe numery

„Kurjera Poznańskiego”

we wszystkich kioskach
gazetowych

na dworcach i w wiel-
kich hotelach

Dimke Fr. z Borku, Anders Br. z Wolsztyna, Kwiatkowski K. z Gostynia, Maślanka Fr. z Bojanowa, Raszewski Stef. z Sremu, Pflaum O. z Rakoniewic, Wolny z Kępna, Szutkowski J. z Kazimierza. Budżet na r. 1930-31 ustalono w wysokości 3 000 zł.

— **P. Marjan Malczewski,** kierownik administracji „Ruchu Prawniczego”, prosi nas o umieszczenie następującej wzmianki: Z p. Malczewskim, który w myśl ogłoszenia „Caritasu” z dnia 25 bm. w „Kurjerze Poznańskim” niesłusznie pobierał składki — nie mam nic wspólnego. Ewentualne pomyłki mogły zajść jedynie wskutek pominięcia imienia w owej notatce.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Samochód wjechał na słup tramwajowy.** Działo o godz. 2,40 w nocy na ulicy Św. Marcina wjechał na słup tramwajowy samochód W. 16 490, kierowany przez szofera Biskupa Wincentego, zam. przy Al. Marcinkowskiego 28. Po przewróceniu słupa wjechał Biskupski w ogrodzenie żelazne ogródków miejskich. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— **Kradzieże i włamania.** P. Degnerowi Łucjanowi skradziono z mieszkania przy Piekarach 4 dwa ubrania wartości 500 zł. — W pewnej restauracji przy ulicy Półwiejskiej skradziono p. Kandule Boleśławowi z ul. Strzeleckiej 31 portfel, zawierający 200 złotych i różne papiery. — P. Stabolepszemu Antoniemu, zam. przy Małych Garbarach 7, skradziono w pewnym lokalu przy pl. Sapieżyńskim 120 zł. — P. Styperkowi Walentemu z Suchego Lasu skradziono na ul. Babińskiego z kornia półsorek roboczy wartości 120 zł. — Z sieni Kasy Chorych przy ul. Pocztowej skradziono p. Góreckiemu Władysławowi, zam. przy ul. Mostowej 31 rower marki „Colombus”, nr. fabr. 15 455, nr. rejestr. 925, wartości 140 zł. — P. Plotkowiakowi Edmundowi, zam. przy Szosie Okrężnej, skradziono 7 kur, koguta i dwa króliki, wartości 120 zł. — P. Pilichowskiemu Ignacemu, zam. w Głównej przy ul. Nadolnik 7, skradziono z samochodu 1 400 zł oraz weksle na 2 000 zł. (k)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Zbrodniczy pasierb.** Cicha wioska Chrzan niedaleko Żerkowa była ostatnio widownią bardzo przykrego zajścia, świadczącego o dużym rozluźnieniu życia rodzinnego w obecnych czasach. Otóż w rodzinie Szymkowiaków dochodziło w ostatnim czasie do nieporozumień. Stanisław S., który przed 10 laty pojął za żonę wdowę Grzeszkowiakową, był jako człowiek uczciwy i pracowity bardzo lubiany wśród sąsiadów, nie zasnął jednak szczęścia w życiu rodzinnym. Pasierb jego, Antoni Grzeszkowiak, rzucił się ostatnio, podobno za namową matki, z widlami na swego ojczyma. Rozbestwiony młokos potłukł mu widlami głowę tak silnie, że mało pozostało nadziei utrzymania go przy życiu.

— **Katastrofalne zderzenie z samochodem.** Drogomistrz Zderzy z Redy pod Wejherowem, jadąc na motocyklu, chciał wyminać wóz z zbożem. W tej chwili najechał z przeciwnej strony samochód, z którym się D. zderzył. Poniósł on śmierć na miejscu. Wina spada na szofera, który mijając wóz, nie dał sygnału. (x)

— **Ujęcie przemytników.** Na odcinku granicznym w Białulach pod Działdowem straż graniczna przychwyciła w nocy podczas ulewnej deszczu trzech przemytników którym odebrała półtora centnara przeszwarcowanego z Niemiec tytoniu. Skarb państwa chciano w tym wypadku narazić na przeszło 25 tysięcy zł. straty. Przemytników, pochodzących z pod Mławą osadzono w więzieniu. (x)

— **Pożar wybuchł** w czasie ostatniej silnej burzy w majątku Sójkowo, spowodowany uderzeniem pioruna w stodołę. Mimo nader szybkiej i umiejętnej pomocy straży pożarnych z Inowrocławia, Pakości, Mątw, Pławina, Popowiczek, Kościelca, Rybitw, Tuczna oraz miejscowej spójonej zabudowania gospodarze i wozy ze zbożem. Straty wynoszą około pół miliona złotych. — Wskutek nieostrożności robotnika Jana Wiśniewskiego z Żerkowa, który rzucił żarzącą się zapalną,

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

NAUKA I ŻYCIE

POLSKIE MIASTA NADMORSKIE

Wśród dość licznych wydawnictw poświęconych w ostatnich paru latach Pomorza polskiemu należy zantować jedną jeszcze pokaźną pozycję*). W ramach trójjęzycznego wydawnictwa „Dziejów miast Rzeczypospolitej Polskiej” (w językach polskim, francuskim i angielskim), daje nam dr. Czesław Frankiewicz historię miast położonych w granicach dzisiejszego województwa pomorskiego, wraz z Gdańskiem i Bydgoszczą. Włączenie Gdańska do cyklu miast polskich słusznie usprawiedliwia kilkunastową wspólność interesów gospodarczych Gdańska i Rzeczypospolitej. Bydgoszcz znalazła się obok tamtych miast ze względu na swe współczesne związki gospodarcze z Pomorzem i nadzieje na przyszłość.

Całość materiału rozłożona została na trzy tomy wspólnie oprawne. Pierwszy tom gdański uzupełniła artykuł prof. Romana Pollaka o „Morzu w poezji polskiej”, następny tom „miast pomorskich” poprzedzony został wstępem poświęconym całemu województwu pomorskiemu, wreszcie Toruń i Bydgoszcz, jako miasta znacznie większe, wydzielone zostały w tom oddzielny z dołączeniem jednak paru najbliższych mniejszych miasteczek. Wreszcie zamknięcie wydawnictwa stanowią objaśnienia wymowy polskiej dla francuskiego i angielskiego czytelnika, opracowane przez dr. M. Arenda, który również czuwał nad poprawnością obu przekładów.

W części głównej wydawnictwa, która wyszła z pod pióra dr. Frankiewicza, autor zebrał najważniejsze wiadomości, dotyczące powstania, rozwoju i obecnego stanu 38 miast, poświęcając każdemu z nich tyle miejsca, ile to wynikało z jego znaczenia przeszłego i teraźniejszego. Autor uwzględnił przytem zarówno historię polityczną, jak ustrojową, gospodarczą, i wreszcie historię sztuki i życia umysłowego. Usiłował więc w ten sposób dać pełną kronikę znaczących wydarzeń miejscowych i ogólnych na tle miejscowym. Dużą wagę zwracając na rolę nie tylko czynną ale i bierną danego miasta w dziejach politycznych, z konieczności nie uniknął dość licznych powtórzeń. Weisnęły się również tu i ówdzie błędy faktyczne. W Kamieniu w Krajnie nie było nigdy katedry, a archidjakoni kamińscy nie występowały i nie mogli występować jako samodzielni biskupi. Biskup kamiński, zjawiający się w układach Świętopięk pomorskiego z Krzyżakami, był oczywiście biskupem z Kamienia na Pomorzu zachodnim. Pierwszy misyjny biskup pruski, Chrystjan, nie był cystersiem Oliwy, jak dawniej sądzono, lecz z Łekna. Zakon „Braci Dobrzyńskich” nie był rodzimym, ale składał się z Niemców podobnie jak krzyżacki. Brak w przedstawieniu wiadomości, chociażby przybliżonej, kiedy ziemia michałowska przeszła w posiadanie krzyżaków. Dedy, z dziejów pomorskich parokrotnie zostały pomylone, co może być również błędem drukarskim, jakkolwiek nie uwidocznionym w dodanych erratach. Pewne niejasności znajdujemy również w określeniu roli prawa niemieckiego. Z konieczności ograniczamy się do tych paru przykładów. Nie powstrzymują one nas jednak od przyznania autorowi zasługi w dokonaniu pracowitego dzieła, z którego czytelnik swój, czy obcy może czerpać z pożytkiem.

K. Tymieniecki.

*) Dziej miast Rzeczypospolitej Polskiej. Polska w słowie i obrazach. Tomy II — IV. Miasta polski nadmorskiej, Poznań 1930. Nakładem wydawnictwa „Dziej miast Rzeczypospolitej Polskiej” Sp. z ogr. odp. w Poznaniu.

Pisma nadane

„Biuletyn Wydawniczy Księgarni Św. Wojciecha”. Nr. 3. Treść: M. P.: „Akcja katolicka na widowisku”. — Sp. Juljan Ejsmond. — Pożyteczne wyjaśnienie. — Dlaczego należy abonować „Tęczę”? — Belestystryka. — Kronika.

„Zdrój Ciecociński”. Nr. 6. Treść: J. d'Olivier: „Z Wystawy Regionalnej Kujawsko-Dobrzyńskiej”. — Atrakcje przyszłego tygodnia. — Kronika. — Odpowiedzi. — Informator. — Lista lekarzy, ordynujących w Ciecocińku. — Lista gości kąpielowych w Ciecocińku.

LISTY Z DZIEWIĘTNASTEGO WIEKU

Jednocześnie ukazały się trzy duże zbiory listów prywatnych z drugiej połowy wieku XIX. Mam na myśli: listy Zygmunta Krasińskiego do Delfiny Potockiej, listy Gabrieli Żmichowskiej do Wandy Grabowskiej (Żeleńskiej), wreszcie listy Karpińskich. O tych ostatnich mam dać bliższą informację*). Wydał je Stanisław Karpiński, do niedawna prezes Banku Polskiego, obecnie na emeryturze wspominający czasy dawne.

Wydawca znalazł się w posiadaniu listów dziada i stryja, a przede wszystkim swego ojca Feliksa, oraz listów własnych, które po śmierci ojca w szufladzie się znalazły. Ułożył z tych listów kronikę roku za półwiecze, nie dodając ani słowa przedmowy, bądź wyjaśnień w przypisach. Listy mówią same za siebie.

St. Karpiński nie chciał, jak to wiadać, dawać im znaczenia pomników osobistych. Gdzie w listach są wzmianki o osobistościach nie dał umyślnie wyjaśnień. Nie chodzi bowiem o osoby, lecz o epokę, o to jaki był poziom kultury, jakim typ charakterów, jaka atmosfera w społeczeństwie i w życiu rodzinnym.

Celu tego wydawca dopiął. Książka, z listów w ten sposób zrobiona, ma wagę dokumentu, wystawionego nie na osoby, lecz na samą epokę. Gdyby szukać dla tej epoki takiego miejsca w społeczeństwie polskim, gdzie ono było najzdrowsze, najwywrotniejsze, najwięcej na przyszłość obiecujące, to właśnie w tem miejscu, gdzie żyli tacy „Karpińscy”, przekrój byłby najwładźniejszy.

Rodzina ziemiańska w Poznaniu, przeniesiona potem na Mazowsze, doskonale w dziedzicznej kulturze zorganizowana duchowo, nie puszcza swoich węzłów w żadnym obrocie losów, trzyma się mocno podczas wstrząśnień, które nią miotają, rozpraszając ludzi po świecie. Jest to typ rodziny patryarchalnej, zmierzającej społecznie pod wpływem czasu, ale moralnie uszlachetnionej samorzutnością miłości, która ją łączy.

Książka St. Karpińskiego jest dokumentem historycznym pomocnym do zrozumienia przemian jakie zachodziły w życiu umysłowym społeczeństwa oświeconego w XIX.

Główna osoba w tej książce, srodka, Feliks Karpiński, ojciec wydawcy, około roku 1855 przeniósł się z Poznańskiego na Mazowsze. Szuka zajęcia na roli, zaczyna od zarządu dóbr, jest dłuższy czas głównym plenipotentem gospodarczym ordynacji Opinogórskiej Krasińskich (jeszcze za życia generała Wincentego), potem przechodzi na własne gospodarstwo. Otóż jeden z pierwszych listów młodzieńca do rodziny w Poznaniu jest już przytłaczany poezjami cytowanymi a zasadniczą jego nutą jest taka:

„W tych dniach powróciłem z Warszawy, pieniędzy dużo wydałem, ale przynajmniej dobrze czas spędziłem... Ile razy porównywałm życie w Księstwie z życiem w Koronie, przychodzi mi myśl przesiedlenia się tutaj na stałe. W obyczajach naszych rodzinnych kątów widzę za dużo stron ujemnych. Porównaj np. kobietę warszawską z damą poznańską; pierwsza wobec drugiej — conajmniej księżniczka. Co za delikatność uczucia, jaka lekkość wysłowienia, a w końcu ubiór! Wszystkimi wogóle czem kobieta odznaczać się powinna przewyższa warszawianka nasze poznańki...”

I to jest rys zasadniczy XIX. w. w Polsce objętej wpływami Warszawy: — kobieta, jako prawodawczyni kultury zarówno obyczajowej, jak i umysłowej.

Zepewne tłumaczy się wiele tem, że Warszawa była stolicą Księstwa i przedtem siedzibą dworu Stanisława Augusta; wpływy zaś kultury niemieckiej w Poznaniu działały raczej w kierunku ujarzmienia kobiety. Są jednak inne jeszcze przyczyny tych różnic, przede wszystkim młodzież kultury na Mazowszu, zwłaszcza w miastach. Po r. 1831 rodzina w Królestwie w sferach oświeconych przerzedzona została z mężczyzn, a powtórnie przenieść musiała swój dom na użytek ideowy szerszy, aby zastąpić mógł skasowane życie narodowe. Kobieta zawiadnęła tą nadbudową ideową i moralno-polityczną na prawach pani domu i organizatorki życia towar-

*) Z przeczyć i wrażeń wieśniaka 1855 do 1911”. Warszawa 1930. Skł. gł. u Gebethnera i Wolffa, sta. 421.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Herby miast wielkopolskich. Herb miasta był zewnętrzna oznaka jego samorządu, wytworzył się odrębnie od herbu państwowego i szlacheckiego, nie jest więc rzeczą przypadkową i należy go zachować, a nie zastępować herbem państwowym. Tak dowodzi dr. Gumowski, dyr. Muzeum Wlkp., rozpoczynając druk pracy o pieczęciach i herbach miast wlkp. w „Ruchu samorządowym”. Po wstępie omawia autor herby miast: Andrzejowa (dziś przedmieście Gniezna-Cierpigi), Babimostu, Baranowa, Barcina, Bledzwa, Bnina, Bocianowa, Bojanowa, Borku i Bralina. (J. St.)

Wileńskie Tow. Lekarskie odbyło posiedzenie naukowe z odczytami dr. Krotowa pt.: „Urografia jako dalszy postęp rentgenodjagnostyki”, dr. de Rosseta pt.: „W sprawie wpływu uroselectanu na ustrój ludzki”, prof. Jrlowski i doc. Czarneckiego p. t.: „O wpływie uroselectanu na krążenie”.

SLAWISTYKA

O „Pamiętniku literackim” zamieściła obszerną notatkę „Prager Presse” w swym dziale kultury i sztuki, wybornie redagowanym przez p. A. Magra. Zajęła się mianowicie numerem ku czci Kochanowskiego, wydanym przez „Pamiętnik”, podając treść i rozumowany przegląd artykułów. (en)

LITERATURA

Ejmondowi i Maryli Wolskiej poświęca obszernie wspomnienia „Prager Presse” w swym Dziale kultury i sztuki. Ejmondem zajął się sam kierownik działu, znamięty publicysta i literat A. Magr. (lp)

„Słaba sprawiedliwość”. Z romansów kryminalnych, które nas zalewają, opowieść p. Artura Landesbergera nie jest najgorszą. Zawikłanie ciekawe, narracja zwięzła, gatunek nie sięga do pięt Sherlockowi Holmesowi, lecz amator kryminalistyki może trafić gorzej. W każdym razie od Wallace'a mniej nudne. (ln)

MUZYKA

Nowości opery w Pradze. Piszą nam z Pragi: „Narodne Divadlo” przygotowuje na sezon jesienny dwa dzieła Vitezslava Novaka, mianowicie „Lucarna” i „Dieudou odkaż”, które będą wykonane na obchód 60-tych urodzin znakomitego kompozytora. Ponadto repertuar będzie pomnożony o dzieła obce. Nie zadowolnia się Narodni Divadlo szablonem, ani wznawianiem dzieł w Czechach już do syta zgranych, ale czyni poszukiwania. Tak wejdzina na repertuar opera Maksa Branda „Maszynista Hopkins”, oraz Ignacego Li-liena „Beatrice”. Lilien jest żydem, a urodził się we Lwowie. (tp)

Koncerty z dzieł Perosięgo. Z Rzymu piszą nam: Na jesieni wyruszy w tournée po większych miastach włoskich specjalnie zorganizowana orkiestra, która dawać będzie koncerty, poświęcone muzyce kompozytora religijnego Wawrzyńca Perosięgo. Inicjatywa takich koncertów wyszła od Piotra Mascagni'ęgo. (mz)

TEATR

I Toruń pamięta! o 400-leciu Kochanowskiego. Nasz korespondent toruński (A. M.) donosi: W rzedzie miast prowincjonalnych, które złożyły hołd pamięci śpiewaka z Czarnolasu, Toruń nie pozostał na ostatnim miejscu. Tutejsze Koło Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych (T. N. S. W.) uczciło pamięć autora „Trenów” uroczystym wieczorem w sali Teatru Miejskiego. Program obok doskonałego przemówienia prof. Rynducha wypełniły deklamacje utworów lirycznych Kochanowskiego, oraz „Odprawa posłów greckich”, odegrana z prawdziwym pietyzmem przez młodzież toruńskich szkół średnich.

SZKOLNICTWO

Uwagi krytyczne o systemie daltońskim zamieszcza dr. Bogdan Suchodolski w nr. 3 „Kwartalnika Pedagogicznego”. Zdaniem autora system daltoński nie niewczy żadnego z grzechów szkoły dawnej: w zmienionej postaci pozostaje i metoda paznokciowa, i dogmatyczny wykład, i nadmiar pytań ze strony nauczyciela. Metoda przydziałów nie realizuje żadnego z najważniejszych postulatów metodyki współczesnej, opierającej kształcenie na samodzielnej pracy dziecka. Poddaje dr. Suchodolski krytyce również wartości wychowawcze systemu. Ponieważ system daltoński kształci przede wszystkim uczucia jednostkowe, obawia się można, iż ze szkół daltońskich wyjdą ludzie bierni, którzy będą umieli tylko wypełniać przydziały, ale nie umiejący ich sobie lub innym stawiać. Niebezpieczeństwo systemu daltońskiego tkwi także w przyzwyczajeniu młodzieży do uutilitarystycznej postawy wobec społeczeństwa i pracy.

Jak widzimy, krytyka dość surowa, błędów i braków ma system daltoński dużo. Czem wobec tego wytłumaczyć jego rozgłos i powodzenie? Najważniejsza przyczyna — to ta, że metoda daltońska wydaje się najprostszą i najłatwiejszą z pośród różnorodnych prądów nowego wychowania. (St. N.)

rzyckiego. W Poznaniu była jakaś konstytucja, jakieś życie publiczne, była też dla mężczyzn instytucja niemiecka — knajpa.

W Warszawie gdzie życie miejskie nie było jeszcze nowożytnie zorganizowane, domy przystosowano do potrzeb salonu, jako instytucji społecznej. Tutaj powstał typ owych „conajmniej księżniczek”. Zapomniano w atmosferze salonów o „polityce”, ale uczono się sztuki towarzyskiej. Ta oprzeć się musiała na literaturze, raczej na literackiej postawie, to znaczy na literackim sposobie traktowania wszystkich rzeczy. Salony były szkołą nawet filozofii, w każdym razie były szkołą zręcznego rozmawiania, ale przede wszystkim szkołą wdzięku. Połowa XIX. w. pochłubił się może w Warszawie szeregiem kobiet utalentowanych i myślących, jak Żmichowska.

Pisanie listów wówczas modne, było dalszym ciągiem konwersacji salonowej. Nie każdy umiał pisać tak piękne listy, jak Żmichowska lub Krasiński — te już przeszły do literatury. Ale pomyślmy jakie jałowe to były czasy, kiedy ludzie mieli czas i ochotę na tyle listów. Zygmunta Krasiński pisze całe tomy listów do kobiety, która nie umie pisać ortograficznie. Żmichowska, bliższa realnego życia, niż Krasiński, przędła się, jak kądziel, piękną nicią myślową, snutą na użytek towarzyski.

Rysem zasadniczym wszystkich tych listów jest myśl bezinteresowna, szukająca dla siebie formy pełnej wdzięku, myśl ultra-literacka, odstająca od życia. W ten sposób odstała od ziemi cała literatura, zwłaszcza na emigracji. I to była najgroźniejsza dla umysłowości polskiej w XIX. w. tendencja, owo emigrowanie inteligencji w światy werbalne i astralne.

To też z uczuciem ulgi przenosimy wzrok na życie ludzi normalnych, jak Karpińscy, których listy biorą trochę zabarwienia od literatury, ale w treści swojej świadczą, że istniał przecież nurt nieprzerwanego męskiego myślenia o realnym bycie Polski. Są to rzetelne mazury czy wielkopolańskie wkrzenione pracą w ziemię i wiarą, że społeczeństwo trzyma się charakterami obywateli i rośnie w atmosferze cnoty.

Zbiór listów Karpińskich zaczyna się od doniesienia bratu (ojcu wydawcy), że ojciec umarł. „Daj Boże — pisze — żebyśmy, przeżywszy tak długo, zostawili po sobie tyle szacunku”. Nie wielka to może idea, ale zdrawa. „Pamiętaj — kończy — że pozostała nam bogata tradycja cnot naszych rodziców...”

A w pięćdziesiąt lat potem ów syn, umierając, podaje znowu swemu synowi ten sam przekaz dziedziczny. Pi-sze do syna.

„Słabość się wzmaga... Zażądałem księdza i przyjąłem ostatnie Sakramenta... Dotychczas wlokę mój żywot, zawsze ciekawie spoglądając na świat, czy nie dojdzie szczęśliwa wieść: Polska żyje! Pragnę Jej i błogosławię Jej!”

A w liście ostatnim:

„Odejdę z tego świata zapewne nie bez żalu, ale z pogodą człowieka, który zawsze kochał kogoś więcej, jak siebie. Jeszcze w dzieciennym paciery, nauczony przez matkę prosiłem o rozum dobry i przyjaźń ludzką... W dzieci moje wpołem szlachetne instynkta i spotęgowałem w ich sercach miłość Ojczyzny, nauczyłem je pracować uczciwie, mogłem im pomóc, a sobie zapewnić niezależną starość. Oglądając się poza siebie mogę wyrzec w pokorze: Wszystko mi oddałeś, co dać mogłeś Panie...”

Bieg życia podejmują dalej synowie; i tak płynie wierna rzeka. Nie zawsze powierzchnia wód wyrównana; są w życiu zawichrzenia, ale nurt zawsze bieży i jest świeży. Pogoda ducha isticie stoicka, więcej warta od szczytnego bujania w ideałach z potrzeby podnieconego mózgu, daje przepiękne tło krajobrazowi umysłowości polskiej XIX. w. Wszystko, co się dzieje na świecie, odbija się w czystej toni tych wód w przedziwnie wyraźnych skrótach. Wypoczywamy, patrząc na to życie przez listy Karpińskich i odradzamy się w poczuciu, że przecież dzieje nie są stekiem przypadków zewnętrznych, lecz płyną łożyskiem dusz naszych w dużej zależności od mocy naszego charakteru narodowego.

Zygmunt Wasilewski.
Warszawa.

MIĘDZYNARODOWA WYSTAWA KOMUNIKACJI I TURYSTYKI W POZNANIU

Ministrowie zagraniczni na wystawie

W dniu dzisiejszym przyjechali do Poznania trzej ministrowie, a mianowicie: Juerman, min. komunikacji Estonji, oraz Georges Pernot i Laurent Eynac — ministrowie robót publicznych i żeglugi napowietrznej Francji. Pierwszy przybył samochodem, drugi — pociągiem, a trzeci samolotem.

Minister Pernot przybył dziś o godzinie 12 z małżonką, oraz z towarzyszymi podróży, powitany na dworcu przez reprezentantów wystawy. Minister Eynac przyleciał do Ławicy mniej więcej o tym samym czasie, również powitany przez reprezentantów wystawy. Obaj dostojni goście udali się do Bazaru, gdzie w prywatnym gronie spożyli śniadanie i odbyła się krótka konferencja zapoznawcza. O godz. 15 rozpoczęli zwiedzanie wystawy wraz z min. Juermanem, powitani oficjalnie w pawilonie 5-tym przez naczelnego dyrektora wystawy, p. prof. Roppa. O godz. 20,30 odbędzie się oficjalny obiad.

Min. Georges Pernot jest posłem z departamentu Doubs. Urodził się 1879 w Besançon, ukończył prawo, doktorował się i poświęcił adwokatyrze, otwierając kancelarię w Besançon. W okresie wojny światowej walczył w szeregach armji francuskiej jako prosty żołnierz, a na froncie dosłużył się stopnia porucznika i odznaczony został Krzyżem Walecznych, oraz Legją Honorową. Należy on do Stronnictwa Republikańsko - Demokratycznego, zbliżonego do t. zw. grupy Marin'a. Jest wybitnym członkiem francusko-polskiej grupy parlamentarnej i jednym z wypróbowanych naszych przyjaciół. Piastował urząd wiceprezidenta Izby Deputowanych i zasiadał w obu gabinetach p. Tardieu. Interesuje się zagadnieniami społecznymi, a specjalnie studjuje kwestję wylud-

nienia Francji, by temu niebezpieczeństwu jak najskuteczniej zapobiegać.

Min Laurent Eynac jest posłem z departamentu Haute Loire. Urodził się w 1886 r., ukończył prawo i został adwokatem w Paryżu. Brał zawsze czynny udział w życiu publicznym i wybierano go posłem kolejno w latach 1914, 1919, oraz 1924. W czasie wojny światowej walczył mężnie w szeregach armji do 1917 r., kiedy po zdemobilizowaniu wrócił do parlamentu. W czasie konferencji pokojowej był jednym z sekretarzy delegacji francuskiej. Interesując się specjalnie sprawami żeglugi napowietrznej cywilnej i wojskowej p. min. Eynac był w latach od 1921 do 1926 komisarzem lotnictwa, piastując ten urząd w gabinetach Brianda, Herriota, Painlevégo i Poincarégo. Został pierwszym podsekretarzem stanu lotnictwa i pierwszym ministrem żeglugi napowietrznej. Politycznie należy do grupy Loucheur'a, jest przyjacielem Polski i posiada wielką wstęgę orderu Polonia Restituta.

Z min. Pernot przyjechał prof. Leballe wysoki urzędnik francuskiego min. robót publicznych, oraz ambasador Francji w Warszawie p. min. Laroche, powracający właśnie z urlopu. Z min. Eynac przybył wybitny znawca lotnictwa pulk. Duseigneur i por. mar. Pecueur. Pp. ministrowie zabawią w Poznaniu, celem zwiedzenia M. W. K. T. przez cały dzień dzisiejszy, a następnie udadzą się do Warszawy, Gdyni, Krakowa i na G. Śląsk. Wogóle pobyt ich w Polsce obliczony jest na 6 do 7 dni.

Dostojnych gości witamy serdecznie w murach naszego miasta, wyrażając przekonanie, że — jak wszyscy poprzednicy — wyniosą dobre wrażenie z obecnej wystawy.

starali się wprowadzić w czyn i urzędywnić wnioski teorii. Budowano szereg próbnych modeli, zdobywano wiedzę i doświadczenie, a pracę Tatiana, Adera i innych były podstawą do dalszych doświadczeń oraz dalszych prób ich następców.

Wynalezienie, a raczej udoskonalenie silnika spalinowego pozwoliło wreszcie takim pionierom lotnictwa, jak kapitan Ferber, Santos Dumont, Bleriot, Farman, bracia Voisin i innym unieść się swobodnie w przestworza. Pracę tych ludzi, ich pierwsze rekordy stały się podstawą dalszego rozwoju lotnictwa we Francji, która do wojny w tej dziedzinie bezwzględnie przodowała. Wojna zmusiła inne państwa również do rozbudowy swego lotnictwa, jednak Francja nie dała się wyprzedzić. Po wojnie była ona jednym z pierwszych państw, które zajęły się szczególnie lotnictwem komunikacyjnym. Obecnie, Francja tak samo kroczy na czele, jeżeli może nie pod względem ilości samolotów, ich masowej produkcji, oraz gości gości komunikacji lotniczej, to w każdym razie pod względem inicjatywy twórczej, nowych pomysłów oraz wielkich rekordów.

Należy przypuszczać, że z tego właśnie powodu na stoisku francuskiego lotnictwa nie widzimy 15 lub 20 samolotów różnych typów, gdyż każdy interesujący się lotnictwem wie doskonale, że ten przemysł we Francji stoi na bardzo wysokim poziomie. Możemy natomiast oglądać szereg tablic, które dają krótki, lecz bardzo pogłówny i dla wszystkich zrozumiały rys historyczny lotnictwa naszej sojuszniczki, oraz ilustrują

poważniejsze francuskie rekordy. Należy tylko żałować, że tablice te, chociaż bardzo ładnie wykonane, z powodu malowania wprost na drzewie (na dużych arkuszach dykty) mają nieco blade kolory i dlatego są trudne do oglądania z większej odległości.

Ponieważ jednak sami tablicami trudno było dać pewien całościowy kształt, w środku stoiska na podjum ustawiono ładny, pociągnięty srebrną farbą myśliwski samolotowiec Devoitina. Samolot ten tworzy, że tak powiemy, wierzchołek piramidy, zamkniętej od góry całości. Przed podjum rozstawiono kilka motorów spalinowych, które doskonale ilustrują rozwój francuskiego przemysłu motorowego.

Widzimy między niemi nie tylko potężne wielocylindrowe silniki typów używanych na większych samolotach komunikacyjnych i wojskowych, lecz również mały czterocylindrowy motor, przeznaczony do samolotów sportowych i ewentualnie taksówek lotniczych. Francuski przemysł motorowy lotniczych tak samo operuje tylko kilku modelami w przekonaniu widocznie, że działanie masą nie jest konieczne ze względu na jego wszechświatową sławę. Dalej oglądamy parę bardzo ciekawych projektów do oświetlania lotnisk. Poza tem prezentują swoje wyroby wytwórnie mierniczych przyrządów, używanych w lotnictwie, wytwórnie rur, blach i innych części aluminiowych i stalowych i wreszcie „Ratier“, fabryka śmigieł metalowych wszechświatowej sławy.

Całość stoiska francuskiego lotnictwa robi bardzo dobre wrażenie. L. K.

Zabytki i piękno Francji

Progi stoiska francuskiego przekraczamy z tem, uczuciem szczerzej sympatji, jaką zawsze żywimy dla naszej zachodniej siostrzycy. Przekraczamy je i szukamy rzeczy godnych widzenia. Pracę mamy ogromnie ułatwioną.

Ot zaraz rzuca się w oczy mnóstwo artystycznych plakatów propagandowych, ukazujących nam to, co w danej miejscowości wybijają się na pierwszy plan. A więc Vichy ukazuje zakład kuracyjny. Cannes osłonięte Alpami, prześlicznie położone nad morzem śródziemnym pyszni się egzotyczną roślinnością jak palm i plażą. Przemysłowa Marsylja daje port i morze. Reims szczyty się bezcenną jako zabytek gotycką katedrą z początku XII w., w której koronowali się królowie francuscy. Alzacja chlubi się średniowiecznym wyglądem miast nawet w nowoczesnym kolorycie. Prowancja ukazuje — rzymskie budowle p. i. wieżę Cezara, a Owersja — starożytne zamki. Wśród niedostępnych na oko Pirenejów widzimy posuwający się samochód po drodze w skałę wykutej.

Jak więc z tego sumarycznego przeglądu widzimy nie brak ciekawych motywów i zabytków.

Przenosimy wzrok z kolei na zdjęcia fotograficzne zabytków. Przede wszystkim szukamy stolicy Europy — Paryża. Widoki te są rozproszone, większość jednak mieści się na lewo od wejścia. Oglądamy więc oblicze Paryża we dnie i w nocy. Mamy więc oświetloną 300-metrową wieżę Eifla, kościół Magdaleny, słynny Łuk Triumfalny. Z lotu ptaka widzimy całe dzielnice koło katedry Notre Dame, tego arcydzieła sztuki gotyckiej, rozpoczętego w r. 1010. Podziwiamy Panteon, czyli kościół św. Genowefy, który tak różnorodnie przechodził koleje. Olbrzymi ten budynek w kształcie krzyża greckiego jeszcze nie wykończony, wielka rewolucja francuska 1789 r. przeistoczyła go na grobowiec wielkich ludzi, Napoleon oddał go duchowieństwu, lecz rewolucja lipcowa znów go odebrała; od 1851 r. przeznaczono go z powrotem na świątynię, a

od 1885 zabrany raz jeszcze na miejsce spoczynku wielkich ludzi.

Góruje nad okolicą olbrzymi łuk triumfalny, rozpoczęty przez Napoleona, wykonany po 30 latach, na którym ku wiecznej chwale wryte jest 8 nazwisk polskich bojowników: ks. Józefa Poniatowskiego, Dąbrowskiego, Zajączka, Chłopickiego, Książewicza, Szulkowskiego, Łazowskiego i Wołodkowicza. Nie można też obojętnie przejść obok pięknych zdjęć z Wersalu zwłaszcza cudnych wodotrysków.

Normandja, dawne odrębne księstwo pozwala obejrzeć ruiny zamku w Falaise, siedzibie Wilhelma Zdobywcy, który podbił w 1066 r. Anglię i założył dynastję normandzką. Bretonja, słynna ze swego przywiązania do królów francuskich i krwawych wojen z rewolucjonistami (Wardea), ukazuje nam ratusz w Roszelli, którą oblegali bohaterowie „Trzech muszkietierów“ Dumasa; dalej — fasadę zamku z XIII w. w Fougerze, oraz arterję tej prowincji, rzekę Loarę pod miastem Nantes słynne przez edykt wydany przeciw protestantom, zabraniający im pobytu w katolickiej Francji.

Na wety pozostały cudne okolice Alp i Jasnego Brzegu nad Morzem Śródziemnym. Ukazują się naszym oczom obie te panoramy, odtwarzające szczyty gór i wybrzeże. Oto np. pięknie położone Cannes z zameczkiem i skalistym wybrzeżem; obok czarowna i słoneczna Nizza. Z widoków górskich na pierwszy plan wysuwa się słynne z zimowych zawodów sportowych Chamonix; choćby ten widok skrzyżowania traktatu biegnącego doliną podnad którą wznosi się most kolejowy na potężnych blokach ustawiony — jest naprawdę wspaniałą. Aby uzmysłowić te cudne okolice — ustawiono dwie gablotki, wyobrażające fragmenty Alp.

Chać dać zupełny obraz nie sposób pominąć zdjęć z Algieru, oazy w Tunisie i pustyni na Saharze.

Ma Francja rację, iż zachęca do zwiedzania oraz poznania tych bezcennych zabytków sztuki i pięknych widoków natury! J. St.

Fragment bogatego i bardzo efektownie urządzonego stoiska Francji, poświęconego lotnictwu.

Francuskie lotnictwo

W dawnej hali recepcyjnej P. W. K. znajduje się stoisko francuskiego lotnictwa. Zanim bliżej zapoznamy się z poszczególnymi eksponatami, należy powiedzieć parę słów o historii rozwoju lotnictwa, oraz o roli, jaką

w tej dziedzinie Francja odegrała.

Jeszcze w ubiegłym stuleciu genjusz francuski zaczął pracować nad problemem zdobycia przestworzy. Zadaniem tem zajmowali się równocześnie teoretycy i praktycy; ci ostatni

DZIAŁ GOSPODARCZY

Postulaty przemysłu rolnego

Z konferencji w min. rolnictwa

W min. rolnictwa odbyła się konferencja dotycząca przemysłu rolnego, w której uczestniczyli przedstawiciele przemysłu spirytusowego, cukrowniczego i ziemniaczanego. W odniesieniu do poszczególnych gałęzi przemysłowych powzięto szereg postanowień, które miałyby stanowić zręby polityki gospodarczej tych przemysłów na najbliższy czas.

W sprawie przemysłu spirytusowego konferencja zaleciła przed oznaczeniem monopolowej ceny zakupu spirytusu na nową kampanję zmienić rozporządzenie wykonawcze z 7. 2. 28. dot. dotychczasowego systemu obliczania zaników, ustalając jednolitą normę oraz zmianę oceny ziemniaków wedle cen hurtowych, z możliwością korekty wedle kosztów, ustalonych przez Instytut badania koniunktur gospodarczych. Wnieśli oni o zaniechanie nowych inwestycji, jakich domaga się dyrekcja monopolu spirytusowego ze względu na trudności gospodarcze. Pod adresem min. kolei wyrażono życzenie przyznania ulg taryfowych przy przewozie spirytusu oraz stosowania ulatwień przy przewozach. Zalecono zwrócić się do przemysłu jedwabiu sztucznego o wprowadzenie stosowania metody acetatowej do fabrykacji sztucznego jedwabiu. Uznano za celowe stworzyć specjalny fundusz eksportowy na premie wywozowe; poza tem ożywić eksport spirytusu.

W sprawie przemysłu cukrowniczego na kampanję 1930/31 opowiedziano się za bezwzględem utrzymaniem dotychczasowej ceny. Ustalono sposób wynagrodzenia plantatorów oraz wydziałania kontyngentów wtyłkowych. Postulaty przemysłu cukrowniczego odnoszą się ponadto do powiększenia zużycia cukru w kraju, przedstawiając kilkanaście możliwości do wzrostu jego zużycia, jak również domagają się uzyskania ulg natury materialnej, które miałyby się przyczynić do umożliwienia konkurencji cukrownictwu polskiemu z zagranicą. Wielką część postulatów dotyczy wyłącznie Warszawskiego Związku cukrownictwa i Związku plantatorów na obszarze województwa centralnych i wschodnich.

Odnośnie przemysłu przetworów ziemniaczanych wymogiem chwili jest zaopatrzenie wielkoprzemysłowych fabryk w specjalne kredyty na czas kampanji, zwolnienie eksportu przetworów ziemniaczanych od podatku obrotowego oraz stosowanie przy przewozie na eksport 25 proc. ulgi w taryfie kolejowej. Poparcie eksportu przez stosowanie premii, wprowadzenie cła na kukurydzę, rozpozeczenie zużycia płatków ziemniaczanych jako paszy dla koni w armji i scentralizowanie interesów przemysłu ziemniaczanego w jednej organizacji.

Krótkie informacje gospodarcze

— Statystyki wykazują, iż wpływy celne Czechosłowacji od roku 1919 wzrosły w ciągu 10-ciu lat z 139 milj. na 1.387 milj. Pięć pierwszych miesięcy 1930 dały wpływ 575 milj. k.

— Czesko-słowacki instytut emigracyjny zabiega u szeregu państw o uzyskanie terenów dla kolonizacji. Zabiegi te w Equadorze zostały uwiecznione pomyślnym rezultatem. Instytut czeski otrzymał przyrzeczenie przyznania mu dla kolonizacji 420.000 ha terenów państwowych.

— Dane statystyczne, dotyczące węgierskiego bilansu handlowego, wykazują, iż za pierwsze półrocze r. b. import wyniósł 409 milj. pengó (w r. ub. 517,6 milj.), eksport zaś wzrósł z 406,3 milj. p. do 454,2 milj. p. Nadwyżka wywozu nad przywozem wyniosła 45,2 milj. p.

— Ze statystyki, ogłoszonej przez L'Agence di Roma wynika, że wśród krajów importujących węgiel do Włoch, Polska zajmuje w r. 1929 piąte miejsce. Ogólna ilość tonn wwiezionych do Włoch z kopalni polskich wyniosła 308.264 t.

— „Frankfurter Zeitung“ donosi, że w ub. tygodniu rząd Stanów Zjedn. wpłacił pierwszą ratę niemieckim towarzystwom żeglugi z tytułu odszkodowań za zasekwestrowane podczas wojny okręty, składy itp. tych towarzystw. Rata ta wynosi około 20 milj. dol.

— Znana austriacka fabryka samochodów Steyer, która od pewnego czasu była nieczynna, obecnie przystępuje na nowo do pracy. Fabryka Steyer budować będzie małe dwucylindrowe wozy. Ilość robotników fabryki wynosić będzie około 2.000.

Konjunktury

Ziemiopłod

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	21. 7.	22. 7.	23. 7.	24. 7.	25. 7.	26. 7.
Pszennica						
Warszawa	50,00	48,00	—	47,00	47,00	—
Poznań	49,00	—	41,00*	—	35,50*	—
Lwów	43,00	—	—	42,25	—	—
Lublin	—	45,00	—	—	43,00	—
Żyto						
Warszawa	21,00	21,50	—	20,25	20,00	—
Poznań	20,00	—	20,10	—	20,00	—
Lwów	19,75	—	—	19,00	—	—
Lublin	—	18,00	—	—	18,00	—
Jęczmień						
Warszawa	24,00	24,00	—	24,00	24,00	—
Poznań	22,00	—	22,00	—	20,50	—
Lwów	20,25	—	—	19,75	—	—
Lublin	—	20,00	—	—	21,00	—
Owies						
Warszawa	24,00	24,00	—	24,00	24,00	—
Poznań	23,00	—	23,00	—	22,50	—
Lwów	—	—	—	19,50	—	—
Lublin	—	21,00	—	—	21,50	—

* pszenica nowa, sucha.

Podniesienie się cen pszenicy i żyta wzbudziło wśród rolników nadzieję poprawy sytuacji od najbliższej przyszłości. Jednak notowania giełdowe ub. tygodnia w zupełności rozwiewają te złudzenia, stając się dowodem na dalsze pogłębianie dokonywanej się baissy. Istnej rewolucji cen dokonano pojawienie się na rynku nowej pszenicy. Skutki tego ujawniły się przedewszystkiem na giełdzie poznańskiej: kiedy jeszcze z początkiem ub. tygodnia sprawozdawczego płacono za kwintal pszenicy starego zbioru 49 zł., to w piątek dawano za nową pszenicę 35,50 zł. Ceny na prowincji są w rzeczywistości niższe od oficjalnych notowań giełdowych. Na rynku warszawskim, nad którym dotąd nie zaciążyła nowa pszenica, cena starej spadła o 3 zł. Żyto utrzymało się w Poznaniu na poziomie 20 zł, natomiast wyrównała się całkowicie cena między Poznaniem a Warszawą, gdzie w początkach ub. tygodnia notowano 21 zł. za kwintal. Tendencja dla jęczmienia i owsa jest niezmiennie mocna; szczególnie owies cieszy się popytem, gdyż prorokuje się, że tegoroczne zbiorów nie pokryją zapotrzebowania. Wogóle jednak cechuje obecne nastroje tendencja jakby wyczekująca. Jest to zapewne oczekiwanie podniesienia się cen zbóż, gdyż obecne, szczególnie żyta, absolutnie nie odpowiadają wysokości wkładów.

Po terminowym przedłużeniu rozporządzenia o zwrocie cel przy eksporcie zbóż, ma nastąpić w dniach najbliższych ogłoszenie rozporządzenia o podniesieniu cła przywozowego od pszenicy. Dotąd wynosiła opłata celna za przywóz 100 kg. pszenicy 11 zł. Według noweli stawka celna dla pszenicy będzie opiewała na 17½ zł. W ten sposób ochroni się niezawodnie rolnictwo polskie przed niepożądanym zalewem rynków krajowych obcą pszenicą. Jest to tem bardziej pożądane, że właśnie w roku bież. rolnicy zaszli znacznie większe obszary pszenicą, żywiąc nadzieję, że wobec niskiej kalkulacji ceny żyta będzie się raczej opłacało produkowanie pszenicy. Dlatego też ewentualne załamanie się ceny pszenicy przemieniłoby się w ciężką katastrofę gospodarczą dla rolników i tak już dotkniętych dwurocznym kryzysem cen ziemiołdów.

Bydło i mięso

Rynek żywca utrzymuje się na tym samym poziomie co w ubiegłym tygodniu sprawozdawczym. Ceny pozostały bez zmiany, rynek zaś cechuje spokojna tendencja.

Zaostrzeniu uległa sytuacja eksportowa bydła i mięsa. Eksport trzody polskiej idzie bowiem w dwóch zasadniczych kierunkach — eksportu bekonów i szynek do Anglii, oraz żywca i świń bitych do Austrii i Czechosłowacji. Wywóz do innych krajów, oraz wywóz wedlin jest narazie tak minimalny, że w stosunku do globalnej cyfry wywozu nie odgrywa żadnej roli. Eksport do Anglii wynosił w roku ub. około 25 tysięcy sztuk miesięcznie, przyczem stale wzrastał; w ostatnich miesiącach wahał się w granicach około 10 tys. sztuk tygodniowo. Rynek angielski jest rynkiem olbrzymiej pojemności, i import polski stanowi zaledwie drobny odsetek ogólnego dowozu. Z Austrią mamy umowę kontyngentową na 660 tys. sztuk rocznie. Do Czechosłowacji eksport polski szedł w chwilach największego napięcia w tej samej prawie wysokości. W sumie zatem możemy lokować na rynkach zagranicznych przeszło półtora miliona sztuk świń rocznie, co w zupełności odpowiada naszej zdolności produkcyjnej. Obecnie niestety rynek te uległy znacznemu ścieśnieniu, a to ze względu na wybitnie sezonowych, gdyż ludność wielkich miast przebywa w tym czasie na letniskach, zastępując mięso wieprzowe innymi artykułami spożywczymi.

Oddawna toczyła się w kraju dyskusja dokoła potrzeby podniesienia cła przywozowego od smalcu. Jest to szczególnie ważne ze względu na rodzimą produkcję świń słoninowych, dla których istniałoby bardzo słabe warunki rozwojowe wobec forsownego przywozu tłuszczów i smalcu amerykańskiego. Dopiero obecnie, kiedy z inicjatywą min. rolnictwa zajęto się rewizją poszczególnych stawek celnych, powstał projekt podniesienia opłat celnych na tłuszcze. W wyniku tego zapadło postanowienie, że cło od 100 kg. smalcu wynosić będzie 100 zł., od 100 kg. słoniny zwyczajnej 80 zł., i od 100 kg. słoniny wędzonej paprykowanej 120 zł. W stosunku do poprzednio obowiązujących stawek celnych opłata na tłuszcze została podniesiona dwukrotnie. Zarządzenie to jako wysoce celowe, powinno się stać bardzo pożyteczne dla naszych hodowców. Również i przemysł bekonowy doznał ostatnio wydatnego poparcia przez przyznanie mu podwyższenia normy zwrotu cel przy wywozie bekonów i szynek z 15 na 25 zł. od 100 kg.

Towary kolonialne

Do niedawna jeszcze największe ożywienie panowało w branży kolonialnej ze względu na artykuły codziennej potrzeby. Kiedy obecnie siła płaćnicza poszczególnych branż uległa lekkiej poprawie, protesty wekslowe zmalały, to właśnie w handlu kolonialnym dochodzi do coraz większej liczby załamań płaćniczych. Jedyną pocięta jest okoliczność, że kupcy, którzy popadli w trudności, dokładają wielkich wysiłków, aby sprościć zobowiązaniom. Wobec takiego postępowania fakt trudności płaćniczych nie wpłynął na zamknięcie im kredytów.

W handlu hurtowym przewiduje się osłabienie tendencji na ryż, co pociągnie za sobą spadek cen. Na rynku zagranicznym, mimo energicznej akcji, cena nie daje się utrzymać. Szczególnie z chwilą rzucenia na rynek nowych zbiorów cena ryżu potanieje znacznie. Sytuacja w handlu kawą nie wykazuje poprawy. Wskutek znacznej podaży cen spadają. Wszędzie znajdują się znaczne zapasy. Chęć dalszych zakupów jest paraliżowana obawą dalszego spadku cen. Znacznie lepsza jest tendencja na herbatę. Na ostatnich aukcjach w Rotterdamie i Londynie lepsze gatunki zwykowały o kilka procent. Wzmocnienie tendencji nie odbija się na cenach krajowych.

Cukier

Ub. tydzień przyniósł dalsze obniżenie się ceny cukrów do tak niskiego poziomu, jaki od niepamiętnych czasów nie istniał. Londyn notował 18. lipca cukier po 5 sh —, a Nowy Jork 118 ct. za cukier surowy z terminem dostawy w lipcu. Trudnościom tym nie da się obecnie niestety przeciwdziałać z powodu braku konwencji międzynarodowej, obejmującej głównych producentów cukru — Kubę i Jawę, które rynki europejskie zalewają cukrem trzcinowym. Ostatni spadek cen cukru przypada na okres, kiedy sfery cukrownicze mówią coraz poważniej o przygotowaniu do konferencji producentów cukru, w której uczestniczyłoby również plantatorzy z Kuby i Jawy.

Metale

Sensacją ostatnich dni na rynku żelaznym jest sprawa wyłomu, jaki dokonał się w wszechświatowym syndykacie żelaza, oraz gwałtowna konkurencja cen na żelazo i blachę eksportową. Albowiem syndykat, nie doszedłszy do zgody w oznaczeniu ceny obowiązującej, rzekł się kontroli nad eksportową ceną tych dwóch artykułów, pozostawiając w tej dziedzinie wolną rękę producentom. Rzeczą znamienną zaś jest to, że natychmiast na rynku światowym potaniało żelazo i taśmy żelazne, i to wcale pokaźnie, bo aż o 15 proc. w ciągu pierwszych dni uchylenia międzynarodowej kontroli.

Ten stan rynku zagranicznego odbija się bez wątpienia wkrótce i na naszym rynku. N arazie dzięki temu przestała być u nas aktualną sprawa zwyżki cen.

Skutkiem nadprodukcji spadły w ciągu tygodnia ceny cyny o 7 proc.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Analiza „nafty tucholskiej“.** Próba destylacji nafty, odkrytej w Tucholi, przeprowadzona w laboratorium gdyńskiej Szkoły handlu morskiego i techniki portowej wykazała zawartość około 40 proc. benzyny, przeważnie ciężkiej, około 40 proc. nafty, oraz lekkie oleje. Nafta tucholska zdaje się nie posiadać parafiny, ani asfaltu. (S. B.)

(k) **Polska bandera w Leningradzie.** Po raz pierwszy w historii żeglugi naszej statek polski udał się po ładunek do sowieckiego portu. S/s „Wisła“ przybył do Leningradu, skąd zabierze 1.250 sążni rosyjskiego drzewa z przeznaczeniem dla Rotterdamu lub jednego z portów angielskich. (S. B.)

(k) **Popierajmy polski przemysł piwowarski.** Do artykułu pod powyższym tytułem z ub. środy, gdzie autor szczegółowo wykazuje stan posiadania polskiego w dziedzinie piwowarstwa należy nam poczynić jeszcze uzupełnienia. Wykaz browarów polskich zawiera jedynie przedsiębiorstwa, zrzeszone w Związku Piwowa-

arów. Do organizacji tej nie należy cały szereg mniejszych browarów w prowincji, z których wiele znajduje się w rękach polskich. Między innymi do popularnych i cieszących się wziętością na prowincji należy w powiatach wrzesińskim, średzkiem, jarcinińskim i śremskim browar „Fortuna“ w Miłosławiu, którego właścicielem jest St. Walczak; jest to browar parowy, przy którym znajduje się ponadto fabryka srodu. Browar ten należy do najstarszych w Wielkopolsce i już w r. 1896 piwo tego browaru zostało wyróżnione złotym medalem. Obecnie toczy browar zaciętą walkę konkurencyjną z piwem niemieckiego browaru p. Hirscha z Ostrowa, który za wszelką cenę usiłuje opanować wyszczególnione powiaty. Roczna produkcja browaru „Fortuna“ wynosi 1.935,50 hektolitrów.

(k) **Ocena masła i serów.** Na podstawie rozporządzenia ministra rolnictwa z 21. czerwca 1927 odbędzie się we Lwowie powszechna państwowa ocena masła i serów. W ocenie masła i serów we Lwowie będą mogły brać udział wszelkiego typu mleczarnie i serownie wszystkich województw Polski czynne przynajmniej od 1. września 1929 i przerabiające dziennie najmniej 1000 litrów (kg.) mleka. Mleczarnie i serownie, chcące brać udział w ocenie, muszą przedstawić zgłoszenie do delegata Komitetu ocen masła i serów we Lwowie ul. 29. listopada 1 21, do 12 sierpnia 1930 r. podając dokładny swój adres, oraz urząd telegraficzny.

(k) **Postęp w budownictwie.** Dla zmniejszenia głodu mieszkaniowego zdecydował się Śląski Urząd Wojewódzki wybudować w Królewskiej Hucie dla swych urzędników wielki dom mieszkalny przy ul. Rejtana obok Gimnazjum Żeńskiego. Projektowany na wzór amerykański budynek będzie najwyższym domem w Królewskiej Hucie. Tego rodzaju budynki oparte na zastosowaniu szkieletu żelaznego rosną w górę z powodu drożyzny parcel w większych miastach. Jak wiadomo, będzie to już trzeci z kolei drapacz chmur w okręgu przemysłowym. Obecnie bowiem jest na ukończeniu 7-io piętrowy dom dla profesorów szkół technicznych przy ul. Wojewódzkiej w Katowicach obok rozpoczętej już budowy przez Wojew. przy ul. Zielonej w Katowicach gmachu Urzędów Skarbowych o 15-tu piętrach. Ten ostatni budynek o wysokości prawie 50 m. będzie niewątpliwie w Polsce najwyższym drapaczem chmur, opartym na zastosowaniu konstrukcji żelaznej.

(k) **Kongres Izby przemysłowo-handlowych.** W dniach 3 i 4 września b. r. odbędzie się we Lwowie kongres Izby przemysłowo-handlowych z całej Polski. Omówienie na nim zostaną najważniejsze zagadnienia gospodarcze doby obecnej. Obrady kongresu prowadzone będą na posiedzeniach plenarnych i komisyjnych, na których ma zostać wygłoszonych kilkanaście referatów. Spodziewany jest liczny zjazd radców i przedstawicieli Izby przem.-handl. z całej Polski. Organizacja kongresu spoczywa w rękach specjalnie w tym celu wyłonionej komisji międzyizybowej w Warszawie, której prace są już w pełnym toku. (j)

Z ZAGRANICY

(z) **Polityka zbożowa we Francji.** Na posiedzeniu rady ministrów min. David oświadczył, że zamierza zwrócić się do rolników z wezwaniem o stopniowe zbывanie zboża z nowych zbiorów i pozostałych zapasów w celu uniknięcia raptownego spadku cen. Jednocześnie minister przedstawił projekt dekretu o podniesieniu z 3 na 10 proc. opodatowania zboża zagranicznego, używanego w przetwórczym przemyśle żywnościowym.

(z) **Obrót bezgotówkowy w Sowieciech.** Od paru dni zginęła z rynku sowieckiego zupełnie drobna zdawkowa moneta. Spowodowało to pewne zamieszanie w handlu oraz stało się przyczyną wielu incydentów. Jest rzeczą charakterystyczną, że nawet instytucje państwowe nie wydają reszty w bilonie. W szeregu sklepów państwowych ceny na tzw. artykuły luksusowe, jak dywany, porcelana, szkło, futra itd. oznaczone zostały w dolarach i za walutę sowiecką nie są wogóle sprzedawane. Jeżeli chodzi o inne artykuły — to poza niewielką ilością artykułów pierwszej potrzeby, których cena niewiele uległa zmianie, ceny wszystkich innych artykułów zostały znacznie podwyższone. Trudno narazie przewidzieć, czy zjawiska powyższe są tylko wynikiem dewaluacji czerwca, czy też znamionują one okres przygotowawczy do zasadniczej zmiany obecnego systemu pieniężnego. Warto tu również przypomnieć, że od 1 maja br. wprowadzono bezgotówkowy obrót pomiędzy wszystkimi instytucjami państwowymi, komunalnymi i współdzielczymi. Skasowano też zupełnie w obrocie wewnętrznym weksle. Dziś pieniądź ma w Sowieciech zastosowanie jedynie przy wypłacie robotnicy i to nie we wszystkich wypadkach, oraz przy zakupie produkcji drobnych wytwórców i sprzedaży poszczególnych artykułów konsumpcyjnym. Ostatnio nawet w drobnym handlu wprowadza się specjalne książki z bonami, które zastępują gotówkę obrotową.

Echa warszawskie

Plaża nadwiślańska — Targi teatralne — Redukcje u Szyfmana — Teatr Robotniczy do niczego — Plany Osterwy

Warszawa, w lipcu.

Kanikuła w pełni. To znaczy, że życie nie przynosi osobliwych żadnych momentów, któreby potrafiły skupić opinię, lub wywołać żywszą wymianę zdań. Zresztą nie byłoby tak bardzo komu tę dyskusję przeprowadzać, tak miasto osowiało i opustoszało. Najsilniejszy ciąg w obecnym roku okazał się ku morzu. Chwalić Boga, że sporo przybędzie znowu wśród nas propagatorów marynizmu. Trzeba ich jak najwięcej.

Domorośli muszą się zadowalać Wisłą i plażą rodzimą, przepelnioną nieustannie. Cieszy się ona popularnością zwłaszcza wśród kobiet i tej części brzydszej rodu ludzkiego, która jest wrażliwa na piękno greckie i poszukuje bezustannie Wenus. Im trudniej jest ją znaleźć, tem zabiegi i poszukiwania są zapobiegliwsze. Daleko nam pod tym względem do Ameryki, która w swej egzotyczności uwzględniła również i kwestje obyczajności społecznej, gdy u nas panuje liberalizm, posunięty niemal do rozwiązłości.

W jednej tylko dziedzinie jesteśmy w pełni sezonu: to w teatralnej. U Loursa, w Italji, w Europejskiej przesuwa się mnóstwo aktorów w poszukiwaniu engagement. Stoliki wszystkie zajęte, pełno się wszędy swęda po kawiarni zdenerwowanych osób, wypatrujących dyrektora lub reżysera.

— Można pana dyrektora poprosić o słowo rozmowy?

— Czy dyrektor się zawiązał, by ze mną nie pracować?

— Ach, Kochany dyrektor, jakaż to cudowna okazja. Właśnie szukałem dyrektora, by pomówić na temat sezonu...

A gromowładny dyrektor, rzucający tylko okiem po sali zmęczonym i znudzonym wzrokiem, ogląda ofiary od stóp do głów, ze szczególnym uwzględnieniem nówek damskich, i po chwili skupienia i refleksji, powiada z miłym uśmiechem:

— Cóż za szkoda, że tak późno pana (względnie panią) spotkałem, tak chciałem z panem współpracować, cóż, kiedy mam już zespół skompletowany...

Stara piosneczka, coroczny targ na żywy towar. Jest w nim coś uchybiającego wprost godności ludzkiej i zdumienie ogarnia, że dotąd nie umiano znaleźć jakiejś przyzwoitej formy, nie zdołano stworzyć biura pośrednictwa pracy, a oparto się na smutnych zwyczajach przeszłości, gdzie dominującym czynnikiem obok plotek wzajemnych są względy, daleko odbiegające od sztuki i zawodu aktorskiego.

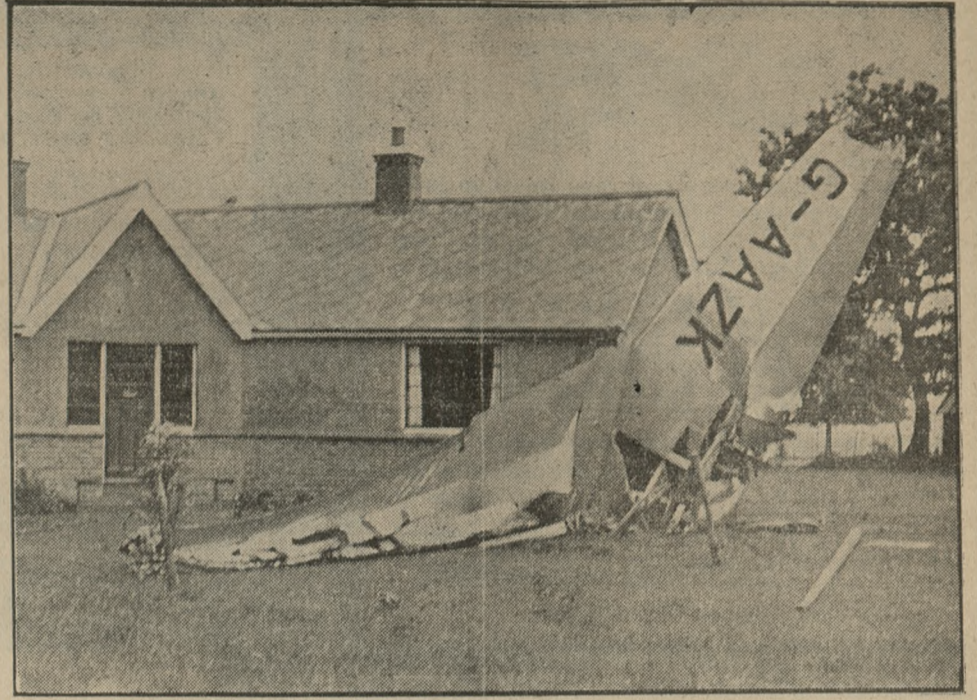
Czy to jednak kiedykolwiek się zmieni? Wytykano już te niedomagania, poruszano je w ramach organizacyjnych, lecz wszystko na nic; nic się nie zmienia. A może trud zmiany jest beznadziejny? Może sami zainteresowani są tak z tem życia, że uważają to za normalne?...

Na terenie warszawskim większych zmian prawdopodobnie nie będzie. Szyfman w swoich teatrach zmniejszy pensje, i tak wysokie, i zredukował w minimalnym stopniu ilość zespołu. Teatry miejskie pozostają prawie niezmienione. Pogłoski o zmianach w dyrekcji pozostały tylko pogłoskami. Dyrektor Artur Śliwiński, niedoszły kandydat na prezidenta Rzplitej i najkrócej rządzący premier w Polsce, wódz w swej domenie już dwa lata, a rok ma jeszcze zagwarantowany kontraktem. Póki on stoi na czele, nie można myśleć o żadnych zmianach, jakkolwiek opinja wszystkich, zdaje się, jest pod tym względem jednomyślna. Kwestja utrzymania opery została polskim zwyczajem, jako trudna do rozwiązania, odroczone do września.

W teatrze robotniczym „Ateneum” dyrekcję objął Stefan Jaracz przy pomocy Z. Chmielewskiego. Chwalebne ambicje utrzymania teatru robotniczego w stolicy posiadają kolejarze, dający mu lokal i poparcie, jednakże nigdy dotąd nie wytknęli dyrekcji programu: robiono tu teatr eksperymentalny prawie, teraz po sezonie w którym wystawiano Hinkelmana, sztuczdyło niemieckie, istnieje tendencja przerwania się na farsę. Zdumiewające jest, jak fatalnie nisko stoi twórczość niemiecka: postawiła jakby sobie za cel poruszanie najdrażliwszych tematów i czyni to w Warszawie czy w Łodzi przy pomocy sztuk, pozbawionych zupełnie artystycznej oprawy i budzących niesmak i abominację. Takimi sztukami nie trafiają nigdy do robotnika, już nie mówiąc o podniesieniu jego kultury i zaspokojeniu potrzeb duchowych.

Z dotychczasowej działalności teatru robotniczego w Warszawie nie wiadać, by spełniał on rolę teatru popularnego, przeznaczanego dla mas. Takiego teatru niema, jakkolwiek powinien istnieć i mieć wzięcie. Istniejący przez lata teatr na Pradze wzięto obecnie wojsko. Słychać jednak, że pono Osterwa odgraża się, że stworzy coś artystycznego, a przeznaczanego dla mas. Byłoby to czyn wybitnie społeczny i bardzo pożyteczny.

Stolica tego wymaga. W przeciwnym razie zaspokajanie potrzeb „kulturalnych” i towarzyskich robotnika będzie się, jak dotąd, odbywało... w szynkach... W. H.

Katastrofa lotnicza w południowej Anglii. Jak wiadomo z telegramów, 22. b. m. wydarzyła się na południe od Londynu w hrabstwie Kent katastrofa lotnicza, podczas której uległ zniszczeniu samolot pasażerski i zginęli wszyscy pasażerowie w liczbie 6. Motor aparatu jak i trupy ofiar znaleziono w promieniu 300 metrów od miejsca katastrofy. Zdjęcie nasze przedstawia kadłub zdruzgotanego samolotu.

na z sióstr szpitala, przypadkowo podsłuchała rozmowę ukąszonego przez żmiję z innym chorem, z której wynikało, że został on ukąszony nie podczas snu, lecz w czasie chwytania żmiji.

Siostra o swem spostrzeżeniu powiadziła lekarzowi, który nazajutrz zaczął badać chorego, i wówczas wyszły na jaw sensacyjne szczegóły.

Wiosną przyszedł do domu noclegowego stały mieszkaniec schroniska A. Pajura. Przyniósł z sobą kilka butelek wódki i zakąski. Dobrawszy sobie czterech kompanów, zaprosił ich na ucztę. A gdy wszyscy byli już dobrze podnieceni alkoholem, Pajura zaproponował im współudział w pewnym interesie. Chodziło mianowicie o łapanie żmij w lasach, które Pajura będzie sprzedawał jakiemś tajemniczemu osobnikowi.

Oczywiście przystali na tę propozycję z radością, i o tego dnia wyjeżdżali stale do lasów Puszczy Kampinoskiej, gdzie oddawali się polowaniu na gady.

Złowione płazy Pajura osobiście odnosił owemu osobnikowi, i przynosił im pieniądze. Ostatni raz polowanie na gady odbyło się w ostatnich dniach czerwca, wówczas to jeden z nich został ukąszony.

Po tym wypadku nikt z nich nie chciał ryzykować i narażać się na ukąszenie przez gada.

Kiedy jajka są pełnowartościowe

Od dawien dawna wiadomą jest rzeczą, że jajka kurze są jednym z najważniejszych i najlepszych środków odżywczych. Jajka posiadają dużo białka i tłuszczu, które nasz organizm pochłania kompletnie i odżywia nasze komórki. Fałszywe jednak jest mniemanie, że jajko tylko w surowym stanie zawiera pełną wartość odżywczą i że tylko w stanie surowym jest najstrawniejsze.

Sławny fizjolog Rubner stwierdza, że zupełnie bezpodstawne jest twierdzenie, jakoby tylko jajka w surowym stanie były strawne. Uważa on, że tak samo jajka „na miękko” jak i „na twardo” są równie łatwo strawne. Jajko traci na wartości, lecz nie z powodu gotowania, ale dla tego, że je spożywamy niezupełnie świeże.

Oprócz wyżej wspomnianych składników odżywczych posiada jajko jeszcze jeden, który specjalnie ważny jest dla ludzkiego ustroju nerwowego, a mianowicie lecytynę. Jest to fosfor, spotykany i w innych środkach żywnościowych, jak w mózgu cielęcym, klejku pszennym, mleku, w grochu i kawiorze. Jednakże nigdzie niema go w takiej ilości, jak w jajku, a zwłaszcza w białku.

Lecytyna jest tak samo ważna dla naszego organizmu, jak wszelkie witaminy. Jajko, jak już wspominaliśmy posiada jej mnóstwo, ale niestety nie na stałe, bo w krótkim czasie zanika w niem zupełnie. Już szóstego dnia po zniesieniu jajka, zawiera białko tylko lekkie ślady lecytyny, która się bardzo szybko rozkłada. Jajko dostaje się do handlu zwykle dopiero po 10—14 dniach, czyli że w takich jajkach niema już śladu lecytyny. Nie zanikają w nich coprawda inne odżywcze składniki, świetnie działające na organizm, ale dla wzmocnienia ustroju nerwowego i pobudzenia działalności mózgu, są zupełnie bezużyteczne. Trzeba więc przyszanować żądaniu, że jajka, znajdujące się w handlu, powinny być stemplowane datą dnia, w którym „ujrzały światło dzienne”. Cena za zupełnie świeże jajka, najwyższej pięciodniowej mogłaby być wyższa, niż za starsze. Mimo to przypuszczając należy, że kupowaliby je masowo, zwłaszcza obecnie, gdzie tylu ludzi choruje na osłabienie systemu nerwowego.

Strasne żniwo śmierci

868.841 ludzi zginęło z powodu trzęsień ziemi w ciągu 200 lat.

Ostatnie trzęsienie ziemi we Włoszech było wprawdzie straszliwe w swych skutkach, jednakowoż w przybliżeniu nawet nie przypomina tych katastrof, które wydarzyły się w ciągu stuleci, w poszczególnych częściach kuli ziemskiej, a które w pierwszych okresach czasu po narodzeniu Chrystusa, pociągały za sobą niejednokrotnie setki tysięcy ofiar.

W nowszych czasach największe trzęsienia ziemi wydarzyły się w miejscach następujących:

W roku 1724 w Limie (Peru) przyczem zginęło 18.000 ludzi.

W roku 1731 w Pekinie — zginęło 100.000 ludzi.

W roku 1755 w Lizbonie — zginęło 32.000 osób.

W roku 1755 w Kashau (Persja) — zginęło 40.000 osób.

W roku 1783 w Kalabrii — zginęło 30.000 osób.

W roku 1797 w Ekwadorze — zginęło 40.000 ludzi.

W r. 1812 w Caracas (Wenezuela) — zginęło 20.000 osób.

W r. 1868 w Ekwadorze i Peru — zginęło 40.000 ludzi.

W roku 1880 na wyspie Chios (Grecja) — zginęło 3.641 osób.

W roku 1883 w Ischa (pod Neapolem) — zginęło 2.400 osób.

W r. 1891 w środkowej Japonji — zginęło 25.000 osób.

W roku 1896 na wyspie Nippon (Japonja) — zginęło 27.000 osób.

W roku 1902 w mieście Szemacha na Kaukazie) — zginęło 1000 osób.

W roku 1902 w Andidżanie (Turkiestan) — zginęło 4.200 osób.

W roku 1905 w Kangratalu (Indje) — zginęło 10.600 osób.

W tymże roku 1905 w zachodniej Kalabrii (Włochy) — zginęło 1000 osób.

W roku 1906 w Kolumbji — zginęło 100 osób.

W r. 1907 w Kingston (na Jamajce) — zginęło 1.600 osób.

W roku 1908 w Mesynie i Kalabrii (Włochy) zginęło 83.000 osób.

W r. 1920 w Pingliang (Chiny) zginęło 5.000 osób.

W roku 1923 w Tokio i Jokohamie — zginęło 20.000 osób. Prócz tego spłonęło jednocześnie z powodu tej katastrofy trzęsienia ziemi 180.000 osób.

Razem więc w tym okresie zginęło w czasie wielkich kataklizmów 686.841 ludzi.

Skąd się biorą żmije w Warszawie?

Przed miesiącem Warszawa przeżywała — jak już o tem donosiliśmy — plagę żmij, które w ogrodach, a nawet skwerach atakowały ludzi, a często i psy. Jak wiadomo, plaga ta stała się tak wielką, że instytut higieny musiał sprowadzić z zakładu Pasteura specjalną surowicę, aby leczyć ukąszone.

Ostatecznie plagę żmij przed dwoma tygodniami zdołano zlikwidować i Warszawa przeszła już nad wypadkami temi do porządku dziennego.

Nagle przed kilkunastu dniami pogotowie lekarski ezostało zaalarmowane telefonicznym wezwaniem do domu noclegowego przy ulicy Dzikiej 62, popularnie zwanego „cyrkiem”. Lekarz pogotowia, przybywszy na miejsce, zastał jednego z mieszkańców, leżącego w gorączce.

Chory pacjent miał rękę powyżej dłoni owiazaną brudnymi szmatami, zwilżonemi wódką. Po odwinięciu tego opatrunku na rękę odnaleziono maleńką ranke, pochodzącą, jak mówił pacjent od skaleczenia. Ponieważ zachodziła obawa zakażenia krwi, przewieziono chorego do szpitala Dz. Jezus, gdzie wólcęga przyznał się, że ranke nie pochodzi od skaleczenia, lecz od ugryzienia żmiji.

Dawał przytem jakies mętne wyjaśnienia, że stało się to wówczas, gdy spał nad Wisłą (?) Dopiero w kilka dni potem, jed-

Wielkopolską Ilustrację

otrzymać można na całym wybrzeżu we wszystkich kąpieliskach

w ORŁOWIE: kiosk Ruchu na molo, w GDYNI: we wszystkich kioskach i w Agencji „Wielkopolskiej Ilustracji” (Stara Apteka) ul. Starowiejska,

w PUCKU: Księgarnia Polska i kiosk Ruchu na dworcu,

w KARWIE: kiosk p. Kozaneckiego, w JASTRZĘBIEJ GÓRZE: kiosk koło pensjonatu „Bałtyk”,

w HALLEROWIE: kiosk na dworcu, w WIELKIEJ WSI: kiosk p. Kuchnowskiego,

w KUŹNICACH: kiosk p. Jaruszewicz przy przejściu na plażę,

w JASTARNI: kioski na dworcu i w przystani,

w HELU: kiosk „Zegluga” w przystani, kiosk p. Winnickiego (księgarnia), kiosk Ruchu przy dworcu i w przystani.

Zadajcie Wielkopolskiej Ilustracji we wszystkich pensjonatach, hotelach i kawiarniach.

Kto chce spędzić miło wieczór, niech idzie do Parku Wilsona wyglądającego, jak wizja bajkowa

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Koło Śpiewu „Dzwon Zygmunta”. Lekcja śpiewu odbędzie się dnia 29 bm. o godz. 19.30 w lokalu p. Fiedlerowej, Górna Wilda 47. Dnia 2 sierpnia odbędzie się o godz. 20 wieczorek taneczny również w lokalu p. Fiedlerowej.

Szczyt doskonałości.

OD PÓŁ WIEKU POWSZECHNIE ZNANYE SKUTECZNOŚCI

ERSIKANS St. Górskiego POT RAK NÓG PACH usuwa po 1 użyciu

NI SZCZY BRODAWKI SKÓRY STWARDNIENIA WARSZAWA

ARAGO

ODCISKI

HEMOROIDY STAN ZAPALNY KRWAWIENIE SWĘDZENIE USUWA

HEMORIN KLAWE

nr 2271

Dnia 28 lipca o godz. 8 rano zmarł po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojciec, brat, wuj, teść i dziadek, ś. p.

Adolf Zieliński

przeżywszy lat 75. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 31. bm. o godz. 11 w kościele parafjalnym w Tulcach. zw 24 701

W nieutulonym smutku pograżeni
żona, dzieci i rodzina.

Tanibórz, Poznań, Gowarzewo.

Dnia 27 lipca 1930 rozstała się z tym światem, po długich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa i nigdy niezapomniana babcia i prababcia, ś. p.

z Moszczyńskich

Marja Przybylska

przeżywszy lat 78. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 30 lipca o godz. 5 po poł. z kostnicy św. Józefa na cmentarz parafjalny przy ulicy Bukowskiej. Nazajutrz Msza św. o godz. 8 rano w kościele św. Marcina.

W ciężkim smutku pograżeni
wnuki i prawuki Zygarsowsy.

Poznań, Warszawa. zw 24694

W poniedziałek, 28 lipca 1930, o godz. 7 rano zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najukochańsza i troskliwa matka, babcia, siostra, szwagierka, ciocia i teściowa, ś. p.

Marja z Romanowiczów Jewasińska

przeżywszy lat 63. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 31. bm., o godz. 8 po poł. z domu żałoby, ul. Marszałka Focha 47 a, p. Słupskich, na cmentarz w Górczynie. Msza św. w piątek, 1. 8., o godz. 9 rano w kościele Lazarskim. dw 1171

W ciężkim smutku pograżeni
mąż z dziećmi i rodzina.

Poznań, Przeclaw, Knurów, Berlin, Chicago. Zakład Pogrzeb. „Ceremonjal”. Towarowa 25. tel. 31-80.

Przewielebnemu Duchowieństwu, w szczególności Ks. Proboszczowi Mroczkowskiemu, Wielbnem Siostrzom Urszulankom oraz wszystkim Krewnym i Znajomym za wyrazy serdecznego współczucia i udział w pogrzebie naszej nigdy niezapomnianej córeczki, ś. p.

Monisi

składamy staropolskie nw 2726

Bóg zapłać!

Czesławostwo Gruszczyńscy.

Swarzędz, w lipcu 1930.

Za liczne dowody współczucia, wieńce i kwiaty oraz za oddanie ostatniej przysługi naszej najdroższej Zmarłej, ś. p.

Jadwidze Jaczyńskiej

składamy Przewielebnemu Duchowieństwu Stowarzyszeniom, Krewnym i Znajomym najszczerze

podziękowanie.

Mąż i dzieci.

Żnin, w lipcu 1930. zw 24695

W niedzielę, dnia 27 lipca 1930 r., o godz. 7,30 zasnął w Bogu, po długich i ciężkich z anielską cierpliwością znoszonych cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy i troskliwy ojciec, syn, brat, szwagier i wuj, ś. p.

Jan Tattera

referent Starostwa Krajowego dw 1170
Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 31. bm. o godz. 5,30, z kaplicy cmentarza Jeżyckiego. Msza św. także w czwartek, dnia 31. bm. o godz. 8,30 rano w kościele Jeżyckim.

W ciężkim smutku pograżeni
żona z dziećmi i rodzina.

Poznań, ul. Sniadeckich 7, Złotowo.
Osobnych uwiedomięni nie wysyła się.
Zakład Pogrzeb. „Ceremonjal”. Towarowa 25. tel. 31-80.

Dnia 27 bm. zmarł po długich cierpieniach, ś. p.

Jan Tattera

referent krajowy

W Zmarłym stracił Samorząd Wojewódzki sumiennego i obowiązkowego urzędnika.

Cześć Jego pamięci!

Starosta Krajowy.

Poznań, dnia 28. 7. 1930. nw 2727

Dnia 22 lipca 1930 r. zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, w 62 roku życia, nasz najdroższy brat, szwagier i stryj, ś. p.

Karol Sypniewski

Radca Ministerjalny Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Pogrzeb odbył się w Warszawie na cmentarzu na Powązkach, dnia 25 bm. Nabożeństwo żałobne za spokój duszy drogiego Zmarłego odbędzie się w Poznaniu, w kościele św. Marcina w środę, 30 bm. o godzinie 9 rano, o czem donoszą

w ciężkim smutku pograżeni

siostra, bracia, bratowa i bratankowie.

zw 24 696

Dnia 26 lipca rb., rozstała się z tym światem po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, nasza umiłowana szefowa, ś. p.

Kazimiera Krukowa

Cześć Jej pamięci! rw 10 968

Personel.

Wróciłem

Dr. Lucjan Sokołowski

ul. Marszałka Focha 43. zw 24704

SKŁAD

z urządzeniem, nadający się na każdą branżę, przytem mieszkanie 3 pokojowe z kuchnią (częściowo umeblowane) z piwnicami i komórką w Bydgoszczy natychmiast odstąpię z powodu wyjazdu lub zamienię na 3 pokojowe z kuchnią, z wszelkimi wygodami w Poznaniu. Informacji zasięgnąć można: nw 2723

Bydgoszcz, TUCHOLSKI, Poznań,
ul. Nowodworska 40. ul. Fredry 3, u p. Zamysłowskiej

Bielski Dom Sukna poszukuje

przedstawicieli

dla odwiedzenia urzędników państwowych i komunalnych w Województwie Poznańskim i na Pomorzu. Pierwszeństwo mają emerytowani urzędnicy państwowi. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 24 702

W ósmą bolesną rocznicę śmierci, ś. p.

Andrzeja Kaźmierczaka
radcy miejskiego

odprawi się w czwartek,
dnia 31 lipca o godz. 8

msza św.

w kościele Farnym.

zw 24693 **Żona.**

Mam do oddania

blochy brzozone

4, 3, 2 1/2 i 2 cal., wagonowo
lub w mniejszych ilościach

Tartak Parowy, Oborniki

Franciszek Dondajewski.
zw 14692

OBIADY

na maśle wydaje.

Cena abonamentowa niska.

Nowy Rynek 14-15
parter, lewo.

Z powodu przebudowy
i powiększenia swoich magazynów urządziła firma

T. Woźniak

Wielką wyprzedź posezonową!

Woale szwajc. deseniowe
120 cm. szer. od 1,95. Materjały meskie i damskie
Z N A C Z N I E niższe! —

KRAMARSKA 16.

Pw 3753- 3152

Drezno-Loschwitz 10

Sanatorjum D-ra Möllera.

Kuracje dietetyczne oraz wszystkie nowoczesne metody leczenia. Bardzo dobre rezultaty przy zachorzeniach chronicznych. Należy żądać szczegółowego prospektu oraz broszury.

Tw 1646

Ostrzeżenie!

Chcąc nabyć proszek naszego wyrobu, należy przy kupnie AKCENTOWAC i wyraźnie żądać ORYGINALNYCH proszków „KOGUTKIEM” — „MIGRENO NERVOSIN” GASECKIEGO, znanych od lat trzydziestu. Zwracajcie uwagę i odrzucajcie UPORCZYWIE POLECANE naśladownictwa w ludzaco podobnem do naszego opakowania. Osoby dla których użycie proszka przedstawia pewną trudność mogą przyjmować proszek Kogutek Migreno Nervosin” w formie tabletek (zamiast jednego proszku przyjmujcie się 2 tabletki). Pudełko zawierające 20 tabletek kosztuje zł 1.50. Żądać oryginalnych tabletek „Kogutek Migreno-Nervosin” Gaseckiego z „KOGUTKIEM” nw 2274

WAPNO NAWOZOWE

we wszelkich gatunkach

Pa. mielony kamień wapienny
Pa. mielone wapno palone
Miał wapienny

poleca korzystnie nw 2610

GUSTAW GLAETZNER

Poznań 3, ul. Mickiewicza 36.
Telefon 65-80 i 63-28. Zał. 1907 r.

Poważna fabryka poszukuje zdolnych

sprzedawców (agentów)

dobrze wprowadzonych w branży rowerowej na Poznańskie, Pomorze i Górny Śląsk. Oferty kierować do Biura Ogłoszeń „Par”. Poznań, Al. Marcinkowskiego 11, pod 31,41
Pw 8751-87,41

Letnisko Polskiego Czerwonego Krzyża w Puszczykowie

okołone zewsząd starodrzewiem i świerkami, w miejscowości suchej i przepojonej żywicą wonia, urządzone w myśl najnowszych wymogów higieniczno-sanitarnych, posiada pokoje z centralnym ogrzewaniem, elektryczne światła, łazienki, wielką oszkloną werandę i kilka pokoi z bieżącą wodą. Do letniska przyjmują się tylko osoby zdrowe i potrzebujące wypoczynku. Zgłoszenia do letniska Puszczykowo, tel. nr. 9. zw 24697

Dobrze zaprowadzoną księgarnię, skład papieru i galanterji

w najlepszym punkcie miasta liczącego 6 tys. mieszkańców, z Państw. Gimnazjum męskim na miejscu, sprzedam, z powodu przejścia większego przedsiębiorstwa, zaraz na dogodnych warunkach. Łaskawe zgłoszenia skierować proszę do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod nw 2725.

Żeńskie Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego

Wielkopolskiej Izby Rolniczej: w Nieszawie (p. Smigiel); Tuchorzy (p. Wolsztyn) i Witowie (p. Gniezno) rozpoczynają z początkiem września r. b. nowy 11 miesięczny kurs. Program tych szkół obejmuje teoretyczną i praktyczną naukę wszystkich działów gospodarstwa kobiecego na wsi, jak gotowanie, wypiek ciast, przerobę z warzyw i owoców, króć, szycie, roboty ręczne, pranie i prasowanie, porządk domowe, ogrodnictwo i pszczelarstwo, chów krów, świń i drobiu. Poza tem nauki ogólnie kształcające.

Oплата za utrzymanie w internacie szkolnym 50 zł miesięcznie. Bliższych informacji udzielają i zapisy przyjmują zarządy wymienionych szkół.

Ekspedjent młodszy

dzielny, uczciwy z dobrymi referencjami do wyszynku wódek potrzebny od 1. 8. r. b. w Poznaniu. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 24705

Młodszy ekspedjent

z branży artykułów męskich i konfekcji, specjalnie biegły w ekspedycji, może się zgłosić od 15 września 1930 r. Magazyn Konfekcji, Galanterji męskiej i damskiej **ST. NOWICKI, KROTOSZYN 16.** nw 2724

Zwapnienie zyl. Zdenerwowania, osłabienia

Zadać bezpłatnej broszury o nieszkodliwym leczeniu domowym od **Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk nr. 56.** Pw 3746-31,30

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Porcelanowe serwisy stołowe

do kawy, mokka, herbaty, ciast, owoców poleca w olbrzymim wyborze
W. Janaszek, Poznań, ul. Jezuicka nr. 1. Pw 3441-23, 59

Pomocnik handlowy

branży kolonialno-restauracyjnej poszukuje posady **kierownika**
ewent. przejmie skład na własny rachunek. Łaskawe oferty Kurjer St. Rynek pod rw 10966

KINO WILSONA, Łazarz, ul. Strusia.

Czuj Matkę Twoją

(4-te przykazanie) Początek o godz. 5.15. zw 24 699

Poszukuje zaraz inteligentnego, egzaminowanego

pomocnika

damsko-męskiego i kwalifikowanej, dzielnej **fryzjerki.**
Po 3 miesiącach pobytu zwracam koszty podróży. Zgłosić się proszę z fotografią i warunkami pod adres: M. Galochowa, Rybnik, ul. Kościelna 4, (Górny Śląsk). zw 24700

Marszantki

tylko pierwszorzędnej siły do pracowni poszukuje
W. Zemlerska Magazyn Kapeluszy św. Marcin 51. zw 24695

Szkoło Porcelana Fajans Lampy Garnki i stoje kamienne

poleca **A. Koszewski** Poznań Stary Rynek nr. 61. Pw 3747-31,13

Sprzedaż Mleczarni

Kompletne urządzenie mleczarni w okolicy Wielunia z zapewnioną dostawą kilka tysięcy litrów mleka dziennie na dogodnych warunkach do nabycia. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zw 24 681

Oprawy kłauzek

wszelkiego rodzaju Introligatornia Drukarni Toruńskiej T. A. w Toruniu ul. św. Katarzyny 4.

Liczba czynności: 3 K. 10/39. **PRZETARG PRZYMUSOWY.** Nieruchomości położone w Krzemieniu pow. Leszno i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisane w księdze gruntowej Krzemienia tom III k. 58 i Krzemienia tom V k. 151 na nazwisko Katarzyny Stachowiak z domu Biedrzyńska, żony kupca w Krzemieniu zostanie **dnia 30 września 1930 o godzinie 10 przed południem** wystawioną na przetarg przymusowy w niżej oznaczonym Sądzie w jednym postępowaniu pokój nr. 6. Nieruchomość Krzemienia tom III k. 58 stanowi zagrodę gospodarską wielkości 1.66.66 ha. Czysty dochód jako podstawa podatku gruntowego wynosi 7.52 talarów a wartość użytkowa jako podstawa podatku budynkowego wynosi 955 marek. Nieruchomość Krzemienia tom V k. 151 stanowi zbudowane podwórze, wiatrak (Bakwindmühle) o obszarze 12 arów 50 m² i wartości użytkowej 24 marki. Nieruchomości powyższe sprzedane zostaną z zrymym i mortym inwentarzem. Akta substytucyjne dotyczące tych nieruchomości można przeglądać w tutejszym Sądzie w godzinach urzędowych. Wzmiankę o przetargu zapisano w księgach gruntowych dnia 19 grudnia 1929 r. Leszno, dnia 24 lipca 1930 r. Sąd Powiatowy. nw 2669

Powiatowy Urząd Ziemski w Poznaniu

DZIERŻAWA POLOWANIA

Powiatowy Urząd Ziemski w Poznaniu wydzierżawi w drodze ustnego przetargu, najwięcej dającym, na okres sześciu-letni prawo polowania na terenie rozparcelowanego majątku państwowego:

a) maj. Bolewice, pow. Nowy-Tomyśl, obszar łowiecki na 380 ha na czas od 1 lipca 1930 r. do 30 czerwca 1936 r.
b) maj. Karolin, pow. Szamotuły, obszar łowiecki 145 ha na czas od 1 kwietnia 1930 r. do 31 marca 1936.
c) maj. Górzewice, pow. Szamotuły, obszar łowiecki 280 ha na czas od 1 lipca 1930 r. do 30 czerwca 1936.

Przetarg ustny odbędzie się w biurze Powiatowego Urzędu Ziemskiego w Poznaniu (gmach Okręgowego Urzędu Ziemskiego) na pokoju nr. 13 w dniu 4 sierpnia b. r. o godz. 11-tej przed południem.

Wywoławca suma przetargowa wynosić będzie dla terenu maj. Bolewice 200,— zł; Karolin 75,— zł; Górzewice 150,— zł.

Powiatowy Urząd Ziemski zastrzega sobie wybór kandydata na dzierżawcę bez względu na zaoferowaną sumę tenuty dzierżawnej.

Dzierżawca, z którym zostanie zawarta umowa na prawo polowania, winien w dniu przetargu uiścić: Jednoroczny czynsz dzierżawny, część kosztów ogłoszenia i odpowiednią opłatę stemplową przypadającą od umowy za cały okres dzierżawy.

Stawający do przetargu winien złożyć poprzednio w Kasie Skarbowej w Poznaniu do dyspozycji Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Poznaniu kaucję w wysokości całej sumy wywoławczej i w dniu przetargu okazać się odpowiednim pokwitowaniem.

Warunki polowania obowiązują stosownie do wydanego Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1927 r. Dz. Ust. Nr. 110 z roku 1927 poz. 934. — Bliższych informacji udziela Powiatowy Urząd Ziemski w Poznaniu. nw 2673

PRZETARG PRZYMUSOWY

W czwartek, dnia 31 lipca 1930 r. o godz. 11-tej przy Placu Drwęskiego, sprzedam najwięcej dającym za natchmiasową zapłatą: nw 2730

1 przyczepkę w rodzaju platformy do samochodu ciężarowego używaną, lecz dobrze utrzymaną. W dalszym ciągu maszynę do pisania marki „Stoewer” z stolikiem, biurko dębowe, trzy stoły biurowe, 5 krzeseł, regał do akt, stojak żelazny, przegrodę biurową, lampę elektryczną, obraz, zegarek damski. Obejrzeć można 15 minut przed przetargiem.
Krawczyk, komornik sądowy, Poznań, ul. Dąbrówki 14.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W czwartek, dnia 31 lipca 1930 r. o godz. 10-tej przed południem, przy ul. Kwiatowej 14, sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę: nw 2670

2 stoły składowe, 2 gablotki, regał składowy, 5 stołów z płytą marmurową, 6 krzeseł, lustro, szafonierkę i bibliotekę.
J. Bartkowiak, kom. sądowy, Poznań, ul. Poznańska 58 a. Telefon 75-24.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W środę, dnia 30 lipca 1930 r. o godz. 10-tej przed południem, przy ul. Wrocławskiej 7, sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę: nw 2671

25 par półbucików damskich i 15 par bucików męskich.
J. Bartkowiak, kom. sądowy, Poznań, ul. Poznańska 58 a. Telefon 75-24.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W środę, dnia 30 lipca 1930 r. o godz. 10,45 przed południem, przy ul. Półwiejskiej 30, sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę: nw 2672

2 stoły składowe, 1 regał, 2 podstawki do dekoracji, 1 1 szafa składowa.
J. Bartkowiak, kom. sądowy, Poznań, ul. Poznańska 58 a. Telefon 75-24.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-lamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 19

1 SPRZEDAŻE

Dom

nowy obszerny, chlewy, 3/4 morgi ogrodu przy stacji, wodzie, leśnie blisko Poznania, nadający na letnisko, cena 10 000. Stanisława Bartkowiak, Dopiewo, stacja Dopiewo, powiat Poznań, zdw 74 605

Gospodarstwo

23/4 morgowe z inwentarzem żywym i martwym, ziemia żytnia, na sprzedaż. Michał Kaczmarek, Białawieś, pow. Grodzisk (Wlkp.) rw 10 969

Dom

składem obszernym, mieszkaniem, powiatowe miasto, główna ulica, sprzedam, wpłaty 15 000, reszta hipoteka. Zgłoszenia Kurjer zdw 74 630

Najkorzystniej pończochy, skarpetki kupicie

w hurtowni pończoch D/H „Jul-pol”, Pocztowa 11. Przy większych zakupach rabat. Na prownicie wysyłamy cenniki bezpłatnie. Pw 3 549-31,28

Skład kolonialny

dobrze zaprowadzony w ruchliwym mieście z powodu przeprowadki na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 74 103

De oddania

3 000 sztuk worków jutowych po gipsie 60x50 cm. Fabryka Porcelany i Wyrobów Ceramicznych w Cielielowie. Sp. Akc., wytwornia w Chodzieży

Pianino

czarne 1.570 złotych. Oferty Kurjer zdw 74 120

Samochód

dzieciacy 1-osobowy, używany w dobrzym stanie za 4 400 sprzedam Sukirowski, restauracja Pobjedzińska. zdw 73 845

Skład

kolonialny z urządzeniem, mieszkaniem, powiatowe miasto, główna ulica, zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 74 629

Sprzedam

mało używaną ciężarówkę, nowy Ford. Zgłoszenia Wierzbicice 53. W. Walicki. zdw 74 632

Manlicher

z futerałem za 300 zł sprzedam. Gwarna 10, II. prawo. zdw 74 342

Skład

mieszkaniem i towarem sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 74 623

Wózek

dzieciacy tania sprzedam. Górna Wilda 80, II ptr. Tomala. zdw 74 572

Sprzedam

albo wydzierżawie 20 morgów żwiru z mieszkaniem przy Poznaniu blisko dworca. Oferty Kurjer zdw 74 584

Autobus

18 miejsc, kompl. nowy, pierwszorzędnej marki, okazynie na dogodnych warunkach na sprzedaż. „Autopol”, Poznań, ulica Sew. Mielżyńskiego 21. Pw 3707-30,269

Starożytności

wielki wybór Bracia Pióro. Aleje Marcinkowskiego 28. Pw 3 090-29,147

Samochód

marki „Dürkopp” 6 osobowy w dobrym stanie, gotów do jazdy okazynie za 3 500 zł. na sprzedaż. „Autopol”, Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 21. Pw 3706-30,270

Reklamówka

1 tonnowa, prawie nowa, marki „Rugby” okazynie za 6 700 na sprzedaż. „Autopol”, Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 21. Pw 3705-30,271

Najlepszą porcelanę

kuchenna, stołowa, luksusowa, restauracyjna, ogrodowa, najtaniej tylko w Hurtowni Porcelanowej. Wrocławka 24, w podwórzu. zdw 74 498

Dom

pod Poznaniem sprzedam lub wydzierżawie. Zgłoszenia od 7 do 8, Poznańska, 42, parter prawo. zdw 74 449

Parcele

różnych wielkości, wszystkich dzielnicach Poznania, bardzo dogodnych warunkach sprzedajemy. Zgłoszenia: Hodowaniak, Biuro Techniczno-Agrarne, Plac Wolności 9. zdw 74 527

Psa

wilka bardzo czujnego sprzedam. Wejman, Kościelna 24, Jeżyce. zdw 74 538

Jadalnię

piekna, dębowa, sypialnie biała tania. Stolarska Bukowska 9. zdw 74 554

Zakład

fryzjerski pierwszorzędny wraz mieszkaniem w Poznaniu za 5 000 zł sprzedam Oferty Kurjer zdw 74 216

Smoking

nowy tania średnia figura. Łąkowa 21, III. zdw 74 182

Meble

na dogodnych warunkach wyprzedaje. Płucniński, Wodna 7. zdw 73 852

Dorożkę

samochodową z koncesją lub bez tania sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 74 601

Stemple kauczukowe, metalowe

kupisz najtaniej Poznań, Sw. Marcja 4. zdw 74 521

Kotły parowe

20, 50, 70, 95, 110, 220, 400 m kw. pow. ogrzewalnej w bardzo dobrym stanie sprzedam. Inż. Latussek, Katowice, Rynek 8. Pw 3643-11,105

Egzystencja

dla kuśnierza-czapnika. Skład, pracownia, dobrze zaprowadzona, miasto powiatowe, wojsko szkolne dla szybkiego decydującego. Oferty Kurjer zdw 73 876

Skład

2 pokoje, kuchnia, na blaty, konfekcje, rowery, miasto powiatowe, wyższe szkoły, tania do odstąpienia przy najruchliwszej ulicy. Oferty Kurjer zdw 74 564

Sprzedam

heblarkę (Dickta) i szpundownię w jaknajlepszym stanie. Obejrzeć można każdego czasu w firmie Tartak Parowy Września, tel. 255 zdw 74 566

Zakład

kamiennarsko-rzeźbiarski z pomnikami, kompletnym urządzeniem, dobrym położeniem sprzedam 2.500 zł. Fornał, Cybiliska 13. zdw 74 259

Futra

spiesznie kupię przed sezonem najtaniej u Dobrowolskiego, Marcina 1. zdw 74 550

Stalugi

mosiężne i niklowe do okien wystawowych w różnych rozmiarach wykonuje firma N. Tarczyński i S.ka. Bydgoszcz. Łokietka 29, Zakłady Galwanizacyjne dw 1 162

Tokarnię

metrowkę w dobrym stanie sprzedam. Warsztat, Górna Wilda 104 zdw 74 247

Sprzedam

fabrykę wód mineralnych. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 74 256

Restauracje

centrum Poznania, całkowicie oddane na rachunek. Obiecie 2.500 zł. Centrala Sw. Marcja 78. zdw 74 493

Parę

mocnych koni, dryl, żelazny walec, 2 manezje lekkie i inne narzędzia rolnicze z powodu zmiany stosunków sprzedam. Wiktor Kosiński, Opalenica. zdw 74 250

Gablotki

uniklowane do restauracji, enklerni i fryzjerskiej wykonuje firma N. Tarczyński i S.ka. Bydgoszcz. Łokietka 29, Zakłady Galwanizacyjne. dw 1 164

Parcele

przy kościele Łazarzkim, drodze Urbanowskiej 6 zł w kw. sprzedam. Maciejewski, Dąbrowskiego 88. zdw 74 188

Kuiry

walicy torby szkolne własnej fabrykacji poleca hurtownie i detalicznie po niskich cenach firma W. Stefański. Poznań, Stary Rynek 53/54 telefon 56-82. Pw 3708-30,276

Okazyjnie tanio linoleum

260 m², dykty 360 m², surowki 280 m², rury gazowe. Wiadomość Wystawa „Komtur” Pawilon 1, Szwajcaria. zdw 74 243

Urządzenie

fryzjerskie damskie i męskie kompletne sprzedam. Zgłoszenia do „Par”, Toruń, Szeroka, pod „Urządzenie”. Pw 3690-64,245

Poręczę mosiężne

przed okna wystawowe i na drzwi w różnych rozmiarach wykonuje firma N. Tarczyński i S.ka. Bydgoszcz. Łokietka 29, Zakłady Galwanizacyjne. dw 1 161

Futra

Własny interes kupującego wymaga, abyby się już przed sezonem zaopatrzyć w futra i skóry. Zima tania — teraz jeszcze taniej — w firmie Królikiewicza, Magazyn Futer, ul. Podgórna 6. Pw 3547-30,64

Urządzenie

fryzjerskie płyta marmurowa sprzedam. Adres Kurjer zdw 74 414

Sypialkę

mahoniową za 700 zł sprzedam. Małeckiego 26, parter. zdw 74 827

Maszynę

zapedową 25 PS. dwa kotły jednoplonienne 26 i 16 m² powierzchni ogrzewalnej, zacierań i warzelnie na 64 hl z powodu likwidacji browaru sprzedam K. Nowicki, Pleszew. zdw 74 326

Elektrolux

prawie nowy, szafa dębowa do stojącego zegara na sprzedaż. Wawrzyński, Zabikowo, Szkołna. zdw 74 403

Składy

poleca, poszukuje „Informator”, Ratajecka 15. zdw 74 324

Majatek

500 morg. budynki dobre inwentarze kompletne, cena 140 000, wpłaty 50 000. Zgłoszenia Rutkowskiego, Grobla 29. zdw 74 369

Skład

obszerny, nadający się na każdą branżę, z kompletnym urządzeniem wraz 3 pokojowym mieszkaniem w małym mieście sprzedam zaraz — obiekt 3 tys. zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 74 855

Tanio

sprzedam jadalnię, sypialnie, kuchnię, bibliotekę, biurko i inne. Kwiatowa 6, sutereny. zdw 74 352

Nagle ogłoszenia

wieczorem po zamknięciu ekspedycji (godz. 18,30) do wydania tylko porannego przyjmuje portjerna. Wejście bramą św. Marcin 70 — dzwonek nocny przy bramie na prawo. Telefon portjerna nr. 35-25 Portjerna nie jest uwważniona do przyjmowania ogłoszeń do wydania wieczornego.

Domki

od 10 000—20 000 zł. wolne mieszkania. Wiadomość Soltysiak, ul. Prusa 18. zdw 74 430

Garnitur

klubowy, stół mahoniowy bardzo tania sprzedam dwa łóżka z materacami. Gajowa 4, II., prawo. zdw 74 889

Aparaty secore niklowane

do rolek papierowych w różnych wielkościach wykonuje firma N. Tarczyński i Ska. Bydgoszcz, Łokietka 29, Zakłady Galwanizacyjne. dw 1163

Pianino

sprzedam. Wierzbiecice 6, II., prawo. zdw 74 406

Kufry

samochodowe, walizki kolecyjne i wszelkie artykuły do podróży dostarcza po niskich cenach firma W. Stefanski. Wytwórnia walizek i artykułów skórzanых Poznań, Stary Rynek 53/54, telefon 56 82. Pw 3700-30,275

4 maszyny

do pisania system „Adler”. „Smit & Bros” i t. d. w dobrym stanie po zlikwidowanej firmie za bezcenę do sprzedania. S. Tomaszewski. Toruń ul. Św. Jerzego 6, nw 2643

Samochód

półciężarowy w dobrym utrzymaniu korzystnie do nabycia. Strzelecka 15. rw 10 947

Skład

urządzeniem na Jeźcach ul. Staszica 18 na sprzedaż. Informacje gospodarz. rw 10 933

Domki

4 morgi ogrodu przy Poznaniu. cena 18 000 Zgłoszenia Rutkowski. Grobla 29. zdw 74 867/8

Sprzedam

domki ze składem. Oferty Kurjer zdw 74 647 8

Za

10 tys. sprzedam duży plac z maszynami wybudowanymi składnicami, położony przy stacji kol. w ruchliwej miejscowości, zaprowadzony interes materiałów budowlanych i opałowych w okolicy, duże zapotrzebowania na wyroby cementowe zwirownia w miejscu mieszkanie wolne. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 74 281/2

Meble

na dogodnych warunkach poleca „Dom Mebli”. dawniej Stanikowski ul. Woźna 12. (dawn. Butel'ska). zdw 72 915-16

Pończochy

piękne, dobre, tania A. Szymański, Poznań św. Marcin 1. specjalny skład pończoch. Pw 13 084/5-25,9/10

Nabiał

drób, jaja dostarczam raz co tydzień większą ilością. Łaskawe zgłoszenia Michalak Leon. Krzykosy, poczta Nowomiasto n/Warta. zdw 74 290

Sprzedam

korzystnie 10 tysięcy butelek od piwa, lemoniady i wody. Józef Postolski, Chwaliszewo 70. zdw 74 273

Rower

meski dobrze utrzymany sprzedam. Roszkiewicz, Nięgolewskich 16. zdw 74 271

Zamiana

2 000 morg pszenno - buraczanej ziemi, pełne żniwa, inwentarze martwe, żywe, pałac, park, przybitym gościem, stacji kolejowej, na mniejsze 500-600 morg z dopłatą. Oferty Kurjer zdw 74 270

Dobrze

prosperujący interes kolonialny, z mieszkaniem zaraz do sprzedania. Oferty Kurjer Poznański zdw 74 265

Ogródek działkowy

(kolonia Marcinkowskiego) z altana, 18 roslých drzew owocowych sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 74 263

Motocykl

Sarolea 1928 sprzedam. Hentschke. Oborniki. zdw 74 262

Parcele

mieszkaniami sprzedam (3 600 zł) Rataje. Oferty Kurjer zdw 74 467

Harmonjum

na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 74 475

Koń

platforma na sprzedaż również pojedynczo Wawrzynek, Ewan-gielicka 1, przed Woźna. zdw 74 462

Sprzedam

konie, wóz, platforme, powózki Dudziak, Górczyńska 30. zdw 74 461

Dom

ogrodem, okolica Solacza, wpłaty 10 000. Tomczak, Wierzbiecice 31. zdw 74 468

Kamienice

4 piętrowa sprzedam w Poznaniu. Wiadomość: Poznańska 21, Wojakowski, jw 4342

Rzeźnictwo

z mieszkaniem, zaped elektryczny nadaje się na inne branże, cena 10.000 zł. Adres Kurjer zdw 74 661

Okazjal Rabka - Zdrój

Do sprzedania willa murowana 20 pokoi, pełne urządzenie pensjonatowe, w centrum Rabki. Cena okazjalna 90 tysięcy złotych. Gotówka potrzebna 60 tysięcy złotych. Zgłoszenia biuro inż. Lisowskiego, Rabka („Orbis”) tel. 36, naprzeciw dworca. nw 2728

Szklany

dach duży do oranżerii oraz kompletne urządzenie do cieplarni korzystnie sprzedam. Oferty do Kurjera zdw 74 644

Akumulatory

Ford i Chevrolet z 80, wszelkie inne systemy sprzedam okazjalnie Franpol, Grobla 27, telefon 3265, zdw 74 662

KUPNA

Kupię

dom z ogrodem i kilkoma morgami ziemi z jeziorem lub bez. Oferty Kurjer zdw 69 263. Pośrednicy wykluczeni.

Brylanty

złoto, srebro kupuje za gotówkę Szulc. Plac Wolności 5 Pw 3088-28,109

Gotówka płacimy

za: srebra, brzozy, kryształ, porcelane, dywany, makaty, meble, starożytnie Bracia Pióro, Al. je Marcinkowskiego 28 Pw 35 441-29,146

Brylanty

złoto, srebro itd kupuje F. Tarkowska Poznań Plac Wolności 11. Pw 11 956

Kupię

12 krzeseł dobrych oraz bufet okazjalnie wprost od właściciela. Oferty Kurjer zdw 74 290

Kupię

pare kamieni młynskich (francuskich) bardzo mało używanych lecz w dobrym stanie, o rozm. 125/128 cm. Oferty kierować do Kurjera zdw 74 485

Kupię

za gotówkę maszynę trykotarską, płaska, grubość 6, szerokość 70 do 80 cm, możliwie z metalową podstawą. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego rw 10 967

Poszukuje

gospodarstwa od 200-600 morg ziemi pszenno-buraczanej. „Lan-pol”, Skarbowska 14, I. zdw 74 588

Jezioro

kupię od 100-200 morg za gotówkę. Zgłoszenia do Kurjera zdw 74 500

2 opony

Ford używane kupię na dogodnych warunkach. Oferty Kurjer zdw 74 625

Parcele

kupię w pobliżu Poznania. Oferty Kurjer zdw 74 509

Poszukuje

składu z małym mieszkaniem, centrum. Oferty Kurjer zdw 74 593

Gabinet męski

używany, kompletny, elegancki. kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 74 590

Westfalke

w dobrym stanie okazjalnie kupię. Zgłoszenia Paschek, Chelmońskiego 1. zdw 74 360

Patefon

kupię. Grunwaldzka 5, gospodarz, telefon 6161 zdw 74 426

KAMIENICE

Domki

II piętrowy z ogrodem, cena 28.000, wpłaty 11-15.000 zł. Staro-łeka, Poznań. Zgłoszenia do Kurjera zdw 74 627-8

Wille

7 pokojowa ogród 60.000, wpłaty połowe sprzedam Czarnecki, Ratajczaka 13. zdw 74 209

7 PIENIĄDZ

Trwały kredyt

Pieniądze — Pożyczki Wiadomość Biuro Buchalterji Poznań, Polna 13 Pw 3082-27,96

Byli

lekarz i wybitny wynalazca zaciągnie pożyczkę pod gwarancją wekslowa, placąc zwrot w 1933 roku z procentem według umowy Józef Kazimierz Rybicki, Poste-restante, Urząd Pocztowy Główny, Poznań. zdw 74 178

25-30.000

pożyczki na I. hipotekę hotelu wartości 300.000 poszukuje. Oferty Kurjer zdw 73 648

2-3 000

Poszukuje cichego wspólnika na zakup dobrze prosperującej firmy, artykuły, dobry zysk. Zgłoszenia Kurjer zdw 74 639

Zł 5 - 10 000

poszukuje przemysłowiec, właściciel nieruchomości tytułem pożyczki za wysokim procentem i gwarancją. Łaskawe zgłoszenia uprasza się do Kurjera zdw 74 635

Zł 3 - 5 000

pożyczki na czas przejściowy poszukuje właściciel fabryki artykułu spożywczego za dobrym procentem i gwarancją. Łaskawe zgłoszenia uprasza się do Kurjera zdw 74 634

10.000 zł

ulożone ewentl. bez oprocentowania najchętniej w mlynie. Warunek powierzenie mi kierownictwa lub przyjęcie jako wspólnika. Zgłoszenia do Kurjera zdw 74 292

5-10 000

oddam przedsiębiorstwo na I. hipotekę za stała posade. Oferty Kurjer zdw 74 544

30-35 000

oddam po 14% na I. hipotekę domu czynszowego w Poznaniu od 1. 10. Warunek dwupokojowe mieszkanie za dzierżawę. Oferty Kurjer zdw 74 343

8 DO WYNAJĘCIA

4 ubikacje

100 mkw. zaped elektryczny na cele przemysłowo-handlowe wynajmę. Nięgolewskich 6. zdw 73 821

3 pokojowe

mieszkanie w pobliżu Poznania, wprost od gospodarza za rocznym czynszem 1.000 zł natychmiast do wydzierżawienia Dogodna komunikacja z Poznaniem, autobusy i koleje. Wecławski, Steszew. „Poznań”. Kawiarnia. zdw 74 289

2

połowe kuchni 1 500. Widzińskiego, Maleckiego 15, podwórze. zdw 74 654

Mieszkania

połój 600, rok dzierżawy, pokój kuchnia 1 500 2 lata dzierżawy, 4 pokoje kuchnia 3 500. Informacje św. Marcin 15, I., prawo. zdw 74 643

4 pokojowe

frontowe mieszkanie I. piętro z kuchnią i balkonem, całkowicie z komfortem umeblowane do odstąpienia zaraz wprost od gospodarza za cenę 6 500 zł. Dzierżawa miesięczna 175 zł. Zgłoszenia przyjmuje p. Chmielewski, Chwaliszewo 6, dom podwórzowy. zdw 74 633

Mieszkania

3 pokoje komfort 4.000.— 2 pokoje 3.200.— 2 lata dzierżawa w centrum. Zgłoszenia: Szczypan-ski, Kantaka 5, I. zdw 74 536

2 pokojki

umeblowane dla młodego małżeństwa odstępuje na 2 lata. Dzierżawa zgóry, 5 km od Poznania. Oferty Kurjer zdw 74 260

5 pokoj

w wili na pierwszym pięttrze, okolica Rynek Łazarski, za udzielenie pożyczki 15.000 złotych odda od 1. 9. 30, gospodarz. Zgłoszenia Kurjer zdw 74 253

2 pokoje

kuchnie i t. d. wili na Łazarzu na II. pięttrze odda gospodarz od 1. 9. 30, za udzielenie pożyczki 8.000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 74 252

Mieszkania

poleca także poszukuje „Informator”. Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 74 321

Pokój

z kuchnią od właściciela do wynajęcia. Agenci wykluczeni Wiadomość Zagórze 1. zdw 74 376

W Puszczykówku

5-cio pokojowe mieszkanie na stałe do odnajęcia od 1. 10. 30. T. Stęszewski, Poznań, Św. Marcin 4 zdw 74 445

Mieszkanie

3 pokoje kuchnia, zwrot kosztów. Wiadomość Soltysiak ul. Prusa 18. zdw 74 428

Mieszkanie

czteropokojowe zaraz odstapie. umeblowane 3 Maja 3 a. III., prawo. zdw 74 333

8 SZUKA MIESZK.

Pokoju

kuchni, lub próżnego pokoju poszukuje. Czysz zgóry. Kurjer zdw 72 631

Pokoju

z kuchnią poszukuje. Oferty Woźna 19, szwalnia. zdw 73 628

Mieszkania

1-2 pokoi z kuchnią poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 932

Mieszkania

jedno lub dwupokojowe z kuchnią, może być również umeblowane i z utrzymaniem, poszukuje zaraz matka z synem, uczniem 3 klasy. Reflektuje tylko na miejscowości zdrowe, spokojne, tanie, szkolami średnimi. Szczegółowe oferty z podaniem ceny pod szifrą „WK. 555” Tow. Rekl. Miedzyn. Rudolf Mosse, Katowice, 3-go maja 10. Tw 175

Bezdzietne

małżeństwo poszukuje portjerstwa wprost od gospodarza, rzemieślnik zajęłby się centralnym ogrzewaniem Zgłoszenia do Kurjera zdw 74 288

Pokoju

kuchni lub próżnego poszukuje od gospodarza. Dzierżawa mieszcząca. Agenci wykluczeni Oferty Kurjer zdw 74 608

Trzypokojowego

komfortowego, czynsz 5 000. Oferty zdw 74 640

Poszukuje

mieszkania 3-5 pokoi, dzielnica obojetna. Oferty Kurjer zdw 74 537

Poszukujemy

dla naszego szofera mieszkanie pokojowego z kuchnią wprost od gospodarza. Pośrednicy wykluczeni. M. Stepczak i Ska, Poznań, Małe Garbary 9. zdw 74 514

Pokoju

z kuchnią bezdzietne małżeństwo wprost od gospodarza. Czysz zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 73 644

Bezdzietne

małżeństwo poszukuje 1-2 pokoi z kuchnią od gospodarza. Czysz zgóry. Oferty Kurjer zdw 74 418

Poszukuje

dwóch lub trzech pokoi dzierżawa zgóry, wprost od gospodarza, zaraz lub później Oferty Kurjer zdw 74 437

Mieszkania

dwupokojowe poszukują nowożeńcy. Zgłoszenia do Kurjera zdw 74 434

3-4 pokoi

poszukuje ewentualnie kupię z meblami. Łaskawe oferty Kurjer zdw 74 429

Potrzebne

2 pokoje z kuchnią na Wildzie za odstąpieniem lub od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer zdw 74 425

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Mieszkanie

5 pokojowe, centrum, I piętro, zamienie 2-3 pokojowe przy dopłacie. Czysz niski. Oferty Kurjer zdw 74 454

Dwa

pokoje kuchnia wygodami. Wilda, zamienie na pokój kuchnie. Okolice obojetna. Oferty Kurjer zdw 74 359

11 POKOJE UMEBL.

Pokój

dla jednej osoby od 1. 8. Koper-nika 10 II, lewo. zdw 73 743

2

eleganckie pokoje dla jednego pana oraz i mniejszy z telefonem i łazienka wolne Matejki 61, parter, prawo. zdp 73 920

Pokój

frontowy do wynajęcia. Działyn-skich 3, I. piętro, lewo. zdw 73 992

Pokój

elektryczność, łazienka, Ratajczaka 11 a, J1 wejście, Hauffe. zdw 74 004

Pokój

balkonowy, elektryczność 2 panom, bezdzietne małżeństwo. Maleckiego 37, I. lewo. zdw 74 060

Drugiego

pana na ładny pokój. Jerzego 4, II., lewo. zdw 73 984

Elegancki

pokój niekrepujący wejście dla pani. Oferty Kurjer zdw 74 236

Ładny

ciepły pokój dla solidnego pana. Szewska 15, II., prawo. zdw 74 278

Pokoik

dla pana. Zaczęta 4, II. lewo. zdw 74 277

Pokój

Słowackiego 34 I. lewo. zdw 74 266

Pokój

dla panów Zielona 2, dom ogrodowy, II., prosto. zdw 74 464

Pokoik

czysty i słoneczny Drodźdzewska, Małe Garbary 5, w podw. III. zdw 74 465

Pokój

dla paniénki z utrzymaniem bez pościeli wynajmie Dąbrowska, Św. Marcin 66/67. zdw 74 470

Poszukuje

na umeblowany pokój współlokatorki od 1. 8. albo później. Tischler, Św. Marcin 66/67. zdw 74 469

Eleganckie

pokoje panom wynajmie. Plac Sapieżyński 5, III., prawo. zdw 74 474

Pokój

bez pościeli. Wielkie Garbary 5, III., lewo. zdw 74 473

Pokój
z klatki schodowej do wynajęcia. Woźna 17, IV, pr. zdw 74 455

Pokój
Patrona Jackowskiego 29, III, lewo, Fryntkowski. zdw 74 457

Pokój
z urządzeniem kuchni małżeństwa. Mostowa 26, Szykowski. zdw 74 528

Przyjmę
2 osoby solidne na stancje. Stróżczyńska, Chwaliszewo 21-22. zdw 74 539

Willa
pokój umeblowany wynajmę inteligentny. Szymańska, Topolowa 6, koniec Ratajszaka. zdw 74 553

Pokój
sympatyczny 1-2 osobom, łazienka, światło elektryczne, korzystnie. Szymańska, Działyskich 3, III, lewo. zdw 74 549

Pokój
umeblowany, elektryczne światło, wynajmę. Podgórski, Juljusza Kossaka 21, narożnik Wyspiańskiego. zdw 74 556

Pokój
dwuosobowy, elektryczność, wynajmę. Mickiewicza 15, III, lewo. zdw 74 557

Pokój
dla pany, Miskiewiczowa, Chwaliszewo 9, front. zdw 74 559

Pokój
dla lepszego pana. Wierzblicze 6, I, pr. prawo. zdw 74 562

Pokój
umeblowany, front, panom wynajmę. Poznańska 21, III, lewo. zdw 74 561

Dwuosobowy
elektryczność, Bielawska, Łakowa 13. zdw 74 563

Pokój
wynajmę. Kreta 24, III, prawo. zdw 74 504

Pokój
umeblowany wynajmę. Sulewska, Mostowa 5. zdw 74 503

Pokój
wspólny wynajmę. Dabert, Rybaki 26. zdw 74 502

Pokój
solidnemu panu. Wygocki, Mickiewicza 19. zdw 74 507

Pokój
Sw. Józefa 9, III, prawo. zdw 74 521

Panienkę
na wspólny pokój przyjmę. Wszyskich Świętych 8, IV, lewo. zdw 74 542

Pokój
Łakowa 15, III, prawo. zdw 74 541

Frontowy
pokój 1-2 osobom 1. 8. Poczto- wa 20, II, lewo. zdw 74 540

Pokój
dla panów, elektryczność łazienka Stroma 6, parter, lewo. zdw 74 546

Centrum
pokój frontowy, czysty, balkon z urządzeniem. D-rzwa Szubertowa, Kreta 5. zdw 74 591

Pokój
obładem wynajmę. Strzelecka 5, I, lewo. zdw 74 589

Pokój
do wynajęcia. Reja 3, niski par- ter, lewo. zdw 74 592

Pokój
balkonowy, umeblowany, niekre- pującym wejściem wynajmę 1 sierpnia. Sw. Wojciech 2a, II, lewo. zdw 74 595

Pokój
Łakowa 15, parter. zdw 74 598

Małżeństwo
bezdzietne przyjmę. Rybaki 16, II, podwórce, lewo. zdw 74 596

Pokój
wolny. Staszcza 9, I, prawo. zdw 74 604

Panience
wynajmę tani miły, słoneczny pokój, elektryczność, śródmie- ście. Plac Karmelicki 1a, III, lewo. zdw 74 256

Kraszewskiego 19
I, pietro, lewo, pokój umeblowany zdw 74 242

Działyskich 2
wysoki parter, prawo, pokój u- meblowany inteligentnej pani lub dwom wynajmę. zdw 74 241

Czysty
pokój, elektryczność, jednej lub dwóm osobom wynajmę. Baczyń- ska, Graniczna 12, Łazarz. zdw 74 293

Niekrepujący
słoneczny wynajmę. Kwiatowa 4, III, lewo. zdw 74 210

Pokój
czysty, oddzielny Kopernika 3, IV, prawo schody. zdw 74 185

Pokój
duży, frontowy panu wynajmę. Małckiego 3, I, pietro prawo zdw 74 436

Pokoik
dwuosobowy. Matejki 45, II, le- wo. zdw 74 435

Pokój
solidnemu panu. 27 Grudnia 19, III, prawo. zdw 74 327

Pokój
umeblowany z niekrepującym wejściem do wynajęcia. Mosto- wa 5a, front. II, pietro, lewo. zdw 74 235

Pokój
umeblowany, elektryczność, Strze- lecka 9, I. zdw 74 233

Pokój
1-2 panienkom wynajmę. Gwar- na 17, III, prawo. zdw 74 232

Frontowy
słoneczny pokój, Wygocka, Da- browskiego 49a. zdw 74 231

Pokój
wspólny dla panów do wynajęcia. Kwiatowa 9, podwórce, I. zdw 74 237

Pokój
ewentl. z utrzymaniem. Sw. Woj- ciech 5, III, pr., prawo. zdw 74 236

Pokój
dobrze umeblowany wynajmę. Poz- nańska 58a, II, prawo, narożnik Mickiewicza. zdw 74 432

Pokój
zaraz wynajmę. Zwierzyniecka 8, II, prawo. zdw 74 431

Wspólny
pani. Wojciecha 21, parter, lewo. zdw 74 422

Panienkę
na wspólny pokój. Skryta 8, III, lewo. zdw 74 400

Pokoje
jedno i dwuosobowe z dobrem utrzymaniem panom. Mickiewi- cza 11, III, prawo. zdw 74 358

Niekrepujący
pokój elegancki, elektryczność. Waly Jana III 11, I, pietro, front zdw 74 356

Pokój
wynajmę. Łakowa 4b, III prawo. zdw 74 438

Umeblowany
pokój do wynajęcia. Szewska 19, III. zdw 74 439

Pokój
umeblowany zaraz wynajmę. Ul. Garcarska 3, III pr. lewo, wej- ście brama. zdw 74 440

Pokój
dla pana. Mickiewicza 17, part. lewo. zdw 74 442

Uczciwa
panienka na pokój. Pościel poża- dana. Piekary 6, III, prawo. zdw 74 441

Pokój
front. wynajmę. Łakowa 19, I, prawo. zdw 74 401

Pokój
do wynajęcia. Dabrowskiego 42, I, lewo. zdw 74 448

Balkonowy
słoneczny pokój. Matejki 1, I. zdw 74 413

Pokój
dla 2 panów. Zwierzyniecka 22, III, z bramy. zdw 74 411

Pokój
wynajmę. Śniadeckich 4, wysoki parter, lewo. zdw 74 410

Balkonowy
pokój frontowy, elektryczność, panience wynajmę. Małckiego nr. 27, III, lewo. zdw 74 404

Pokój
frontowy, elektryczność (utrzyma- nie). Wyspiańskiego 9, I, lewo. zdw 74 350

Pokój
słoneczny, spokojny przy przystanku tramwajowym (elektrycz- ność), ul. E. Szczanieckiej 1 m. 19, Łazarz. zdw 74 341

Wspólny
młodszemu i 2 pokoje łącznie 4 solidnym panom. Pościel, pożąda- na. Świątkrzyski 3, III, prawo. zdw 74 337

Pokój
(śródmieście) 1-go lub 15 sierpnia. telefon, fortepian, Młyńska 2, I, prawo. zdw 74 334

Pokój
wspólny panu wynajmę. Grobla nr. 1b, III, prawo, narożnik Wielkich Garbar zdw 74 333

Pokój
frontowy, elektryczność, z utrzy- maniem lub bez. Wrocławska 19, I, pietro. zdw 74 416

Pokój
inteligentnemu panu - pani, e- lektryczność, gaz, łazienka, Śnia- deckich 4, parter, prawo. zdw 74 330

Pokój
umeblowany słoneczny, balkonowy wynajmę. Półwiejska 13, II, lewo. zdw 74 325

Umeblowane
pokoje wskaże, opłata złoty. „In- formator” Ratajszaka 15 (Pasaż). zdw 74 323

Pokój
frontowy dla pana. Marcinak, Niegolewski 1. zdw 74 370

Pokój
utrzymaniem bez wynajmę. Sło- wackiego 35, II, prawo zdw 74 379

Pokoje
dwa wynajmę. Tomkówiak, Jac- kowskiego 31, front. zdw 74 393

Pokój
umeblowany. Sw. Józefa 3, par- ter, prawo. zdw 74 357

Pokój
dla 1 lub 2 pań. Wrocławska 5, III, pietro zdw 74 392

Pokój
niekrepujący 1-2 osoby. Nowak, Młyńska 3, IV zdw 74 397

Pokój
frontowy, balkonowy. Graniczna 5, Waśniewski zdw 74 385

Pokój
umeblowany Mostowa 57, I, prawo. zdw 74 380

Pokój
elektryczność, łazienka. Ratajsz- ka 11a, B wejście. Hauffe zdw 74 904

Pokój
umeblowany słoneczny, frontowy 1, VIII, wynajmę. Niegolewskich 6, parter, prawo. zdw 74 374

Pokój
umeblowany wynajmę Jankow- ski, Orzeszkowej 2. zdw 74 377

Umeblowany
pokój wolny. Czesława 16a, II, lewo. zdw 74 365

Umeblowany
pokój wynajmę 2 panom. Staszc- za 5, wchód mały, II, p. zdw 74 363

12 SZUKA POKOJU

Poszukuję
pustego pokoju z elektrycznością Kurjer zdw 74 279

Poszukuje
pokoju umeblowanego z niekre- pującym wejściem i możliwością zainstalowania radioodbiornika. Oferty Kurjer rw 10 964

Małżeństwo
z dzieckiem poszukuje pokoju przy pl. Sapieżyńskim. Oferty Kurjer zdw 74 614

Bezdzietne
małżeństwo szuka pokoju u- meblowanego z urządzeniem kuchni od 1 sierpnia. Zgłoszenia Kurjer zdw 74 600

Umeblowanych
pokój poszukuje „Informator”, Ratajszaka 15 (Pasaż). zdw 74 322

Dwa
pokoje (tobok położone), porządnie umeblowane, z niekrepującym wejściem w śródmieściu poszuki- wane są od 1 września, przez dwóch panów. Oferty z podan- niem ceny do Kurjera zdw 74 283

Młode
małżeństwo z jednym małym dzieckiem poszukuje próżnego pokoju z urządzeniem kuchni. Of- erty Kurjer zdw 73 844

Pokoju
umeblowanego zaraz poszukuje urzędniczka. Oferty podaniem ceny zdw 74 372

Skromnego
pokoju umeblowanego z pościela w śródmieściu poszukuje pan od 15. 8. Oferty Kurjer zdw 74 366

13 LOKALE

Poznań - Chwaliszewo
Murowana duża piętrowa ubika- cja, nadająca się na warsztaty, skład i t. p. zaraz do wynajęcia. Wiadomość Spiniewoda, ul. Śien- na 3. zdw 74 164

Próżny
pokój na biuro plac Wolności wskaże Kurjer zdw 74 472

Poszukuję
lokalu 2-3 pokojowego w śród- mieściu nie wyżej jak I, pietro na biuro i składnice towarów. Zgło- szenia do „Par”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod 31,40 Pw 3750-31,40

Na biura
2 umeblowane pokoje w centrum wolne. Wskaże Kurjer zdw 74 655

Ubikacje
warsztatowe duże do wynajęcia. Nowak, Kopernika 4, zdw 74 382

Pracownia
duża frontowa suferna od gospo- darza. Zgłoszenia Kurjer zdw 74 375

Centrum
niekrepujący, elegancki pokój frontowy, elektryczność, telefon. Adres wskaże Kurjer zdw 74 573

Warsztat
do wynajęcia, nadający się na wszelkie przedsiębiorstwa wraz biurem przy ul. Przemysłowej 2, od gospodarza. zdw 74 401

14 DZIERŻAWY

Piekarnia, skład
kolonialny, dobrze prosperujący, bez konkurencji, wraz mieszkan- niem morga ogrodu, chlewni w kościelnej wsi na więcej lat wy- dzierżawi, objęcie 2 700 Bartko- wia. Dopiewo, stacja Dopiewo, powiat Poznań. Znaczek dołączyć. zdw 74 606

Restaurację
hotelu pierwszorzędnej w mie- ście powiatowym Pozn., wydzier- żawie. Potrzeba 15.000. Oferty Kurjer zdw 73 649

Skład
w powiatowym mieście, położony przy bardzo ruchliwej ulicy na każdą branżę wraz z mieszka- niem zaraz do wynajęcia. Wia- domość Smigiel, ul. Śienkiewi- cza 16. nw 2709

Wydzierżawie
2 pokoje, kuchnia i skład na Je- życach za 7.200 wtem 2 lata dzier- żawy. Oferty Kurjer zdw 74 275

Skład
z urządzeniem, mieszkaniem i placem od września do wydzier- żawienia. P. Olejniczak, Ple- szew. zdw 74 489

Młody
inteligentny rolnik poszukuje dzierżawy gospodarstwa około 100 mórg dobrej ziemi. Oferty Kurjer zdw 74 663

Do wydzierżawienia
tanie wprost od gospodarza od 1. X, rb. w nowo pobudowanej ka- mienicy przy głównej ulicy dwa składy (sklepy) z komfortowym mieszkaniem, nadające się na każde przedsiębiorstwo także ho- tel, 2 mieszkania, składające się z 5 pokoi, kuchni i łazienki dwa mieszkania z 2 pokojami i kuch- nią, Zgłoszenia Tomasz Wiśnie- wicz, budowniczy, Krobka, Poz- nańskie. zdw 74 666

Dzierżawa
50 mórg, ziemia pszenna, 3 morgi łąki, jednym planie przy domu, budynki maszynowe, Inwentarze kompletne na 12 lat od właścicie- la. Objęcie pełnymi zainwa- 6.000 zł, Centrala, Św. Marcin 78, Poznań. zdw 74 494

Dom
skład, mieszkanie z ogrodem bli- sko Poznania wydzierżawie. Ad- res Kurjer zdw 74 501

Kino
w Poznaniu lub na prowincji wydzierżawie. Szczegółowe oferty zdw 74 254

Skład
rzeźnicki z mieszkaniem wydzier- żawie, nadaje się również na inną branżę, Kosicki Wiktor, Opale- nica. zdw 74 251

Poszukuje
dzierżawy od 10-50 mórg gospo- darstwa lub ogrodnictwa blisko Poznania. Oferty Kurjer zdw 74 412

15 LETNISKA

„Zęgieściów - Zdrój”
pensjonat „Warszawianka” po- łożony w centrum zakładu, poleca na sierpień i wrzesień pokoje z wykwintnym utrzymaniem. „No- woczesny Komfort”. nw 2640

Letnisko
Klubu Żeglarskiego w Chowy- kowie, koło Chojnic na Pomorzu. W pensjonacie „Bellewue” w sierpniu i wrześniu pokoje do wynajęcia. Bliższych wiadomo- ści udzieli O. Weiland, Chojnice, Dworcowa 10. zdw 74 484

Jastarnia
Pokoje z utrzymaniem od 1 sier- pnia „Ukrainka”, K. Skrzypni- skiej. zdw 74 482

Letnisko
tanie wynajmę. Gdzie, wskaże Kurjer zdw 74 551

Letnisko
w pięknie położonej okolicy, wy- najmę pokoje z dobrem utrzy- maniem 5-5½, Hagt, Kakulin, Kośc. Popowo. zdw 74 419

Poszukuje
pokoju z niekrepującym wejściem w Puszczykowie na sierpień. Oferty do Kurjera zdw 74 284

Letnisko
z utrzymaniem 6 zł, las, jezioro. Informacje Grunwaldzka 31, „Tennis”. jw 4240

Worochna
nowo wybudowany pierwszorzęd- ny pensjonat chrześcijański, „Zło- ty Róg”, Święto elektryczne, wodociągi, łazienki, kłozety angiel- kie, centralne ogrzewanie. Znakom- ita kuchnia, otwarty cały rok. nw 2719

16 OSOBISTE

Grzeszkowiaka
Kazimierza, Dobra Szlachetkie, poszukuje Antoni Maciejewski, Poznań, Wjazdowa, Christ, Ho- spiz. zdw 74 050

Ta w sam raz
prosi zainteresowany o zgłoszenie do Kurjera pod zdw 74 267

Unieważniam
skradziony mój dnia 22 lipca 30 r. w składzie moim kweseł na sume 500.— zł, platny 17 lipca 30 r. z moim żyrem, a akceptem p. hr. Henryka Zółtowskiego, Poznań, Mickiewicza 28, J. Klinge, Poz- nań, plac Wolności 1. zdw 74 543

List
do odebrania poste-restante dla p. Tadeusza Bindera, Toruń. nw 2 717 a

„Jamniczku”
dlaczego list nie oddany. zdw 74 249

Unieważniam
kweseł na sumę 200.— platny 19. 7. 30 r. z wystawienia Stefan Nagadalski w Kaliszu na zlece- nie Jadwiga Luba, Plac Wolno- ści nr. 5, żyro Ignacy Smigiel, Łódź, ul. Andrzejka 17, który zo- stał skradziony w pociągu w dro- dze z Łodzi do Poznania P-a Kubś; Gogolewicz, Poznań - Zaułek Św. Wojciecha 2. zdw 74 331

Unieważniam
weksle gwarancyjne
na sumę 1.200, wystawione dnia 8 lipca 1930 r. firmie Edmar, Biuro Handlowe - reprezentacje w Poznaniu Ignacy Matusz- czak, Wybranówko, poczta Jano- wiec, powiat Wągrowiec. zdw 74 246

21 ZGUBY

Zaświadczenie
wojskowe na nazwisko Józef Leciejewski, Wrocławska 30, unieważniam. zdw 74 134

Unieważniam
zagubiona książeczkę wojskowa. Kazimierz Salach. zdw 74 631

Branzoletkę
pamiątkową złotą (Souvenir) zgubi- oną niedziela, proszę oddać, wy- nagrodzenie. Ul. Łakowa 4a, par- ter, prawo. zdw 74 245

22 ROZMAITE

Intratny
interes, urządzony na wielką ska- łę we Lwowie, z wkładem 3.000 dolarów, do odstąpienia zaraz. Mo- żliwe też przystąpienie do spółki. Zgłoszenia pod „Radio” Małopol- ska Agencja Reklamowa, Lwów, Chorażczyzny 7. nw 2 718

Agenci
i agentki każdej branży, emery- ci, urzędnicy i nauczyciele mogą zarobić do 2 000 zł miesięcznie zbierając zamówienia na 3% poz- yczkę budowlaną, przyjąwszy zastępstwo w pietywskiej i jedyne wyłączenie chrześcijańskiej insty- tucji bankowej. Zgłoszenia: Spółdzielczy Bank dla eskontu i zaliczek, Lwów Akademicka 10, nw 2 388

Nowa budowlana pożyczka premjowa!
Agenci losowi otrzymają infor- macje i najlepsze warunki Zgło- szenia pisemne pod „Pierwszo- rzędna stara instytucja” do „Par”, Lwów Akademicka 14. Pw 13 089-72.93

2 sienie
do odnowienia. Oferty z podaniem ceny od metra Kurjer zdw 74 268

Dziecko
na wychowanie przyjmę zaraz. Marcinak, Marszałka Focha 65 zdw 74 463

Krawcowa
wykonuje eleg. suknie od 8 zł. Gwarna 18, III, lewo. zdw 74 582

Zdrowe
ładne dziecko oddam chętnie na własne. Oferty Kurjer zdw 74 587

Tanio
szkie wszelkie przeróbki, suknie, płoszcze, ubiórki. Kopernika 2, I, lewo front. zdw 74 406

Dzielna
krawcowa 3 zł. dziennie. Oferty Kurjer zdw 74 519

Obiady
kresowe, smaczne. Kantaka 8/9, Crama, prawo, III. zdw 74 356

Sprzedam
piersiady, igliczkowe dekry, meble, różne rzeczy. Reja 2, Karpowicz, zdw 74 399

Gruźlice
płuc w pierwszym stadium. car- kuryca, neurastenja i reumatyzm leczę gruntnie radioaktywnymi ziołami i biomagnetyzmem. Zgło- szenia Kurjer zdw 74 398

23 OŻENKI

Młody
wdowiec, lat 27, bezdzietny, po- siadający własne ogrodnictwo pod Poznaniem poszukuje panny do lat 25, współtowarzystki ży- cia, dobrego charakteru, posiada- jacej odpowiednią gotówkę. Łaskawe oferty z fotografią do Oradownika z 74 600

Polecamy
duży wybór solidnych i bogatych partyj. Biuro „Przyszłość” w Warszawie ul. Wspólna 68, m. 1. Pw 3142-62,403

Radość
życia, majątek i szczęście osią- gnie każdy, zeniac się lub

Młodsza dziewczyna sierota poszukuje ja...

Służąca dobrymi świadectwami, gotowaniem...

Panienska poszukuje posady w piekarni - cukierni...

Szatynka miła w średnim wieku szuka zajęcia...

Panienska która ukończyła kurs stenografii...

Cukiernik lat 26 szuka posady zaraz lub później...

Nauczycielka domowa, doskonale polecona szuka od 1. 9. stałej posady...

Młodsza panienska z ukończoną szkołą handlową...

Posługaczka młodszą poszukuje posługi najchętniej...

Pracznia poszukuje prania z posługą, Oferty Kurjer...

Dziewczyna poszukuje posady, Łaskawe zgłoszenia Kurjer...

Chłopiec lat 15, szuka pracy najchętniej w biurze...

Dziewczyna szuka posługi na cały dzień, Oferty Kurjer...

Panienska znająca szycie poszukuje posady do dzieci...

Panienska mająca sześć klas gimnazjalnych...

Dziewczyna uczciwa z prowincji poszukuje posady...

Ogrodnik kawaler poszukuje posady samodzielnej...

Dziewczyna z dobrymi świadectwami poszukuje posady...

Mistrzyni z ukończeniem pierwszorzędnej szkoły...

Rymarz dominjalny, samotny z własnymi narzędziami...

Nadmłynarz kawaler, lat 30, poszukuje posady w charakterze...

Dziewczyna uczciwa, pracowita, z dobrym gotowaniem...

Posługaczka młoda, uczciwa, szuka posługi, Oferty Kurjer...

Biuralistka pisząca na maszynie poszukuje pracy...

Służąca z dobrymi świadectwami do wszystkiego...

Szofer stangret kawaler, lat 27, z 4-letnią praktyką...

Młoda meżatka szuka posługi, Oferty Kurjer...

Uczeń fryzjerski 3/4 letnia praktyka poszukuje posady...

Przedpłatą na sierpień 1930 r. za dwa wydania...

Pracznia poszukuje prania lub posługi na soloty...

Dziewczyna szuka posady z gotowaniem do wszystkiego...

Początkująca biuralistka z ukończoną szkołą wydziałową...

Biuralistka początkująca poszukuje posady, Zgłoszenia Kurjer...

Kucharka starsza, dobrze gotująca szuka posady...

Chłopiec sierota, lat 17, szuka zajęcia, Może dać 100 zł. kaucji...

Inteligentna uczciwa panienska szuka posady anonserski...

Gospodyni kucharka lat 28, z kilkuletnią praktyką poszukuje posady...

Służąca z gotowaniem poszukuje posady od 1 sierpnia...

Gospodyni samodzielna poszukuje posady, Oferty Kurjer...

Dziewczyna uczciwa szuka posady do wszystkiego od 1. 9. 1930...

Dziewczyna młodszą, uczciwa, poszukuje posady...

Szofer kawaler, trzeźwy, sumienny, 3 miesięczną praktyką...

Szofer ślusarz poszukuje posady zaraz w majątku lub w mieście...

1 000 zł kaucji wstawia za stałą posadę w charakterze...

Dziewczyna poszukuje sprzątania biur, Łaskawe zgłoszenia Kurjer...

Posługaczka z dobrymi świadectwami poszukuje posługi...

Pomocnik fryzjerski z wolnym utrzymaniem, spaniem...

Dziewczyna wiejska poszukuje posady do wszystkiego zaraz...

Książkowy młodszy, z praktyką biurową poszukuje jakiegokolwiek posady...

Służąca z gotowaniem do wszystkiego z dobrymi świadectwami...

Nauczycielka z dłuższą praktyką szuka posady do młodszych...

Młynarz który może stawić kaucje szuka odpowiedniej posady...

Dziewczyna uczciwa, pracowita, z dobrym gotowaniem...

Posługaczka młoda, uczciwa, szuka posługi, Oferty Kurjer...

Biuralistka pisząca na maszynie poszukuje pracy...

Służąca z dobrymi świadectwami do wszystkiego szuka posady...

Szofer stangret kawaler, lat 27, z 4-letnią praktyką...

Młoda meżatka szuka posługi, Oferty Kurjer...

Uczeń fryzjerski 3/4 letnia praktyka poszukuje posady...

Szofer kawaler poszukuje posady od 1. 8. lub później...

Książkowa obeznana dokładnie z ksiązkowością amerykańską...

Ogrodnik-służący kawaler wolny od wojska, poszukuje posady...

Dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego od 1. 8. Oferty Kurjer...

Wdowa szuka posługi u starszych państwa lub samotnej osoby...

Panienska z porządnej rodziny, znające szycie i gotowanie...

Inteligentna panienska przyjmie posadę do prowadzenia domu...

Panienska uczciwa, z lepszej rodziny, mająca zamiłowanie...

Panienska uczciwa, z ukończoną szkołą gospodarczą...

Panienska pani domowa, młodszą, z praktyką piecioletnią...

Posługaczka młoda uczciwa poszukuje posługi, Oferty Kurjer...

Wyścizielka pani domu, młodszą, z praktyką pięcioletnią...

Posługaczka poszukuje posługi zaraz, Oferty Kurjer...

Starsza dziewczyna z dobrymi świadectwami...

Uczeń żelazniak mający 2 1/2 roku nauki...

Ekspedjentka z branży cukierniczej szuka od 1. posady...

Kucharka poszukuje posady zaraz w domu prywatnym...

Dziewczyna z gotowaniem do wszystkiego z dobrymi świadectwami...

Czeladnik piekarski z długoletnią praktyką na samodzielnej stanowisku...

Panna która była przy chorych w szpitalu szuka posady...

23 WOLNE MIEJSCA

Elektromonter zdolny, który ukończył naukę, poszukiwany...

Podróżujących dobrze zaprowadzonych kolonialnych drogeriach...

Krawcowa pierwowzorowana krawcowa, samodzielnie potrzebna...

Służąca może się zgłosić, Piekarnia, Rajska, Maleckiego 12...

Posługi dziewczę starsze, uczciwe, praca lekka...

Uczciwa służąc z gotowaniem potrzebna od 1. 8. Kłof, Matejki 68...

Osoby mogące stawić 300-500 zł kaucji jako zastępcy...

Służąca poszukuje u samotnych posady, Oferty Kurjer...

Inteligentny chłopak z ukończoną szkołą wydziałową...

Ekspedjentka bufetowa z branży cukierniczo-restauracyjnej...

Służąca umiejąca prowadzić dom, umieć posadę...

Sierota poszukuje posady z dobrymi świadectwami...

Kupiec kaucja poszukuje posady lub wstąpi jako wspólnik...

Szofer z praktyką poszukuje posady przyjmie także...

Bufetowa sumienna poszukuje posady najchętniej...

Osoba średni wiek, obeznana gospodarstwem domowym...

Posługaczka młoda uczciwa poszukuje posługi, Oferty Kurjer...

Wyścizielka pani domu, młodszą, z praktyką pięcioletnią...

Posługaczka poszukuje posługi zaraz, Oferty Kurjer...

Starsza dziewczyna z dobrymi świadectwami...

Uczeń żelazniak mający 2 1/2 roku nauki...

Ekspedjentka z branży cukierniczej szuka od 1. posady...

Kucharka poszukuje posady zaraz w domu prywatnym...

Dziewczyna z gotowaniem do wszystkiego z dobrymi świadectwami...

Czeladnik piekarski z długoletnią praktyką na samodzielnej stanowisku...

Panna która była przy chorych w szpitalu szuka posady...

23 WOLNE MIEJSCA

Elektromonter zdolny, który ukończył naukę, poszukiwany...

Podróżujących dobrze zaprowadzonych kolonialnych drogeriach...

Krawcowa pierwowzorowana krawcowa, samodzielnie potrzebna...

Służąca może się zgłosić, Piekarnia, Rajska, Maleckiego 12...

Posługi dziewczę starsze, uczciwe, praca lekka...

Uczciwa służąc z gotowaniem potrzebna od 1. 8. Kłof, Matejki 68...

Osoby mogące stawić 300-500 zł kaucji jako zastępcy...

Służąca poszukuje u samotnych posady, Oferty Kurjer...

Inwalidę lub osobę mogąca stawić 2 do 3 tysięcy zł kaucji...

Podróżującego dla artykułu kolonialnego i rolniczego...

Służąca która pracowała w restauracji z dobrem gotowaniem...

Inkasent agent na pensje potrzebny, Służarska 7...

Posada inkasenta do autobusu, droga do fabryki mebli...

Służąca bezwzględnie uczciwa i czysta do wszystkiego...

Samodzielnego pomocnika stolarskiego na budowlę...

Fabryka lakierów i pokostów poszukuje dobrego fachowca...

Potrzebne dziewczę od lat 14-16 do dziecka, Adres Kurjer...

Pokojówka bezwzględnie uczciwa, czysta, umie podawać...

Pomocnik fryzjerski potrzebny zaraz, Kwiatowa 7...

Ekspedjentka do wypomóżki na wtorki i soboty...

Na stałą posadę poszukujemy dzielnego i sumiennego...

Siostrę chirurgiczną z dłuższą praktyką sanatoryjną...

Służąca czysta do wszystkiego potrzebna od pierwszego...

Szofer Poznańczyk, kawaler, długoletni kierowca...

Służąca potrzebna od 1. 8. 1930 do wszelkich prac...

Pokojowa czysta, uczciwa potrzebna, Zakowa, Grottegera 2...

Elewka dobrze wyuczona lub młoda gosposia...

Dziewczyna młodszą może się zgłosić, Kłof, Matejki 68...

Kwaciarka dzielna w swym zawodzie potrzebna, Oferty Kurjer...

Fryzjerka dzielna potrzebna, Głowacki, Kanałowa 16...

Humor zagraniczny

Pani lubi sztukę?

Szaleni! maluj! z prawdziwą namietnością!

Wczytałem to na twarzy pani!

Pele Mele Paryż, S. F.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 80 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu...